Evangélikus Élet

EVANGÉLIKUS HETILAP 75. évfolyam, 22. szám ■ 2010. május 30. ■ Szentháromság ünnepe Ára: 250 Ft

„Az alaphelyzetből fakadóan elmondhatjuk, hogy a bibliaolvasás talán sokkal nagyobb hatást gyakorolt ránk, olvasókra, mint azokra az emberekre, akik hallgatták.”

Pünkösdi bibliaolvasás ▶ *5. oldal*

„Az *Evangélikus Élet* 2010. május 9-i számában már megjelent *Mózes első könyvének* első részlete. A most kézben tartott szöveg ennek a folytatása.”

Revíziós próbakiadás ▶ *7–10. oldal*

„A több hónapot igénylő előkészítő munka után az adott napon nekem általában a tartalmi és logisztikai izgalom szokott osztályrészül jutni. A sok fontos apró részletben sokszor bizony nemigen jut idő a nap lényegének átélésére”

Kerületi visszatekintő ▶ *13. oldal*

Az egység modellje ▶ *2. oldal*
Lelkésziktatás egy 42 fős gyülekezetben ▶ *3. oldal*
Mikszáth Kálmán emlékezete ▶ *5. oldal*
Európa kulturális fővárosában ▶ *6. oldal*
Az ünnepek rangja ▶ *11. oldal*
Jelentkezz idejében a Szélrózsára! ▶ *12. oldal*

SEMPER REFORMANDA

„Íme, ez a nagyon kevés, de mégis gazdag tartalmú szó kitűnően eléd festi Isten egész valóságát, akaratát és cselekvését. Benne van minden bölcsességünk, amely meghalad minden emberi bölcsességet, szándékot és értelmet. Mert jóllehet az egész világ teljes igyekezettel kutatta, hogy kicsoda az Isten, mi a szándéka, és mit cselekszik: ebből soha semmit meg nem sejtett. Itt azonban mindezt bőségesen megtalálod. Mert itt, ebben a három hitágazatban ő maga jelentette ki és tárta fel atyai szívének és kimondhatatlan szeretetének legnagyobb mélységeit. Hiszen éppen azért teremtett minket, hogy megváltson és megszenteljen; és miután nekünk adott és ránk költött mindent, ami mennyen és földön van: Fiát és Szentlelkét is nekünk adta, hogy velük magához vonjon minket. Mert ahogyan fentebb magyaráztuk: mi sohasem érnénk el azt, hogy megismerjük az Atya jóságát és kegyelmét, ha nem ismertetné meg azt az Úr Krisztusban, aki atyai szívének tükre, akin kívül csupán hangos és félelmetes bírót látunk. Krisztusról pedig nem tudhatnánk, ha a Szentlélek ki nem jelentené.”

▶ *Luther Márton:* Nagy káté *(Prőhle Károly fordítása)*

Szentháromság ünnepét több mint ezerkétszáz éve tartja az egyház – a nyolcadik század végén már ismert volt egy Szentháromság ünnepi prefáció, 800 körül pedig már önálló miseforma is létezett.

Az idők folyamán az ünnep a protestáns egyházakban nagyobb jelentőséget kapott, mint a római egyházban. Szentháromság ünnepe záróponja annak az üdvösségteológiai folyamatnak, amely adventtől pünkösdig jelenik meg – karácsony az Atya munkája, húsvét a Fiú műve, pünkösd a Szentlélek kitöltése és működése. Ekkor lezárul a liturgikus év azon fele, amely a kinyilatkoztatás történelmi eseményeit vonultatja fel.

Szentháromság ünnepe utal az értelemmel felfoghatatlan titokra. Az ötödik században élt, Írország egyik védőszentjévé vált *Patrik* a szigeten végzett óriási térítőmunkája során a lóherét használta fel ennek a titoknak a megértetéséhez. Tanításában a növény három levele jelképezte az Atya, a Fiú és a Szentlélek háromságát, akik mégis egy létben egyesülnek, mint ahogy a lóherének is egy szára van. Ennek nyomán vált az írek egyik jelképévé a *Boda Zsuzsa* felvételén is látható lóhere, angolul *shamrock.*

„Mennyei dolgokról” – Szentháromság ünnepén

■ Pintérné Nagy Erzsébet

A fagyosszentek után fagyos félelem dermesztette az országot. Áradtak a folyók. Baljós előrejelzések születtek: katasztrófa fenyeget családokat, falvakat, katasztrofális kár érheti hazánkat.

Árnyék borult a tavasz legszebb ünnepére, piros pünkösd napjára. Nehéz lehetett egykori szolgálati helyünkön, Borsod-Abaúj templomaiban a lelkészeknek örömről, békességről, a Szentlélek erejéről prédikálni – a Sajó, a Hernád áztatta földek látványa mellett.

Pedig bármennyire a földre szegezik is szemünket a bajok, a „mennyei dolgokról” beszélni kell!

Jézus a Szentírás egyik kulcsfontosságú helyén, a Nikodémussal folytatott párbeszédben használja ezt a megkülönböztető szófordulatot: *földi dolgok, mennyeiek.* Nikodémus lesújtó bírálatot mond farizeustársairól, akik Jézus tanítását akkor is elutasították, ha egyszerű, hétköznapi témákról szólt. Hogyan várható így tőlük készség a mennyeiek befogadására? Jézus ezzel a kérdéssel valójában Nikodémus hajlandóságát vizsgálta. Isten csodálatos titkait tárta fel előtte: a Szentlélek újjáteremtő munkáját, az üdvösség útját. Az írástudó fogékonysága később derült ki, amikor Jézust eltemették. Vállalta, hogy hozzá tartozik. Nem tántorította el a várható üldöztetés sem.

Az is lehet, hogy a mennyei titkok utáni vágyakozás éppen a bajok, szorongások idején nő meg. Ha a jövőnk rettent, ha a holnap kenyerét kell féltenünk, könnyebben nyílik meg fülünk Jézus szavára: *„Ne féljetek… Maga az Atya szeret titeket… hajatok szálai is számon vannak tartva.”* És amikor a puszta szóra megtelik a szívünk békességgel, nincs kétség már, hogy van Isten, van Jézus, van Szentlélek. Hogy lenne másképp ennyi bizonyosság bennem, ha nem a mennyből kapnám?!

Mennyei titkok, mennyei látások. Róluk szól karácsony, húsvét, pünkösd üzenete s mindezek összefoglalója: Szentháromság ünnepe.

Kétségtelen, hogy vannak, akik nem tudnak mit kezdeni az ünnepek mondanivalójával. Nem találnak benne semmi kézzelfoghatót. Mint ahogy sokan azzal sem tudnak mit kezdeni: szeresd embertársadat, ne csalj, ne lopj. Jobban hisznek az „élj a mának, élj magadnak” szlogen használhatóságában…

A mennyei dolgok arra tanítanak, hogy Isten világának a lelkülete más. Erről a teljes „más-ságról” hármas kinyilatkoztatást adott az Isten.

Az első arról szól, hogy mérhetetlen szeretettel vesz körül a teremtő mennyei Atya. Gyermekei vagyunk. A bűnösnek sem azt mondja: megromlottál, nem kellesz, hanem azt: maradj meg a szeretetemben. És Pártfogót állít mellénk: az igaz Jézus Krisztust, szent Fiát, aki esedezik értünk, és engesztelő áldozat lett vétkeinkért. Ez a második a húsvét kinyilatkoztatása. A harmadik a pünkösd csodája. Hogy mindezt el-

> **Nem vagyunk árvák, nem vagyunk egyedül. Maga a Szentháromság Isten őriz, véd és küzd értünk.**

higgyük, Isten elküldte zálogul szívünkbe Szentlelkét. Ő győz meg minket naponta arról, hogy minden igaz, amit Jézus tett értünk. Nem vagyunk árvák, nem vagyunk egyedül. Maga a Szentháromság Isten őriz, véd és küzd értünk.

A „mennyeiek” Isten hármas szeretetéről szólnak. Az Atya-Fiú-Szentlélek hármas szeretetköteléke úgy fonja körül övéit, mint ahogyan a csecsemőt fonja át és tartja éltető melegében a puha pólya.

A mennyei dolgok transzcendens, e világon túli üzenetek, melyek Isten tetteiben érkeznek hozzánk, Isten cselekedeteiből olvashatjuk ki őket. Akkor vagyunk bajban, ha arra kényszerülünk, hogy szükségképpen emberi fogalmakba, dogmákba sűrítsük Isten megfoghatatlan lényegét. Ilyenkor mondjuk azt: Isten egy csodálatos *lényeg,* aki egyben három személy: Atya, Fiú, Szentlélek. Egy és mégis három. Nem három Isten, hanem egy. Egy a háromságban, háromság az egységben. Ő a Szentháromság.

Mondhatjuk joggal, hogy mindez felfoghatatlan az értelem számára. De hát Isten, az Isten. Az ember pedig olykor legfeljebb megfogalmazni tud valamit, felfogni képtelen. Az a csodálatos, hogy a keresztény, hívő ember mégis úgy jár-kel Isten felfoghatatlan titkaiban, akár a legotthonosabb szobában. Semmi nem idegen, semmi nem félelmet keltő, minden a helyén van, minden felüdít, bátorít. Mint ahogy ismerős lesz a mennyei haza is, amely elkészítve várja Isten gyermekeit.

Viszonylag későn, a 14. században került – lezárásképpen – a nagy ünnepek sorába Szentháromság vasárnapja. Mintha az egyházatyák sokáig mérlegelték volna a kérdést: elbírja-e Trinitas üzenetét az egyszerű hívők szíve? Megfellebbezhetetlen válaszul templomok sokaságából hangzik majd fel az ének: „Jó Atyám, imádlak, / Úr Jézus, imádlak. / Szentlélek, úgy várlak, / leborulva áldlak, / szívből szeretlek.”

Új lakó a toronyban

Harangszentelés Apostagon

▶ **Örömünnepre gyűltek össze május 24-én az apostagi evangélikusok. *Gáncs Péter,* a Déli Egyházkerület püspöke ezen a napon szentelte fel a gyülekezet templomának új harangját. A templom előtt, a szabad ég alatt kezdődő istentiszteleten *Vilmos Andrea* helyettes lelkész köszöntötte az egybegyűlteket, a liturgiai szolgálatban részt vett *Lupták György,* a Bács-Kiskun Egyházmegye esperese is. Miután az új harangot a toronyba emelték, a gyülekezet a templomba vonult, és ott folytatódott a pünkösdi hálaadás. Az ünnep délelőttjén a kerület és az egyházmegye vezetősége Dunaegyházán tartott gyülekezeti fórumot, áttekintve az egyházközség legfontosabb gyülekezetépítési feladatait.**

FOTÓ: SMIDÉLIUSZ ANDRÁS

▶ *Folytatás a 3. oldalon*

Harangozás a trianoni békeszerződés 90. évfordulója alkalmából

Az igazságtalan trianoni békediktátum 90. évfordulóján, 2010. június 4-én 16.30-kor újra megszólalnak a református és az evangélikus templomok harangjai. A harangszó nemcsak arra emlékeztet, hogy Trianon egy egész nemzetet, közösségeket, családokat és egyházakat megnyomorító döntés volt, de az Istennel való találkozásra is hív, aki erősebb minden erőtlenségünknél.

A Magyarországi Református Egyház Zsinatának elnöksége
A Magyarországi Evangélikus Egyház országos elnöksége

Oratio œcumenica

[Lelkész:] Mindenható, örök Isten, mennyei Atyánk! Te, az örök, mindenható és egyedüli Isten Jézus Krisztusban egészen közel jöttél hozzánk, és elhívtál a veled való közösségre. A benned való bizalmat ajándékoztad nekünk mint életünk legnagyobb kincsét. Ezzel a bizalommal fordulunk most hozzád.

[Lektor:] Könyörgünk a veled való kapcsolat elől menekülő embervilágért. Te látod igazán, hogy az előled való elbujdosásunkban mennyi sebet ejtünk a világon, embertársainkon, saját magunkon és szerető szíveden. Hálát adunk neked végtelen türelmedért, amellyel továbbra is hívsz mindenkit a veled való közösségre. Kérünk, továbbra se vond meg igédet tőlünk, hogy mindenek eljuthassanak az igaz emberség végső titkához, a veled való közösségre. Jézus Krisztusért kérünk…

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Könyörgünk azokért az embertársainkért, akiket a testi-lelki szenvedés, a reménytelenség, a magány, a gyász fájdalma gyötör. Mutasd meg nekik, hogy te azért lettél testvérünkké, hogy a legnagyobb mélységekben is osztozzál velünk, és életünk minden mélységéből megadd a hozzád vezető kiutat. Jézus Krisztusért kérünk…

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Hálát adunk neked, hogy Lelkeddel elhívtad és élteted egyházadat. Köszönjük neked, hogy mi tagjai lehetünk, és a benned hívők közösségében is erősíted a hozzád tartozás biztonságát. Könyörgünk közösségeink életéért és szolgálatáért. Add, hogy egyházad közösségében mindenki megtalálhassa helyét, ahol jól érzi magát, és betöltheti azt a hivatást, amelyre elhívtad. Adj nekünk örömöt, békességet, a testvéri szeretet melegét. Jézus Krisztusért kérünk…

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Könyörgünk, Urunk, szeretteinkért és magunkért. Te segíts megtalálnunk a leghétköznapibb történésekben is, hogy mit jelent a veled való közösség megélése. Türelmedből ajándékozz nekünk, hogy ne bántsunk meg másokat elhamarkodott szavakkal és tettekkel. Ajándékozz nekünk szeretetedből, hogy akkor is a szeretet nyelvén tudjunk szólni, amikor megbántottak minket. Ajándékozz nekünk felénk való nyitottságodból, hogy mi is nyitottan, megszólíthatóan éljünk szeretteink, embertársaink között. Add meg nekünk és szeretteinknek nap mint nap a veled való közösség örömét és biztonságát. Jézus Krisztusért kérünk…

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lelkész:] Mindenható, örök Isten! Áldunk téged, hogy közel vagy hozzánk, és meghallgatod könyörgésünket. Áldunk téged, hogy megnyitottad előttünk az élet útját, amely tőled, hozzád vezet Jézus Krisztus, a mi Urunk által.

[Gyülekezet:] Ámen.

myLuther

WWW.MYLUTHER.HU

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE – JN 17,1–10

Szentháromság – az egység modellje

Az intellektuális tisztesség megköveteli, hogy *Szentháromság ünnepén* évről évre kimondva is elismerjük: a *Szentháromság* – mint kifejezés – nem fordul elő a Szentírásban. A kifejezést tehát nem tekinthetjük kinyilatkoztatottnak. A tartalmát azonban igen. Feltéve, hogy a negyedik századból eredő dogmatikai fogalmat valóban azzal a tartalommal töltjük meg, amelyet az ige tár fel előttünk.

Ha komolyan vesszük *Luther* elvét, hogy az igei kinyilatkoztatáson belül elsődlegesnek kell tekintenünk mindazt, amit az evangélisták Jézus saját szavaként jegyeztek le, akkor a Jézus *főpapi imádságaként* ismert evangéliumi szakasz irányadó segítséget nyújt az Atya és a Fiú viszonyának megértésében.

Mindjárt az első, amit meg kell állapítanunk: Jézus az Atyához *imádságban* fordul. Főpapnak ugyan nem nevezi magát, még papnak sem, de – miként az evangéliumok tanúsága szerint rendszeresen tette – most is imádkozik. Ezzel két dolgot tesz világossá: nem *azonos* az Atyával, és az Atyát önmaga fölött állónak ismeri el. Ég felé emelt tekintettel – és nem lehajtott fejjel és lesütött szemmel – mondott imádságával megerősíti, amit nem sokkal korábban így mondott: *„Ha szeretnétek engem, örülnétek, hogy elmegyek az Atyához, mert az Atya nagyobb nálam.”* (Jn 14,28)

„Atyám, eljött az óra: dicsőítsd meg a te Fiadat, hogy a Fiú is megdicsőítsen téged” – halljuk Jézus első kérését. Ez két, saját gondolkodással, saját akarattal és saját cselekvőképességgel rendelkező személyt feltételez. Ami mégsem zárja ki ennek a két – egymással nem azonos – személynek az egységét. Ez abban nyilvánul meg, hogy az Atya ismeri és szereti a Fiút, a Fiú is ismeri és szereti az Atyát, és ezért – bár az Atya kész tiszteletben tartani a Fiú akaratát – a Fiú szeretetből *önként vállalja* az Atyának való engedelmességet, és ha ez számára élete odaadását, a keresztet és a kínhalált jelenti is, kimondja: *„Atyám, ha nem távozhat el tőlem ez a pohár, hanem ki kell innom, legyen meg a te akaratod.”* (Mt 26,42) Vagy ahogy Lukácsnál olvassuk: *„…mindazáltal ne az én akaratom legyen meg, hanem a tied.”* (Lk 22,42)

Miután a Fiú akaratát összhangba hozta az Atyáéval, kettőjük egysége a cselekvésben is megnyilvánul. Nem úgy, hogy mind a ketten ugyanazt teszik, hanem azért van egységben az Atya cselekedete a Fiúéval, mert egy célt szolgálnak. És ez a cél nem más, mint az ember megváltása, üdvössége és örök élete. Itt, a földön e célért végzett el a Fiú mindent, amit az Atya rábízott. Az Atya pedig láthatatlan hatalmával e cél érdekében irányította úgy az eseményeket, hogy a passió „negatív szereplői” – Júdástól a főpapokon és Pilátuson át az ítéletet végrehajtó katonákig – tudtukon kívül mind azt tegyék, amivel „beteljesítik az Írást” a Messiás sorsát illetően.

A kijelölt evangéliumi szakaszban, sőt a „főpapi imádság” egészében sem esik szó a Szentháromság harmadik személyéről, a Szentlélekről. Ám a Szentlélek sosem attól van jelen, hogy beszélnek róla! De jelen van mindig és mindenütt, amikor az Isten jelenlétének tudatában kimondott emberi szó imádsággá lesz. Mert imádkozni csak a Szentlélek által lehet. A Szentlélek nélkül mondott ima nem ima, hanem Istent soha el

A VASÁRNAP IGÉJE

nem érő kiáltozás vagy szózuhatag. Ezért *„igazi imádói lélekben és igazságban imádják az Atyát, mert az Atya is ilyen imádókat keres magának. Az Isten Lélek, és akik imádják őt, azoknak lélekben és igazságban kell imádniuk”* – feleli Jézus a samáriai asszony kérdésére (Jn 4,23–24).

Az Atya és a Fiú egysége a Szentlélek nélkül nem lehetne teljes. Aki maga is önálló személy, miként ezt Jézus több kijelentése is egyértelművé teszi. *„Én pedig kérni fogom az Atyát, és másik Pártfogót ad nektek, hogy veletek legyen mindörökké: az igazság Lelkét, akit a világ nem kaphat meg, mert nem látja őt, nem is ismeri; ti azonban ismeritek őt, mert nálatok lakik, sőt bennetek lesz”* – ígéri Jézus az apostoloknak nem sokkal korábban az utolsó vacsora asztalánál (Jn 14,16–17).

Az Atya és a Fiú azonosság *(unitas)* nélküli egysége *(unio)* csak a Szentlélekben állhat fenn. *„Higgyetek nekem, hogy én az Atyában vagyok, és az Atya énbennem van”* – mondja Jézus az Atyával való egységéről nem sokkal előbb, Fülöp kérésére válaszolva (Jn 14,11). Ez a személyek keveredése nélküli teljes egység az Atya és a Fiú Szentlélekben való egysége. Éppen így modellje a Szentháromság az egyház egységének. Mert egyedül a Szentlélekben lehetséges az identitások feladása és keveredése nélküli, valódi egység.

Az övéi ilyen egységéért imádkozik Jézus a főpapi imádság folytatásában: *„Szent Atyám, tartsd meg őket a te neved által, amelyet nekem adtál, hogy egyek legyenek, mint mi! (…) De nem értük könyörgök csupán, hanem azokért is, akik az ő szavukra hisznek énbennem; hogy mindnyájan egyek legyenek úgy, ahogyan te, Atyám, énbennem és én tebenned, hogy ők is bennünk legyenek, hogy elhiggye a világ, hogy te küldtél el engem. Én azt a dicsőséget, amelyet nekem adtál, nekik adtam, hogy egyek legyenek, ahogy mi egyek vagyunk: én őbennük és te énbennem, hogy tökéletesen eggyé legyenek, hogy felismerje a világ, hogy te küldtél el engem, és úgy szeretted őket, ahogyan engem szerettél.”* (Jn 17,11b–23)

Nem emberi óhaj, hanem Jézus akarja, hogy a benne hívők mind olyan módon legyenek egyek, ahogyan ő egy az Atyával a Szentlélekben.

A Szentlélek nélkül, a Szentlélek hiányában persze értelmezhetetlen az olyan teljes egység, amely különböző személyek önállóságuk feladása nélküli *„egymásban létéről”* szól. Értelmezhetetlen az Atya és a Fiú egységére nézve éppúgy, mint a keresztények, az egyház egységére nézve. A Szentlélektől elhagyott világ és ember csak a „nagy hal bekebelezi a kis halat” típusú egységet ismeri. A Szentlélekben azonban lehetséges az *„egymásban lét”* összeolvadás vagy összekeveredés nélküli egysége, amely itt a földön az egy akarattal, egy célért való cselekvésben nyilvánul meg. A Szentháromságban valóság, a földi egyházban még csak reménység.

■ Véghelyi Antal

Az Urat áldom én

▶ **Rovatunk mai témája, *Az Urat áldom én* (EÉ 250) – a Szentháromság ünnepét követő hét éneke – énekeskönyvünk törzsanyagához tartozik. Negyedik versszaka a 13. úrvacsorai liturgia Sanctus-énekeként is ismert.**

Az ének dallama és szövege utáni kutatás szerteágazó eredményeket hozott.

A költemény szerzőjének, *Johann Oleariusnak* (1611–1684) nagyapja *Kupfermann* néven olajütőként kereste kenyerét. Édesapja lutheránus teológus, aki nevét e foglalkozás nyomán, a humanista latinizálás hatására változtatta Oleariusra.

A tizenkét éves korában árvaságra jutott Johann Oleariust először a hallei *Andreas Sartorius* jogászprofesszor fogadta házába, majd a merseburgi udvari prédikátor, *Simon Gedike* gondoskodott róla. A fiatalember a wittenbergi egyetemen teológiát hallgatott, itt is doktorált 1643-ban. Öt, felnőttkort megért fia szintén teológusként vált ismertté.

Olearius kiemelkedő lelkészi pályafutása mellett (többek között szuperintendens, egyházi főtanácsos volt) nagyszámú vallásos költeményéről is ismert. 1671-ben jelent meg *Geistliche Singe-Kunst* című kötetének első kiadása, mely 1218 énekszöveget tartalmaz; ebből 296 (más vélemény szerint 240) vers Olearius saját munkája.

Tárgyalt énekünk 1665-ben keletkezett, német címe: *Gelobet sei der Herr.* A német énekeskönyv (EG 139) a *Nun danket alle Gott (Jer, dicsérjük Istent)* dallamával párosítja a verset. Ezt teszi az 1911-es *Dunántúli énekeskönyv* is (Dt 252). Mostani énekeskönyvünk viszont az *O Gott, du frommer Gott (Isten, ó, szent Isten)* első dallamára énekelteti (EG 495), valószínűleg azért, mert a másik dallam túlságosan „elhasznált”. Erre a dallamra épül *J. S. Bach O Gott, du frommer Gott* című orgonapartitája is (BWV 767).

Újabb érdekesség, hogy az *Isten, ó, szent Isten* vers nálunk nem a második német dallamlehetőséggel, hanem még egy újabb dallammal szerepel (EÉ 436). Jó példát láthatunk itt arra, hogy egy szöveg nem minden esetben kötődik *egy adott* dallamhoz. Az azonos strófafelépítés (6, 7, 6, 7, 6, 6, 6, 6) mindegyik itt felsorolt megoldásra lehetőséget ad.

A német eredeti öt versszakából a magyar énekeskönyv négyet közöl (a negyedik kimarad). A szöveg a legjelentősebb 18. századi evangélikus énekeskönyv, az *Új zengedező mennyei kar* (1735) fordításán alapul (ÚZMK 187), de azt jelentősen átdolgozza. Nótajelzése: *Isten, ó, szent Isten;* nem tudhatjuk, ez melyik fentebb említett dallamot jelentette.

Befejezésül közöljük az ÚZMK-verzió harmadik versszakát, melyből világosabban kiderül, hogy itt a Szentlélek áldásáról van szó. „Áldott légyen az Úr, / Vigasztalóm, életem, / Az Atyának lelke, / Kit Fiú adott nékem, / Ki nékem ád erőt, / Lelkem

CANTATE

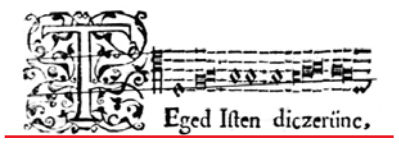

bátorítja, / Ínségben tanáccsal, / Vígsággal biztatja.”

■ Ecsedi Zsuzsa

Áldás

Csodálatos érzés, mikor tavasszal az ébredő természetben, erdőben járok. Különleges élményt jelent átélni az élet újbóli indulását. Mindig van látnivaló, és az élet gyönyörű jelei engem is erővel töltenek fel.

A séták, kirándulások, túrák során többször találkozom út melletti kereszttel. Fából készült oszlopon kis kép az üveg mögött vagy festett pléhdarab: Jézus. Több helyen paddal körülvéve, az imádság helyének kialakítva. Gondos kezek által rendben tartva, virággal díszítve. Szeretek ezeken a helyeken megállni. Leülök, és nem kényszerítem a gondolataimat semmire, hanem figyelek. Figyelem a csodálatos erdőt, a rügyező-lombosodó fákat, hallgatom az induló élet energiájából merítő, vidáman csicsergő madarakat. Az otthonosság élménye ez, de nem egyfajta hazaérkezés, hanem inkább a természetes közeg, a teremtett világ szépsége feletti öröm. Átélni az áldás csodáját, megélni a megáldott élet csodáját.

Aztán a környezetről egyre inkább Isten és magam felé fordul a figyelmem. Érzem az Úr jelenlétét, ami erővel, élettel tölt el. Áldó hatalmak oltalmába rejtve – jut eszembe. Isten szeretetének mélységében formálódik az életem. Uram önmagát adta ezért a világért, értem is. Újra és újra életre kapok, mint a természet. A szabadság élménye ez, ahol nincsenek elvárások, megfelelési kényszerek. Ahol az áldás önmagában hordozza a feltámadás csodáját.

És ő csendesen odatelepedik mellém. Nevemen szólít, ismer. Ebből a megáldott létből fakadnak az én áldó szavaim is. Áldom Istent, az én Uramat. Áldom a teremtett világot. Áldom a szeretteimet, a barátaimat és a rólam rosszat gondolókat is. Nem is tudok mást tenni. Itt érzem meg, mit is jelent az, hogy Isten szeretete szeretetet teremt. Ezzel van csordultig a szívem, ezt szólja a szám. Elfelejtem a sok nehéz problémát, a megoldhatatlannak látszó helyzeteket. Az emberi élet küzdelmei, a be nem teljesülő álmok feloldódnak az áldásban, a benne lévő megmagyarázhatatlan, szavakkal ki nem fejezhető szeretetben. Jézust látom, őt hallom, az ő jelenlétét élem át.

Ezt kell továbbadnom. Tovább kell indulnom, és el kell mondanom. Tovább kell adnom az áldást, mert ez a küldetésem.

Lassan felállok; nehéz a továbbmenetel, de indulnom kell. Erőt, életet kaptam ismét. Ebből élek, és várom a következő találkozást, talán egy betegágy mellett, talán egy gyermek őszinteségében, talán… „Áldalak örökké / Én is, jó Istenem.”

■ Johann Gyula

Aki kevésen hű

Lelkésziktatás egy negyvenkét főt számláló gyülekezetben

Különös történetű gyülekezet ünnepelte megválasztott lelkészének, *Molnár Ivánnak* a beiktatását a pünkösd ünnepét megelőző szombaton. A mindössze negyvenkét fős dunaföldvári evangélikus közösség lelkipásztorát *Lupták György* Bács-Kiskun egyházmegyei esperes iktatta be hivatalába.

Az 1827 táján létesült dunaföldvári gyülekezetben 1949-ben iktattak utoljára lelkészt *Mihácsi Lajos* személyében. Helyben lakó lelki vezetője 1980-tól kezdve huszonhárom évig nem is volt a közösségnek, míg 2003-ban *D. dr. Harmati Béla* püspök ide küldte szolgálatba az akkor frissen végzett Molnár Ivánt. A maroknyi evangélikusság egy amerikai gyülekezet anyagi támogatása révén engedhette meg magának, hogy saját lelkésze legyen.

A hetes szám a dunaföldváriak életében nemcsak azért különleges, mert ennyi év után iktatták be lelkészüket, hanem mert a közelmúltban hét évig nem tartoztak egyik egyházmegyéhez sem. Nem véletlen hát, hogy az iktató esperes igehirdetésének alapigéjéül Ez 16,4 képét választotta. Isten biztató szava a sok szempontból megpróbált dunaföldváriaknak is szól: *Maradj életben!*

A romániai Nagylakról származó Molnár Iván teológiai tanulmányainak harmadik évétől él Magyarországon. Családjában a vallásnak mindig is fontos szerep jutott: apai nagyapja is evangélikus lelkész volt, meg – így lehetett *Raj Tamás* főrabbi, *Jókai Anna* író, *Jankovics Marcell* művelődéstörténész vagy *Grandpierre Attila* csillagász is az evangélikusok vendége.

FOTÓ: STERMECZKI ANDRÁS

ő pedig még negyedéves egyetemi hallgató korában, a 2001-es országos tudományos diákköri konferencián harmadik helyezést ért el vallástudományban. Lelkészi szolgálata mellett jelenleg PhD-hallgató az Eötvös Loránd Tudományegyetem Fizika Doktori Iskolájának részecskefizika és csillagászat programjában.

A Dunaföldvárra kerülése óta eltelt hét év alatt elindította az úgynevezett *dunaföldvári estéket,* amelynek az alkalmaira hazánk vallási, kulturális és tudományos életének számos jeles személyiségét hívták már meg.

Molnár Iván székfoglaló prédikációjában, amelyet 1Jn 4,16 alapján tartott, idézetek gazdag tárháza segítségével tett tanúbizonyságot arról, hogy Isten valóban a szeretet.

Az istentiszteletet követő ünnepi közgyűlésen az egyházkerület nevében *Gáncs Péter* püspök és *Lengyel Anna* felügyelő köszöntötte, de egyházmegyei, gyülekezeti és testvéregyházi részről is hangzottak el jókívánságok. Az alkalmat megtisztelte jelenlétével *Nagy Gáborné* polgármester asszony is.

■ Boda Zsuzsa

Új lakó a toronyban

Folytatás az 1. oldalról

Apostag község evangélikus templomának tornyában három harang lakik. Ezek közül a legöregebbet 1910-ben öntették. Az első világháború idején – sok más templom harangjaival egyetemben – két harangot elkoboztak, és háborús célokra használták fel őket. 1921-ben az egyházközség ezek helyett újakat vásárolt. A templom középső harangja azonban az elmúlt évtizedekben megrepedt, így nem tudta betölteni feladatát. A gyülekezet presbitériuma 2009 őszén határozta el, hogy új harangot öntet, kicseréli a harangok tartószerkezetét, és programozhatóvá teszi vezérlésüket. Az új harang *Gombos Miklós* harangöntőmester műhelyében készült.

„Hát ezt is megértük: utcára került a gyülekezet” – fogalmazott ApCsel 2,46–47 alapján elmondott igehirdetésében a püspök. „Nagyon jó, hogy utcára kerültünk – hála ennek a harangszentelési ünnepnek –, hiszen az első jeruzsálemi pünkösdhöz hasonlóan itt, Apostagon is meg kellett hallaniuk az embereknek, hogy ez a keresztény gyülekezet az Isten szabad ege alatt magasztalja az Urat. Ezt jelenti a misszió, hogy Istent nem lehet bezárni a templom falai közé.” Hozzátette: jelképes üzenet volt az is, hogy az utcáról aztán a templomba vonultak az ünneplők. Mert fontos, hogy akik az utcán meghallják az evangéliumot és a hitvallás hívogató szavát, azok vágyakozzanak betérni az egyház közösségébe. Hasonló hívogatást végez mától ez az új harang is.

Az igehirdetést követően az immár helyére került harang meg is szólalhatott, s erre az ünneplő gyülekezet énekszóval felelt. Az ünnep alkalmából többek között *Zakar Zoltán János,* a település polgármestere és *dr. Ambrus András* egyházmegyei felügyelő köszöntötte az egybegyűlteket.

■ S. A.

Indonéz–magyar vallásközi párbeszéd

Indonézia és Magyarország magas rangú egyházi vezetőinek és kormányzati felelőseinek részvételével zajlott le május 25-én Gödöllőn az a kétoldalú konferencia, amelynek szervezését az Indonéz Köztársaság budapesti nagykövetsége és a Magyarországi Evangélikus Egyház közösen vállalta magára.

A királyi kastély impozáns termében megtartott egész napos, angol nyelvű rendezvényre tizenkét fős delegáció érkezett a délkelet-ázsiai országból, míg a hazai egyházakat és felekezeteket mintegy nyolcvan vallási szakértő képviselte. A hivatalosan *Első indonéz–magyar vallásközi párbeszéd konferencia* elnevezéssel illetett – s csak lapzártánk után véget ért – rendkívüli alkalomról bővebben lapunk következő számában tudósítunk.

Képünkön (balról jobbra) *dr. Bakos Gergely* OSB a katolikus, *dr. Fabiny Tibor* a magyar evangélikus teológia képviseletében, *dr. Pujasumarta* az indonéz római katolikus egyház egyik püspökeként, míg *dr. Jan Aritonang* az indonéz protestáns teológia, *dr. Syamsiatun* pedig az iszlám egyetem képviseletében vesz részt a délutáni panelbeszélgetésen.

■ Boda Zsuzsa *felvétele*

Az ígéret földje

ÉGTÁJOLÓ

Mai Romániánk, úgy, ahogy van, ahogy kinéz, ahogy gondoskodó anyaként táplál, óv és magához ölel, állítom, az ígéret földje. Az ószövetségi „tejjel-mézzel folyó” Kánaánt el lehet nyugodtan felejteni. Ilyenolyan, nagyon népszerű okkult tudományok legújabb tévésztárjai meg is állapították, hogy kies tájaink nemcsak az emberi civilizáció bölcsője, de ide száll alá az új Jeruzsálem is.

Állítom, az ígéret földje vagyunk. Várom, hogy mikor árasztanak el az amerikai, skandináv, német, japán, brit és holland bevándorlók, akik a paradicsomi állapotokat látva a „Romanian dreamet” szeretnék megvalósítani. Alig várom, hogy jogaikat védve mint egyházvezető felszólalhassak érdekükben. Mi vagyunk a „minden lehetőségek országa”, és ez valóban a nyers igazság, nem áprilisi tréfa.

Jó két évvel meg egy féllel ezelőtt egy magyarországi ismerősöm nem titkolt irigységgel áradozott Erdély és Románia felfelé ívelő, dübörgő gazdaságáról, ígéretes helyzetünkről, kánaáni körülményeinkről, és kilátásba is helyezte, hogy ha a pannóniai viszonyok nem változnak, akkor ő és háza népe felkerekedik, és letelepszik virágzó Transsylvaniánkban. Ekkortól kezdett derengeni agyamban a gondolat, hogy mi tényleg az ígéret földjén élünk.

2008, 2009 Romániában választási évek voltak. Fittyet hánytunk a recessziónak, gazdasági válságnak, tőzsde-, börze-, részvény- és egyéb indexeknek. A sztoikusok nyugalmával néztük a szomszédok és a Nyugat alkonyát, szomorú vergődését, soksok kisember szenvedését. Saját nyikorgó, akadozó, botladozó kerekeinket pedig végképp nem láttuk. S mivel választási évek voltak, mi pedig az ígéret földje, politikusaink, jelöltjeink nem is fukarkodtak az ígéretekkel. Valóságos „brainstormingos” ötletbörzéket állítottak fel, ami engem kísértetiesen emlékeztetett a Magyarországon jól bevált Gyurcsány-receptre. Szerintem ilyen téren mégis van nekünk bőven hazai szürkeállományunk, nem szükséges a szomszédba menni hülyeségért. Régi-új elnökünk, miniszterelnökünk, de a többiek is egymással ilyen „ki mit tud” stílusban licitálták a szebbnél szebb ígéreteket.

Csak néhányat hadd idézzek: a pedagógusok (ez egy amolyan jópofa társadalmi csoport) és a közalkalmazottak ötvenszázalékos béremelést kapnak, rohamos ütemben növekednek majd a nyugdíjak. Duplájára fog emelkedni a minimálbér, drasztikus növekedés lesz látható mindenféle társadalom-jóléti, szocpol és egyéb területen. Lakás, infrastruktúra, autópályák, vasút, légi út és Tejút sohasem látott növekedési tempóval utasítják maguk mögé Európa boldogabbik részét. Folytathatnám a boldog sort, de azt hiszem, olvasóim ismerik a szokásokat, és tovább tudják gondolni a hiányzó részeket.

A kérdés, hogy mi is lett azóta. Azóta, hogy 2008-ban parlamentet, 2009-ben európai képviselőket és egy nagyszerű államelnököt választottunk, illetve újraválasztottunk. *Ambrus Attila* újságíró barátom így fogalmazza meg „ígéretes helyzetünket” egyik cikkében: „Van, amikor csak úgy magunk elé nézünk. Ez most olyan pillanat. Csak úgy magam elé nézek, és keresem a szót. Mit is mondhatnék az Olvasónak? A nyugdíjasnak. A tanárnak. Az orvosnak. A kismamának. A fogyatékkal élőnek. A gyereknek. Lehetnék cinikus. A cinizmus mindig bevethető fegyver a kétségbeesés ellen. Megkérdezhetném attól, aki váltig bizonygatta, hogy az ötvenszázalékos pedagógiai fizetésemelés még kevés is, hogy a huszonöt százalékos csökkenés nemdebár sok…”

Ez lett azóta, elindultunk a végtelenhez tartó valós számok számtengelyén a negatív számok irányába. Lehet, egy matematikai félreértés áldozatai lettünk, az ötvenszázalékos bérnövekedés csakúgy huszonöt százalékos negatív irányba mozdult el. Azaz bérnövekedés helyett huszonöt százalékos közalkalmazotti bércsökkentés – nem bérbefagyasztás, jól értettük –, tizenöt százalékos nyugdíjcsökkentés, növekedés helyett. Eddig nyugdíjaink arról voltak híresek, hogy „éhen halni sok, tisztességesen élni kevés”, ez mára változott, ettől nyugodtan, bőven éhen lehet halni. Nem más ez, mint egy kis matematikai játék a számtengelyen a pozitív és negatív számokkal. Nézőpont kérdése, hogy milyen a növekedés iránya.

Olyan ez az egész hazai rémálom, mint az erdélyi autópálya, a „transsylvanian motorway”, amely a hét év alatt megépített negyven kilométerével indul egy faluvégen a semmi közepében, és egy másik mezőre, a nagy semmi végére érkezik. Erről csak a jövőnket színesnek álmodó, ötletrohamban szenvedő *Boc* miniszterelnök mondotta, száguldozva a negyven kilométeres pályaszakaszon, hogy most végre Romániában is nyugaton érzi magát. Mondta ezt a nagyot és okosat egy olyan pályaszakaszon, ahol se parkoló, se töltőállomás, se letérő út, semmi más, mint egy aszfaltcsík, amely a semmiből a semmibe vezet.

A sajtóból az is kiderült, hogy nagyon is bibliás, keresztény emberek bölcs vezetőink, már ami a közteherviselést illeti. Sajátos hermeneutikai szemlélettel megáldva egészen jól alkalmazzák az evangéliumok bizonyos szakaszait: *„Mert akinek van, annak adatik és bővelkedik, akinek pedig nincs, attól az is elvétetik, amije van.”* (Mt 13,12) Márpedig a nyugdíjasoknak, pedagógusoknak, közalkalmazottaknak eddig sem volt sok, most az is „elvétetik”. Honatyáink, magas rangú tisztségviselőink és udvartartásuk köszönik szépen, jól vannak, és továbbra is bőven adatik nekik, vagy adnak ők maguknak. A közteherviselés, úgy látszik, egyeseknek köz-, másoknak – teherviselés.

Mi lett hát azóta? – az ígéret földje vagyunk, s ez vigasztal.

Ambrus Attila írja: „Így csak úgy magam elé nézek egy szomorú ország közepén, ahol az új urak éppoly érzéketlenek a kisemberek gondja iránt, mint a régi elvtársak. Ám épp ezért nem sírom vissza azt a régi rosszat. Miben reménykedhetünk? Csak úgy magam elé nézek, s kissé nyomatékosabban kérem: a mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk…”

Adorjáni Dezső Zoltán püspök
Erdélyi Egyházkerület

Fabiny Tamás püspök az árvíz sújtotta területeken

Pünkösdvasárnap négy kis észak-magyarországi gyülekezetben szolgált *dr. Fabiny Tamás,* az Északi Evangélikus Egyházkerület püspöke: Tállyán, Abaújszántón, Hernádbüdön és Monokon hirdette Isten igéjét. Prédikációiban rámutatott arra, hogy a Szentlélek mint Vigasztaló szólítja meg, karolja fel és bátorítja az ő népét. Egész napos látogatása során a nagy kiterjedésű missziói egyházközségnek csak mintegy harmadát tudta bejárni a kerület lelkészi vezetője. Az istentiszteletek liturgiáját *Balázs Viktória* beosztott lelkész végezte. A püspök egyrészt vigasztalni kívánta a híveket, akik a közelmúltban veszítették el fiatal lelkipásztorukat, másrészt tájékozódott az árvíz és a belvíz okozta helyzetről. Számos evangélikus egyháztagot is kár ért. Az egyházi épületek közül jelentős mennyiségű víz és sár folyt be a tállyai templomba *(képünkön),* amely egyébként arról is híres, hogy ott keresztelték meg Kossuth Lajost. A püspök örömmel nyugtázta a térség lakóinak összefogását és azt a tényt, hogy számos külső segítség is érkezett ezekre a településekre. A Budai Egyházmegye

FOTÓ: BALÁZS VIKTÓRIA

több gyülekezete jelezte azt a szándékát, hogy a gyűjtésük eredményét a Borsod-Hevesi Egyházmegye pénztárán keresztül kívánja eljuttatni a térség árvízkárosultjainak.

EvÉlet-infó

Csernye ár(j)a

Amint arról már az országos lapok is hírt adtak, az özönvízszerű áradások több hazai településünk mellett a háromezer-háromszáz lakosú Bakonycsernyét sem kímélték meg. A folyamatos védekezésből a rendőrség, a polgárőrség és a katasztrófavédelem munkatársai segítségével a falu lakossága derekasan kivette részét.

A legkritikusabb hétfői napon fogvatartottakat vezényeltek a védelmi munkálatokhoz. E napon a katasztrófavédelmi bizottság tanítási szünetet rendelt el, hogy a megáradt patakok el ne sodorják a felügyelet nélkül kíváncsiskodó gyermekeket. A leginkább veszélyeztetett házból kimenekítettek egy családot.

Az összefogás, a megfeszített közdelem és a körültekintő intézkedések eredményeként személyi sérülés nem történt. Az ár elvonultával azonban jelentős a fertőzésveszély. Az elöntött konyhák és raktárhelyiségek, valamint a szennyvíztől elöntött udvarok fertőtlenítését haladéktalanul megkezdték.

A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet e munkában nyújtott hatékony segítséget, és a leginkább károsult negyven családhoz juttatta el fertőtlenítő- és takarítószereket tartalmazó csomagjait. A csomagok összeállításában az evangélikus gyülekezet Élő Kövek Alapítványának önkéntesei, a kiosztásukban *(képünkön)* a település önkormányzata és az evangélikus gyülekezet vett részt.

FOTÓK: NAGY GÁBOR

■ Szarka István *esperes*

Az Egyházak Világtanácsa elnökeinek pünkösdi üzenete 2010

„Térjetek meg, és keresztelkedjetek meg valamennyien Jézus Krisztus nevében, bűneitek bocsánatára, és megkapjátok a Szentlélek ajándékát." (ApCsel 2,38)

2010-ben, hasonlóan az első pünkösdhöz, Krisztus hívei sok száz nyelven ünnepeltek énekkel és imádsággal dicsérvén az Urat.

Jézus tanítványai azért fogadhatták azon az első pünkösdön a Szentlélek ajándékát, mert bizalommal várták azt. Együtt voltak, és Isten ígéretébe vetett bizalommal várakoztak. Pünkösd reggelén Jeruzsálem telve volt az új kenyér ünnepére hazatérő zarándokokkal. A hívek között ott voltak Jézusnak, a Feltámadottnak alázatos tanítványai is. S az ígéret beteljesedett. A Szentlélek rájuk szállt, és bizonyságtevőkké formálta őket. Olyan követekké, akiket meggyőzött Mesterük üzenete a szeretetről és igazságról. Ez a pillanat a megtérés alkalmává vált, amikor is az elfogadott ajándék és az emberek iránti elkötelező szó tevőlegessé lett bennük.

A megtérésre szóló felhívás ma talán nagyobb jelentőséggel bír, mint valaha, azok számára, akik vágyakoznak Krisztus követésére és arra, hogy abban ismerjék fel az élet értelmét, hogy a szenvedőknek szolgálnak, bármi legyen is a szenvedés természete vagy oka. Amikor szívük mélyéig megérintette őket a Szentlélek, ezt mondták Péternek és egymásnak: *„Mit tegyünk, atyámfiai, férfiak?"* (ApCsel 2,37b)

Sokan várják ma is a Szentlélek ajándékát. Ma is él az alázatosaknak egy kis csoportja, akik vágyakoznak a megtérésre. Bűnbocsánatért esedeznek a múltban elkövetett bűneik miatt, amelyek között első az Isten legnagyobb ajándéka, az élet elleni támadásuk tömegpusztító fegyverek készítése által. A megtérés reménysége felismerhető e világ néhány „nagyjának" abban az igyekezetében, hogy kijavítsák, ellensúlyozzák a gőgből és hatalomvágyból elkövetett vétkeiket. Igen, minden lehetséges annak, aki Krisztushoz fordul, és a Szentlélek erejével igyekszik megváltoztatni azoknak a tervét, akik ma is azt hiszik, hogy a béke a nukleáris fegyverek fenyegetése árán vásárolható meg.

E világ bátor lelkei, akik csökkenteni kezdték a nukleáris arzenált, bárcsak folytatnák azzal, hogy elérhető javakat biztosítanak azoknak, akik eddig ínségek között éltek! Különös tekintettel azokra, akiket éhínség, háborús erőszak és kivetettség kínjai próbálnak meg. Hisszük, hogy *„Istennel minden lehetséges".*

Természetesen mi, akik Krisztus nevére kereszteltettünk, nem korlátozzuk a bűnbánatra való felhívás szükségességét a világ hivatalos vezetőire, hatalommal bíró közéleti személyiségeire.

A bűnbánatra való felhívásnak ma is aktualitása van mindannyiunk számára, függetlenül nemzetiségünktől, életkorunktól és lakóhelyünktől. Bűnbánatot kell tartanunk a szavaink és tetteink közötti szakadék miatt. A kicsinyhitűségünk miatt. A világ lelkületével való kompromisszumkészségünk miatt. És amiatt is, hogy hajlamosak vagyunk közömbösek lenni az igazságosság, a szolidaritás, az őszinte szeretet és az embertársi tisztelet iránt.

A bűnbánatnak ezzel a mély lelkületével kell várnunk a hozzánk és gyülekezetünkhöz alászálló Szentlelket. Csak ekkor fogjuk felismerni a feltámadott Úrnak, a Kriosznak az arcát, és csak ekkor egyesülünk vele imádságainkban. Mondjuk hát alázatosan és megújuló lelkesedéssel: „Ó, jöjj, Szentlélek! Formáld át a világot!"

A pünkösdkor alászálló Szentlélek töltsön meg minket világossággal, reménységgel és örömmel. Adjon nekünk erőt, hogy azzal dicsőíthessük a mi Urunkat, hogy szeretettel szolgáljuk az ő világát. Mindannyiuknak áldott pünkösdi ünnepet kívánunk.

■ *Az Egyházak Világtanácsának elnökei*

A szolidaritás ideje

Az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem negyvenedik konferenciája

Az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem (EPMSZ) akadémiai napjainak az idén – május 9. és 16. között – a nyíregyházi Sóstó adott otthont. A gazdag programból – amely utólag is megtekinthető a *www.epmsz.eu* honlapon – a krónikás három vonulatot kíván kiemelni – mindenekelőtt a témával kapcsolatos előadásokat. A felkért előadók a szolidaritás kérdését vizsgálták meg a legfontosabb tudományterületek szemszögéből.

■ Laborczi Géza

Hétfőn *Kozma Zsolt* kolozsvári teológiai tanár *Sors, próbatétel, szolidaritás a Bibliában* címmel adott rendkívül fontos alapvetést a témához. Bár szerdán hangzott el, de a teológiai tisztázáshoz tartozott *Oláh Mihály* zilahi református lelkész előadása: *Kálvin a szolidaritásról, a közösségvállalásról, a felebaráti szeretetről.* Még hétfőn a téma két fontos dimenzióját vitatták meg a résztvevők. *Kuritárné Szabó Ildikó* lélektani megközelítésben fejtette ki, milyen tényezők játszanak fontos szerepet a személyiség fejlődése során abban, hogy kialakulhasson a szolidaritás élménye, és életformává váljon. *Frenkl Sylvia Előítélet, intolerancia kontra szolidaritás* címmel lebilincselő módon vázolta fel azokat a sokszor rejtett összetevőket, amelyek egyéni és közösségi létünkben a szolidaritást akadályozzák.

Kedden a szolidaritás társadalmi és gazdasági összefüggéseit vizsgálta a konferencia. *Horányi Özséb* egyetemi tanár, a Magyar Pax Romana keresztény értelmiségi szervezet elnöke az egyház társadalmi felelősségét emelte ki. *Farkas Beáta* közgazdász igen szemléletesen világította meg a gazdaság és szolidaritás összefüggéseit.

A szolidaritás gyakorlati példáit vették sorba szerdán a konferencia résztvevői. A nyíregyházi szociális helyzetről, a református egyház drogterápiás szolgálatáról, valamint menekültek között végzett missziójáról, a mezőmadarasi példáról hallhattak az egybegyűltek szemináriumi csoportban sok-sok értékes információt, délután pedig a református és evangélikus egyház által fenntartott diakóniai intézményekbe látogattak el, megismerve a szolidaritás konkrét formáit.

Téma volt még az a történelmi összefüggés, hogy *Baltazár Dezső* (1871–1936) református és *Geduly Henrik* (1866–1937) evangélikus püspök szolgálatában hogyan tükröződött a szolidaritás az első világháború előtt és a trianoni tragikus események után. Erről *Baráth Béla* egyháztörténész tartott alapos, a tényeken alapuló előadást.

Kuti József református lelkész referátumában a hét témáját a szó legnemesebb értelmében emelte isteni magasságba, hogy onnan visszatérve még jobban lássuk feladatainkat.

A konferencia másik fontos mozzanata ebben az évben is a kirándulás volt. A minden évben máshol megrendezett tanácskozás szervezői minden esetben figyelmet fordítanak a helyi közösségek és értékek megismerésére. Ennek jegyében keresték fel a résztvevők a Nyíregyháza környéki bokortanyákat, a vajai kastélyt, a beregi és szatmári részt. Mégis, a kiemelkedő program idén a kárpátaljai kirándulás volt. A határátkelés nehézségei után a beregszászi református gyülekezettel együtt ünnepelte a konferencia a mennybemenetel ünnepét. A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán bepillantást nyerhettek a résztvevők az ottani magyarság életébe, az értelmiség képzésének küzdelmeibe. Megtapasztalták a beregszásziak vendégszeretetét, megláthatták Munkács híres várát.

Az akadémiai napokhoz hagyományosan kulturális rendezvények is kapcsolódnak. Ebben az évben öt alkalommal találkoztak a tanácskozók kiváló művészekkel. A megnyitón *Sebestyén Márta* lépett fel. Hétfőn a nyíregyházi Cantemus kórus Pro Musica leánykara *Szabó Dénes* vezényletével, *Kovács László Attila* lelkész, orgonaművész szolgálatával az evangélikus Nagytemplomban adott jótékonysági koncertet. Az est bevételét nehéz sorsú gyermekek nyári táboroztatására fordítják. Kedden *Berecz András* mesemondó nevettette meg felnőtteknek szóló meséivel a hallgatóságot, szerdán *Pregitzer Fruzsina* színművész nyújtott át zenés csokrot a két háború közötti magyarországi énekekből. A záróesten pedig a Pántlikás együttes és *Szűcs Imre* református lelkész a feleségével, *Sarkadi Viktóriával* még a legidősebb résztvevőket is néptáncra perdítette.

Az akadémiai napokat *Varga Pál* lelkész, az egyesület elnöke zárta le, aki sikeresnek és tartalmasnak ítélte a konferenciát. A résztvevők lelkesedését, a búcsúzás pillanatait látva ebben igaza is volt.

A szerző evangélikus lelkész, az EPMSZ elnökségének tagja, a konferencia házigazda szervezője

Pünkösdi bibliaolvasás

Pecsuk Ottó

Reményeink szerint május 24-én a Deák téren hagyományt indítottunk útjára. A Magyar Bibliatársulat szervezésében – a Református Közéleti és Kulturális Központ, a Kálvin és a Luther Kiadó támogatásával – megvalósult „happening” során önkénteseket hívtunk a Deák téri evangélikus templom lépcsőjéhez, hogy közvetlenül a pünkösdhétfői istentisztelet után, 12-től este 6-ig (az esti ökumenikus istentiszteletig) együtt idézzük fel az első pünkösd csodáját, nemcsak szavakkal, de tettekkel is.

Több mint tíz nyelven szólalt meg az *Ó-* és az *Újszövetség* első könyve, a *Genezis* és *Máté evangéliuma,* a magyar mellett afrikaansul, szuahéliül, etióp amhariul, arabul, perzsául, szlovákul, szlovénül és még sorolhatnánk. Az első pünkösdi tanítványok bátorságával léptünk fel a templomlépcsőn felállított olvasóállványhoz, hogy Isten igéjét tolmácsoljuk a város egyik legforgalmasabb terén járó-kelő, meg-megálló, érdeklődő vagy bosszús, hálás vagy felháborodott járókelőknek.

Az alaphelyzetből fakadóan elmondhatjuk, hogy a bibliaolvasás talán sokkal nagyobb hatást gyakorolt ránk, olvasókra, mint azokra az emberekre, akik hallgatták. De az is igaz, hogy csak akkor vettük észre, milyen sokan is hallgattak bennünket hat órán keresztül, amikor befejeztük, elköszöntünk, összepakoltuk a hangosítást, a molinókat, és láttuk, hogy szinte kiürült a tér: eltűntek a padokon és a padok mögötti betonszegélyen üldögélő emberek.

FOTÓ: LUKÁCS GABI

Két éve, 2008-ban, a Biblia évében, a múzeumok éjszakájához kapcsolódva egy egész napon keresztül olvastuk a Bibliát – innen jött az ötlet, hogy hasonló eszközökkel igyekezzünk felhívni a figyelmet a pünkösd jelentőségére és Isten igéjének életformáló erejére. Úgy véljük, hogy itt az ideje (sőt már régen itt van), hogy azok az emberek, akik életük igazi zsinórmértékeként tekintenek Isten igéjére, a Szentírásra, és ezt csak ajánlani tudják másoknak is, kiálljanak a „közterekre”, ahol ezernyi más, mérhetetlenül silányabb „üzenet” már évtizedek óta egyre hatékonyabban sulykolódik bele a járókelők tudatába. Az a mintegy negyvenötötven ember, aki velünk olvasott hétfőn, érezte, hogy ezt így folytatni kell. Fogjuk.

A szerző a Magyar Bibliatársulat főtitkára

A SZERZŐ FELVÉTELE

Száz év után

Mikszáth Kálmán emlékezete

Sokszor megállok a gimnázium melletti téren. Leülök a szobor előtti padra, és nézem az írót. *Mikszáth Kálmán* (1847. január 16. – 1910. május 28.) nem volt magas – kis köpcös ember, bal kezében az elmaradhatatlan szivarral. Talán a sűrű füstfelhőt használta arra, hogy elrejtőzzön, onnan figyelje szigorú szemmel a világot.

Kezdő újságíró Szegeden, ahol önbizalma, íráskedve is megnőtt. Mikor visszatért a fővárosba, s átpártolt a *Pesti Hírlaphoz,* a várva várt siker is megérkezett. A tisztelt Házból, a Parlamentből küldte karcolatait; azt, amit ő figyelt meg, lesett el az ülésteremben. Kíváncsian gondolok arra, mi mindent vetett volna most papírra az új kormány megalakulásakor: a mameluk képviselőkről, a politikába belefáradt, évtizedek óta ott szundikáló öreg kommunistákról…

Arany János Kapcsos könyvének legszebb lapjait írta a Margit-sziget arany csendjében, *Jókai Mór* is túl volt nagyregényein, amikor hosszú évek visszhangtalansága után az evangélikus Mikszáth Kálmán első jelentős elbeszéléskötete, a *Tót atyafiak* (1881) megjelent, majd gyorsan követte *A jó palócok* (1882). A népélet tragikus szemlélete után fordult a számára legjobban ismert réteg, a nemesi középosztály felé, hogy hanyatlásuk történeteiben megfogalmazza mindazt, amit a magyar történelemről és az ember lehetőségeiről megtapasztalt.

A *Beszterce ostroma* egy rögeszme rajza, a *Szent Péter esernyője* egy felvidéki kisvárosba vezet, az *Új Zrínyiász* a valóság és a fantasztikum ötvözete. A középnemesség értékvesztését és végső lecsúszását kritikával jelenítette meg, a legkíméletlenebbül *A Noszty fiú esete Tóth Marival* című regényében. A századelő ízléséhez igazodva jelentkezett a *Különös házassággal.* Utolsó műve, *A fekete város* (1910) versenyfutás az idővel, mintha érezte volna, hogy élettapasztalatát már csak itt mondhatja el. A 16. század vége elevenedik meg, végzetes boldogtalanság és kiszámíthatatlan mindennapok. (Talán azért lett az egyik legnépszerűbb műve, mert remek film készült belőle nagy színészünk, *Bessenyei Ferenc* parádés főszereplésével.)

BENCZÚR GYULA FESTMÉNYEN

A száz éve halott Mikszáth Kálmán nem csak vádolni és elítélni tudta hazugsággal élő korát: humanizmusából eredt társadalombírálatának fölemelő pátosza. Kritikai látását sokszor könyörtelennek érezzük, de nagy szíve mindig ott dobogott, s hitét az emberben, a jó győzelmében soha nem adta föl.

Mint író nem mindennapi figuráival, különc alakjaival a magyar prózairodalmat kivezette Jókai széles köpenye alól. Szerencsénkre, így a mi fenséges magyar nyelvünk áradva folyt, mint a csuromméz, hogy az ő szép hasonlatát használjam. Bőven patakzott az anekdota, a mese, rég feledett ízek és színek támadtak föl.

Az éles elméjű és bölcs író tisztább időkre vágyott, ezért helyezte legtöbb művének cselekményét elmúlt századokba, ezért a nem múló aggodalom s vele együtt a nagy életmű messze hangzó akkordja: az örök remény.

– FENYVESI –

Mi történt a hartai templom eredeti szobraival?

A közel háromszáz esztendős hartai evangélikus gyülekezet történetét, sőt mindennapjait jól ismerheti a szélesebb lutheránus közösség, ha máshonnan nem, a Déli Egyházkerület 2008. évi missziói napjának jóvoltából. A gyülekezet templomáról olvashatunk az *Evangélikus templomok Magyarországon* című kötetben, valamint szerepelt a Magyar Televízió hasonló című sorozatának nemrégiben bemutatott – és ismétlésben is sugárzott – adásában.

A templom – amely 1791 és 1798 között klasszicizáló késő barokk stílusban épült, belsejében copf stílű megoldásokkal – részletes egyház- és művészettörténeti bemutatása természetesen messze túlmutat e cikk keretein, valamint e sorok írójának ismeretanyagán. Akkor is, ha közeli ismeretségben, sőt, mondhatni, baráti viszonyban van az épülettel, amely többek között esküvőjének színtere volt. Fantáziáját azonban megmozgatja a mind a helyi gyülekezetben, mind a helyi közösségben időről időre előkerülő izgalmas kérdés. Mi történt a templom eredeti szoborkompozícióival?

A válasz bevezetőjeként először is szögezzük le: a hit, remény, szeretet jelképei, azaz a kereszt, a horgony és a szív a templom felállításának századik évfordulója alkalmával, *Galle Andor* lelkész idejében folytatott külső és belső felújítás során kerültek az oltárra. Több generáció óta megszokott kellékei ezek a hartai istentiszteleteknek. Eredetileg azonban a kereszt és a horgony helyén két szobor állott. Két olyan műalkotás, mely a templom építésével egy időben került a szakrális térbe.

Mózes és Pál apostol fából készült szobráról van szó. Előbbi az *Ószövetség,* utóbbi az *Újszövetség* jelképeként díszítette a szószékoltárt. Feltételezhetően német földön készültek, és régebbiek az épületnél. A két alkotást a stílusjegyek alapján azonos mester készítette. A finom faragásokat – mára sajnos megfakult – élénk színű festés tette életszerűbbé. Mózes egyszerű ruhát, derekán övet visel. Pál apostolt papi öltözékben ábrázolja a szobor. Fején püspöki süveget visel, mely szarvat formáz, ami a dicsőség allegóriája. Nyakában a kőtáblák – szintén furcsának ható – stilizált ábrázolásával.

Az 1892-es átalakítás során ismeretlen okból emelték le őket a helyükről. A felújítás egykori jegyzőkönyvei sem szólnak ennek hátteréről. Ezekben mindösszesen ennyi szerepel: „Az oltár tetején lévő két szobor eltávolítandó, helyébe a hit, remény és szeretet jelképei tétetnek, valamint a hangfogóra egy galamb illesztendő kiterjedt aranyozott szárnyakkal, utalva a Szentlélek kiáradására, az evangélium hirdetésének kisugárzására.” (Forrás: *Halasi László: A Hartai Evangélikus Egyház története 1723–2003,* Hartai Evangélikus Egyházközség, 2003)

Az eltávolítás után a padlástérben, illetve a szószékre vezető, fából készült feljáró alatt várták sorsuk jobbra fordulását. Hosszú évtizedekig, mígnem *Schnautigel János* templomgondnok *Rétfalvi Teofil* tanárnak, a helytörténeti gyűjtemény megalapozójának juttatta el őket. Így váltak a hartai múzeum értékes műkincseivé. Állandó kiállításuk azonban váratott magára. A szélesebb közönség 2009-ben találkozhatott velük. A szakralitást fókuszba helyező, *a kulturális örökség napjai* elnevezésű rendezvénysorozat kiemelt egyházi vonatkozású műtárgyaiként mutatták be őket Hartán.

A SZERZŐ FELVÉTELE

Az eredeti szobrok helyén kereszt és horgony

S bár a helytörténeti gyűjteményben *Gottschall Péter* múzeumvezető jóvoltából gondos kezek óvják és vigyázzák őket, célszerű lenne átgondolni a felújításra váró eredeti alkotásoknak – vagy művészi kivitelű másolatuknak – a visszahelyezését a templom oltárára. Esetleg a templom valamely más, kiemelt pontjára, ezzel mintegy „restaurálva” az épület eredeti művészi és spirituális összképét. Ennek igénye időről időre – tegyük hozzá, jogosan – búvópatakként bukkan a felszínre.

Rezsabek Nándor

Pécs – Európa kulturális fővárosa

Látogatóban a Mecsek alján

Pécsre utazni és szétnézni. Két-három napig ott lenni olyan, mintha el se indulnánk. Hiszen most ott van Európa közepe, és a májusi nap arany fénnyel ragyog. Apró házak a hegyoldalban, fáklyás fasorok, keskeny utcák, szerelmesek, templomok, romtemplomok, szent kövek mindenütt.

A Dischka Győző utcát keressük. „Itt rögtön jobbra menjenek” – mondja a kutyás hölgy. „Mindig balra” – feleli a két fiatal. Akkor egyenest előre, mint a pionírok. És már itt is vagyunk: nyitva a nagy vaskapu, középen bent az evangélikus templom, mögötte a harangláb.

Németh Zoltán lelkész uram mutatja az utat, a nem régen épített szállást; a zöld fotelokból pillanatok alatt ágyakat varázsol. Azután elbúcsúzik, mert kora hajnalban a gyülekezet egyik része Sopronba kirándul.

Márai jut eszembe: „Két óra alatt pontosan kétezer esztendőt jártam végig” – írta nem kevés büszkeséggel Itália ismerője és lelkes híve. Csillaggyertyás estén végigballagott a Via Venetón, le a Capitoliumig.

Irány a főtér – javaslom a családnak. De megyünk is tovább, mert a zaj elviselhetetlen. Több brigád is versengve kőlapot fűrészel, három idősebb férfi dróttüskés seprűvel simítja a homokot. És ez éjjel-nappal így megy; igyekezni kell, mert nagy a lemaradás. „Gazdátlan hajó volt ez a város” – mondja egy tanárnő a tévétorony alatti parkban, a Mandulásban, ahol a természetvédők százai ünnepelték győzelmüket. Hál’ Istennek, nem épült lokátor ezen a gyönyörű helyen!

Zsolnay és Csontváry

A kreativitás jelképévé vált gyártulajdonos, *Zsolnay Vilmos* technológiai és művészeti újításaival számtalan ipari vásár fődíját érdemelte ki. Kiállított Bécstől Torinóig, Párizstól Kaliforniáig. A múzeumban látható hatalmas életműve Pécs egyik legértékesebb öröksége.

Az eozin az úgynevezett redukciós máz egy fajtájának az elnevezése. Az edény felületére felvitt oldatok égetés után fémfényű felületet adnak. Ezt a kékes-zöldes színt nemcsak itt csodálhattam meg, de szerte a városban is, hiszen számtalan épület homlokzatát ez a kerámia díszíti. A Zsolnay-múzeum földszinti termei keresztmetszetét adják az 1852-ben alapított manufaktúra, majd gyáróriás legszebb korszakainak, az emeleti folyosón az elismeréseket láthatjuk. Köztük a Francia Becsületrendnek és a város díszpolgári címének az okleveleit.

Csontváryhoz elmenni, olyan messzire, még gyalog is megéri. Megbizonyosodhat az ember, hogy a hallucinációs hangok, amelyeket hallott Tivadar, igazak lettek: „Te leszel a világ legnagyobb napútfestője.” Kicsit elhanyagolt a múzeum, szétszórt, de ha leül a látogató egy-egy kép elé, a látvány mindenért kárpótolja. A *Magányos cédrus,* a *Mária kútja Názáretben, A Panaszfal bejáratánál Jeruzsálemben,* a *Baalbek* hatalmas vászna maga a titkos csoda. Csak elképzelni tudjuk, hogy a negyvenéves patikussegéd hogyan is festhetett. Talán lecsendesítette a szelet, hangosan biztatta magát a kora hajnalban.

Ravennai mozaikcsodák

Nemes gondolat, hogy akik nem juthatnak el Ravennába, azok is ízelítőt kaphassanak abból a csodás gyűjteményből, amelyet az itáliai város őriz. A Dómmúzeumban volt látható a világörökség részét képező nyolc templom 5–6. századból megmaradt ősi mozaikjainak másolatát bemutató gyűjtemény.

A négytornyú Szent Péter-bazilika a város legimpozánsabb épülete

Bizony először én is hitetlenkedve néztem, hiszen annyira élethűek, itt-ott még a hibákat is felfedezhetjük. A Képzőművészeti Akadémia csapata fényes, hártyavékonyságú papír segítségével minden darabról pontos mintát rajzolt, s a különböző, az eredetivel azonos színárnyalatú lemezeket Murano és Velence üveggyáraiból rendelték meg. Kézzel vágták mozaikkővé és helyezték kijelölt helyükre, a mészágyba. A tárlat negyvenhárom képe százéves időszak emlékét öleli fel a késő római időktől a kora kereszténységig.

Török emlékek

Nincs Magyarországon másik olyan hely, ahol annyi török építészeti emléket találhatnánk, mint Pécsen. 1543-ban esett el a város, onnan datálhatók a közös emlékek. A Széchenyi téren *Gázi Kászim* pasa dzsámija a legszebb. A ma katolikus templomként működő épületben jó megpihenni: a *Koránból* vett idézetek fönt a kupolában, a délkeleti fal tengelyében Mekka felé néző imafülke és szenteltvíztartó látható.

Végigsétálva a Ferencesek útján megtalálhatjuk *Memi* pasa fürdőjének falmaradványait. Néhány méterre innen *Jakováli Hasszán* dzsámija, amely minaretjével együtt épen fennmaradt. Kalauzom elárulja, azért olyan jó az akusztikája, mert kőcsögöket építettek falaiba.

Az ezeréves püspökség

A négytornyú Szent Péter-bazilika a legimpozánsabb épület. Elődjét *Orseolo Péter* király uralkodásának idején (1038–41; 1044–46) kezdték építeni. Többszöri átalakítás után a bazilika mára letisztult, elnyerte végleges formáját. A püspöki palota erkélyén *Liszt Ferenc* kihajló, egész alakos szobra nagy zeneszerzőnk pécsi látogatását idézi. A közelben található *Klimó György* püspök gyűjteménye, amely a magyar és európai művelődéstörténet egyik leggazdagabb könyvtára.

Mikor odaérek, éppen nyílik a kovácsoltvas, szőlőindás nagykapu, menyasszony és párja lép ki a délelőtti fényözönbe, szépek és fiatalok. Egy pillanatra megállnak. „Vigyázzatok magatokra!” – kiáltanám feléjük, de már nevetve futnak le a lépcsőn, a virágos parkon át az életbe.

„A 180 ezer pécsi között kétháromezer evangélikus lehet”

Németh Zoltán igazgató lelkész késő este érkezett vissza a közös kirándulásról. És kora hajnalban már indult Kecskemétre továbbképzésre. Így csak egyetlen kérdésem maradt: hogyan él a pécsi evangélikus gyülekezet?

– Gyülekezetünk sajátos helyzetét az határozza meg, hogy egy történelmi, nagy katolikus városban kisebbségben él. A 180 ezer pécsi között kétháromezer evangélikus lehet. Minden korosztály megtalálható közösségünkben. Vasárnap van három istentisztelet, s hozzá még az ide tartozó körzetekben: Pogányba, Vasasra járunk, több helyre csak havonta egyszer, Kozármisleny, Szigetvár, Pécsvárad is kedves nekünk.

A majolikás Zsolnay-kút

Minden héten van két asszonyóra, ez régi hagyomány. Hétfőn, kéthetente esténként a fiatal felnőttek bibliaóráját tartjuk, keddenként az egyetemista korosztályt várjuk ifjúsági órára, szerdán jön össze a kórus próbára, csütörtökön gyülekezeti bibliaóra, és kollégámnak akkor van a kórházlelkészi napja is. A legkisebbekről sem feledkezünk meg, pénteken óvodások számára van hittan, de ilyenkor zajlik a középiskolás ifjúsági óra és a férfióra is. A 10 órai istentisztelettel párhuzamosan munkatársaink gyermekórát tartanak. Ezeken kívül vannak nagyobb alkalmak, évente kétszer-háromszor van a gyerekdélután. Farsangi időszakban, májusban, nyáron egy egész hét, s ezeket egy kis csapat segíti, amely szervezi a programokat. Örömmel említem, hogy kórusunk évente többször is ad koncertet a templomunkban, és egyéb helyeken is fellép, ahová meghívják. A másik, a gospelkórusunk a fiatalokat gyűjti egybe.

A gyülekezet közelmúltjában is vannak meghatározó egyéniségek. *Baldauf Gusztáv* pécsi lelkész tevékenységének köszönhető a szeretetotthon elindulása. Ez ma is működik, egy éve Pogányban épült fel az új épülete. Idősek ellátását végzi, az országos egyház fenntartásában. Mi, lelkészek rendszeresen tartunk alkalmakat, és gyülekezeti tagjaink közül is sokan ápolják a kapcsolatot az ott lakókkal. Meg kell még említenem *Káldy Zoltánt,* aki szintén itt munkálkodott 1945 decemberétől. Lelkészi és püspöki tevékenységét ellentmondásosan ítéli meg a közvélemény, ám gyülekezeti lelkészi szolgálatának megítélése Pécsett egyértelműen pozitív. És meg kell említenem kollégámat, Varsányi Ferencet, aki huszonöt éven át szolgált gyülekezetünkben.

Sokat töprengtünk, hogy mivel jelenjünk meg a pécsi ünnepségsorozaton. Rendezünk egy állandó bibliakiállítást. Több mint száz különböző nyelvű Biblia mutatja be a fordítás sokszínűségét és gazdagságát, abban a reményben, hogy ennek kapcsán közösségünk újból együtt lehet.

„Sok megható történetem van”

Nagyon szép igét kaptak vasárnap a pécsiek: *„Krisztus mondja: Én vagyok a jó pásztor. Az én juhaim hallgatnak a hangomra, és én ismerem őket, ők pedig követnek engem. Én örök életet adok nekik.”* (Jn 10,11.27–28)

Varsányi Ferenc lelkész uram hétfő reggel szakított időt a beszélgetésre.

– Huszonöt éve kezdtem itt, Pécsett a pályámat. Másodlelkészként, ezután parókusként. Kis faluból, Tolnanémediből érkeztem ide. Más kihívást jelentett: nagy gyülekezet, értelmiségi közösség. Mindenféle szolgálati terület: istentisztelet, klinika, lelkigondozás, szociális otthonok, saját szeretetotthon, folyamatos építkezések.

Sok megható történetem van, drámai emberi sorsom. Hányan érzik magukat feleslegesnek…

Nagyon meg kellene becsülnünk, hogy nekünk valóban Bibliánk van. A Szentírás nemcsak egy könyv, hanem Isten élő igéje, a friss, ropogós mindennapi kenyér!

Pécs sokáig elhanyagoltnak tűnt. Az európai kulturális főváros cím aztán új lendületet adott, igaz, előfordul, hogy kibírhatatlan a sok építkezés miatt. Van két folyónk: a Duna és a Dráva, van alföldünk: az Ormánság, magas hegyünk: a Mecsek a Zengővel. Vannak hévizeink, karsztbarlangunk. A kereszténység 1600 éve jelen van folyamatosan. Volt itt török megszállás, emlékcsoportjaink vannak a középkorból, a barokkból… És azt se felejtsük el, hogy 1367-ben az első magyar egyetem itt nyitotta meg kapuit. Szóval sokáig sorolhatnám a gyönyörű város értékeit. Ha teheti, újból látogasson el Pécsre, meglátja, minden alkalommal új szépségeket fog felfedezni.

„Nálunk nagy a zenei élet”

Család, iskola, tanítás, kórus, a gyülekezet… Bizony egy embernek sok ennyi feladat. Csodálom is, hogy *Lovászné Balázs Magdolna* karnagy asszony törékeny termetével hogyan bír mindennek eleget tenni. A vasárnapi istentisztelet után beszélgettünk a könyvtárszoba csendjében.

– A múlt század elejéről tudunk itt kórusszerveződésekről. Az ötvenes években már ritkábban szólaltak meg a gyülekezetben; 1979-ben *Balikó Zoltán* az akkori segédlelkészt, *Mátrai Mariannát* kérte meg, hogy szervezze újjá az énekkart.

Én celldömölki születésű vagyok, édesapám *Balázs Béla* evangélikus lelkész; tizenkét éves voltam, amikor ide költöztünk. 1981 óta én vagyok az énekkar vezetője, közben volt egy hatéves időszak, mikor Los Angelesben éltem a családommal. Természetesen ott is volt énekkarom, a magyarok Kodály kórusát vezettem. 93-ban jöttünk vissza, s azóta folyamatosan irányítom ezt a lelkes, harmincas-negyvenes létszámú kis közösséget.

A harmincéves jubileumi koncert előtt történt egy tragédia: a legjobb basszusunkat, aki szólista is volt, *Fejér Gábort* motorbaleset érte. Kicsit megrendült a férfikar stabilitása, sokan elmaradtak, nélküle nem énekelnek tovább…

Nagyon jó vezetni egy keresztény közösséget. Van egy tizenkilenc éves egyetemistánk, és vannak idősebbek, hetven év felettiek is, közöttük *Győrffy István,* aki zeneszerző, az itteni zenei életnek egyik kiváló szakembere; de van olyan is, aki nem ismeri a kottát. De lelkesek, csupa szív emberek. Ünnepi hangversenyünk, bátran állíthatom, fájdalmasan szép volt, a Mendelssohn-mű utolsó tételét lehagytuk, és a friss gyász kapcsán megemlékeztünk mindazokról, akik elhunytak.

Nálunk nagy a zenei élet. Jól ismerjük egymást, erős a katolikus kórus, két református gyülekezetnek is van kórusa, kiváló a baptista énekkar. És nagyon jó a kapcsolat közöttünk: több mint tíz éve minden második esztendőben ökumenikus találkozót tartunk. Nagyon boldog vagyok, hogy evangélikusnak születtem. *Johann Sebastian Bach* a mi nagy zeneszerzőnk. Olyan kincseink, istenes énekeink vannak, amilyenek talán senki másnak.

■ Fenyvesi Félix Lajos

MÓZES ELSŐ KÖNYVE

Revíziós próbakiadás

Új kiadás

Az 1975-ben megjelent és 1990-ben revideált protestáns új fordítású Biblia legújabb revíziójának első próbakiadását tartja kezében a tisztelt Olvasó. A Magyar Bibliatársulat 2006-ban kezdett hozzá a revízió előkészítéséhez, az észrevételek gyűjtéséhez. Munkánk most jutott el arra a pontra, hogy az egyházi bibliaolvasó közvélemény elé tárhatjuk a Szöveggondozó Bizottság revíziós munkájának első gyümölcsét, *Mózes első könyvét,* amelyet reményeink szerint hamarosan Pál apostol *Rómaiakhoz írt levelének* próbakiadása követ majd.

A bibliai szöveg gondozása során a következő revíziós alapelvekhez igyekeztünk tartani magunkat: 1. Figyelembe vettük és értékeltük az 1990 és 2008 között beérkezett észrevételeket és javaslatokat. 2. Meg kívántuk őrizni az új fordítású Biblia alapvető szövegkritikai és fordítási döntéseit (a formális és a dinamikus ekvivalencia kiegyensúlyozott alkalmazása), a bibliai szöveg tagolását és az emelkedett, mai beszélt köznyelvi szintet. Ezeken a területeken csak akkor változtattunk az új fordítás szövegén, ha azt a mai írásértelmezési és fordításelméleti konszenzus megkövetelte. 3. Javítottuk a felismert nyomdahibákat, fordítási tévedéseket és archaikus (a mai beszélt nyelvben már nem használatos) kifejezéseket. 4. Igyekeztünk javítani a fordítás egységességén, következetességén. 5. Törekedtünk a „jó magyarságú" nyelvi megoldásokra, valamint arra, hogy az új bibliai szöveg felolvasva („szószéki használat") is jól hangozzék. Legfőképpen pedig azt reméljük, hogy a revíziós munka eredményeként Isten igéje még inkább érthetően és tisztábban szólalhat meg magyar nyelven.

Az *Evangélikus Élet* 2010. május 9-i számában már megjelent *Mózes első könyvének* első részlete. A most kézben tartott szöveg ennek a folytatása. Köszönjük az eddig kapott észrevételeket, és arra szeretnénk kérni mindenkit, hogy véleményével bátran keressen meg bennünket az info@bibliatarsulat.hu e-mail címen vagy levélben a 1113 Budapest, Bocskai út 35. postacímen.

Magyar Bibliatársulat

Izsák születése

21 Azután meglátogatta az Úr Sárát, ahogyan megmondta, és úgy cselekedett az
Úr Sárával, ahogy megígérte. 2Sára teherbe
esett, és fiút szült Ábrahámnak öregkorára, ab-
ban az időben, amelyet megígért neki Isten.
3Ábrahám Izsáknak nevezte el újszülött fiát, akit
Sára szült neki. 4Azután körülmetélte Ábrahám
a fiát, Izsákot nyolcnapos korában, ahogyan
megparancsolta neki Isten. 5Ábrahám százesz-
tendős volt, amikor fia, Izsák megszületett. 6Ak-
kor ezt mondta Sára: Nevetségessé tett engem
az Isten, kinevet mindenki, aki csak hallja. 7Ezt
is mondta: Ki jósolta volna meg Ábrahámnak,
hogy fog még Sára fiakat szoptatni? Mert fiút
szültem öregkorára. 8Amikor a gyermek na-
gyobb lett, elválasztották. Ábrahám pedig
nagy lakomát készített azon a napon, amelyen
elválasztották Izsákot.

Hágár és Izmael elűzése

9Amikor Sára nevetni látta az egyiptomi Há-
gár fiát, akit Hágár Ábrahámnak szült, 10ezt
mondta Ábrahámnak: Kergesd el ezt a szolgá-
lót és a fiát, mert nem örökölhet együtt egy szol-
gáló fia az én fiammal, Izsákkal! 11Ez a beszéd
Ábrahámnak igen rosszulesett a fia miatt.
12De Isten ezt mondta Ábrahámnak: Ne bán-
kódj a fiú és a szolgálód miatt! Bármit mond ne-
ked Sára, hallgass a szavára, mert Izsákot fog-
ják a te utódodnak nevezni. 13De a szolgáló fi-
ából is népet támasztok, mert ő is tőled szár-
mazik.

14Ábrahám fölkelt reggel, fogott egy ke-
nyeret meg egy tömlő vizet, és odaadta Hágár-
nak. Föltette azt az asszony vállára, és elküld-
te őt a gyermekkel együtt. Így ment el, és bo-
lyongott Beérseba pusztájában. 15Amikor kifo-
gyott a víz a tömlőből, letette a gyermeket az
egyik bokor alá, 16maga pedig elment, leült ve-
le szemben egy nyíllövésnyi távolságban, és ezt
mondta: Ne lássam, amikor meghal a gyermek.
Ott ült vele szemben, és hangosan sírt.

17De Isten meghallotta a fiú hangját, Isten an-
gyala pedig kiáltott a mennyből Hágárnak, és
így szólt hozzá: Mi van veled, Hágár? Ne félj,
mert meghallotta Isten a fiú hangját onnan, ahol
fekszik. 18Kelj föl, vedd fel a fiút, és fogd kézen,
mert nagy népet támasztok belőle. 19És meg-
nyitotta Isten az asszony szemét, úgyhogy
meglátott egy forrást. Odament, megtöltötte
a tömlőt vízzel, és megitatta a fiút. 20Isten pe-
dig vele volt a fiúval, és az felnövekedett. A
pusztában lakott, és íjász lett. 21Párán puszta-
jában lakott, anyja pedig Egyiptom földjéről
szerzett neki feleséget.

Ábrahám és Abímelek szövetsége

22Történt abban az időben, hogy Abímelek és
hadseregparancsnoka, Pikól azt mondta Ábra-
hámnak: Isten van veled mindenben, amit
cselekszel. 23Esküdj meg nekem most Istenre,
hogy nem csalsz meg sem engem, sem a fiamat,
sem az unokámat, hanem olyan hűségesen
bánsz velem és azzal a földdel, ahol jövevény
vagy, ahogyan én bántam veled! 24Ábrahám így
felelt: Megesküszöm.

25De Ábrahám szemrehányást tett Abíme-
leknek amiatt, hogy Abímelek szolgái erőszak-
kal elfoglaltak tőle egy kutat. 26Abímelek ezt
mondta: Nem tudom, ki tette ezt. Te sem szól-
tál nekem, én sem hallottam róla, csak ma.
27Akkor Ábrahám juhokat meg marhákat ho-
zatott, és Abímeleknek adta. Majd szövetsé-
get kötöttek egymással. 28De Ábrahám külön-
állított a nyájból hét bárányt. 29Abímelek
megkérdezte Ábrahámtól: Mire való ez a hét
bárány, amelyeket különállítottál? 30Ő azt fe-
lelte: Fogadd el tőlem ezt a hét bárányt annak
bizonyságául, hogy én ástam ezt a kutat.
31Azért nevezték el azt a helyet Beérsebának,
mert ott tettek eskü t ők ketten. 32Miután
megkötötték a szövetséget Beérsebában, föl-
kelt Abímelek és hadseregparancsnoka, Pikól,
és visszatértek a filiszteusok földjére. 33Ábra-
hám pedig tamariszkuszfákat ültetett Beérse-
bában, és segítségül hívta ott az Úrnak, az örök-
kévaló Istennek a nevét. 34Azután még hosszú
ideig élt jövevényként Ábrahám a filiszteusok
földjén.

Isten próbára teszi Ábrahám hitét

22 Ezek után történt, hogy Isten próbára
tette Ábrahámot, és megszólította: Áb-
rahám! Ő pedig így felelt: Itt vagyok. 2Isten ezt
mondta: Fogd a fiadat, a te egyetlenedet,
akit szeretsz, Izsákot, menj el Mórijjá földjé-
re, és áldozd fel ott égőáldozatul az egyik he-
gyen, amelyet majd megmondok neked! 3Áb-
rahám fölkelt reggel, fölnyergelte a szamarát,
maga mellé vette két szolgáját meg Izsákot, a
fiát. Fát is hasogatott az áldozathoz. Azután
elindult arra a helyre, amelyet az Isten mon-
dott neki.

4A harmadik napon fölemelte tekintetét
Ábrahám, és meglátta azt a helyet messziről.
5Ekkor így szólt Ábrahám a szolgáihoz: Marad-
jatok itt a szamárral, én pedig a fiammal elme-
gyek oda, imádkozunk, és utána visszatérünk
hozzátok. 6Fogta tehát Ábrahám az égőáldo-
zathoz való fát, rátette a fiára, Izsákra, ő ma-
ga pedig a tüzet meg a kést vitte; így mentek
ketten együtt. 7Egyszer csak Izsák megszólíto-
tta apját, Ábrahámot: Apám! Ő ezt felelte: Itt va-
gyok, fiam. Izsák megkérdezte: Itt van a tűz meg
a fa, de hol van a bárány az áldozathoz? 8Áb-
rahám azt mondta: Isten majd gondoskodik bá-
rányról az áldozathoz, fiam. Így mentek tovább
ketten együtt.

9Amikor eljutottak arra a helyre, amelyet Is-
ten mondott neki, oltárt épített ott Ábrahám,
elrendezte rajta a fadarabokat, megkötözte a fi-
át, Izsákot, és föltette az oltárra a fadarabok te-
tejére. 10De amint kinyújtotta Ábrahám a ke-
zét, és megfogta a kést, hogy levágja a fiát, 11ki-
áltott neki az Úr angyala az égből: Ábrahám!
Ábrahám! Ő így felelt: Itt vagyok. 12Az angyal
így szólt: Ne nyújtsd ki kezedet a fiúra, és ne
bántsd őt, mert most már tudom, hogy isten-
félő vagy, és nem tagadtad meg tőlem a fiadat,
a te egyetlenedet.

13Akkor fölemelte Ábrahám a tekintetét, és
meglátta, hogy ott van egy kos, szarvánál fog-
va fönnakadva a bozótban. Odament Ábrahám,
fogta a kost, és azt áldozta föl égőáldozatul a
fia helyett. 14Azután így nevezte el Ábrahám azt
a helyet: Az Úr gondoskodik. Ma ezt mondják:
Az Úr hegyén a gondviselés.

15Az Úr angyala másodszor is kiáltott Ábra-
hámnak az égből, 16és ezt mondta: Magamra
esküszöm, így szól az Úr, hogy mivel így tettél,
és nem tagadtad meg tőlem a fiadat, a te
egyetlenedet, 17azért gazdagon megáldalak, és
úgy megszaporítom utódaidat, hogy annyian
lesznek, mint az égen a csillag, vagy mint a ho-
mokszemek a tengerparton. A te utódod bir-
tokolni fogja ellenségei kapuját, 18és a te utó-
dod által nyer áldást a föld minden népe,
mert hallgattál szavamra.

19Ezután Ábrahám visszatért szolgáihoz,
elindultak, és együtt elmentek Beérsebába. Áb-
rahám továbbra is Beérsebában lakott.

Náhór utódai

20Ezek után hírül adták Ábrahámnak: Milká is
szült fiúkat öcsédnek, Náhórnak: 21Úcot, az el-
sőszülöttjét, Búzt, annak öccsét és Kemúélt,
Arám atyját, 22továbbá Keszedet, Hazót és Pil-
dást, Jidláfot és Betúélt. 23Betúél nemzette Re-
bekát. Ezt a nyolcat szülte Milká Náhórnak, Áb-
rahám öccsének. 24Másodrangú felesége, aki-
nek Reúmá volt a neve, szintén szült neki: Te-
bahot, Gahamot, Tahast és Maakát.

Sára halála és temetése

23 Sára százhuszonhét évig élt, ennyi volt
Sára életkora. 2Amikor meghalt Sára Kir-
jat-Arbában, azaz a Kánaán földjén lévő Heb-
rónban, Ábrahám bement Sárához, hogy meg-
gyászolja és elsirassa őt. 3Majd fölkelt Ábrahám
a halottja mellől, és így szólt a hettitákhoz: 4Jö-
vevény és idegen vagyok köztetek. Adjatok ne-
kem sírhelynek való birtokot nálatok, hogy oda
temethessem halottamat. 5A hettiták ezt fele-
lték Ábrahámnak: 6Hallgass meg bennünket,
urunk! Istentől való fejedelem vagy te közöt-
tünk. A legszebb sírhelyünkön temesd el ha-
lottadat! Senki sem akadályoz meg közülünk,
hogy az ő sírhelyére temesd halottadat. 7Ekkor
fölkelt Ábrahám, meghajolt a föld tulajdono-
sai, a hettiták előtt, 8és így szólt hozzájuk: Ha
igazán azt akarjátok, hogy eltemessem halot-
tamat, hallgassatok meg engem, és bírjátok rá
Efrónt, Cóhar fiát, 9hogy adja el nekem a
makpélai barlangját, amely a szántóföldje vé-
gén van! Teljes áron adja el, hogy legyen sírhely-
nek való birtokom köztetek!

10Efrón is ott ült a hettiták között. Ez a het-
tita Efrón így szólt Ábrahámhoz a hettitáknak
és mindazoknak a füle hallatára, akik a város
kapujában összejöttek: 11Nem, uram! Hall-
gass meg engem! Neked adom azt a szántóföl-
det a rajta levő barlanggal együtt. Népem fia-
inak a szeme láttára adom azt neked. Temesd
csak el a halottadat! 12Ábrahám meghajolt a föld
tulajdonosai előtt, 13és így szólt Efrónhoz a föld
tulajdonosainak a füle hallatára: Hallgass még-
is rám! Megadom a szántóföld árát, fogadd el
tőlem, azután oda temetem halottamat. 14De
Efrón így felelt Ábrahámnak: 15Hallgass rám,
uram! Négyszáz ezüstsekelt ér ez a föld! Mit
számít az közöttünk? Temesd csak el halotta-
dat! 16Ábrahám engedett Efrónnak, és kimért
Ábrahám Efrónnak annyi ezüstöt, amennyit
mondott a hettiták füle hallatára: négyszáz se-
kel ezüstöt, a kereskedők által használt sekel
szerint. 17Így ment át Efrón makpélai szántó-
földje, amely Mamréval szemben van: a szán-
tóföld, a rajta lévő barlang és minden fa a szán-
tóföld egész határában körös-körül 18Ábrahám
birtokába, a hettitáknak és mindazoknak a sze-
me láttára, akik a város kapujában összejöttek.
19Azután eltemette Ábrahám a feleségét, Sárát
a makpélai szántóföld barlangjában, Mamré-
val, azaz Hebrónnal szemben, Kánaán földjén.
20Így került Ábrahám birtokába sírhelyül a het-
titáknak ez a szántóföldje a rajta levő barlang-
gal együtt.

Ábrahám feleséget hozat Izsáknak

24 Ábrahám élemedett korú, öreg ember
lett, és az Úr mindennel megáldotta Áb-
rahámot. 2Egyszer azt mondta Ábrahám háza
legöregebb szolgájának, aki mindenét kezelte:
Tedd a kezedet a csípőm alá, 3hadd eskesselek
meg az Úrra, az ég és föld Istenére, hogy fiam-
nak nem a kánaániak leányai közül hozol fele-
séget, akik között lakom, 4hanem elmész ha-
zámba, a rokonságomhoz, és onnan hozol fele-
séget a fiamnak, Izsáknak! 5De a szolga ezt
mondta neki: Hátha az a leány nem akar követ-
ni engem erre a földre? Akkor visszavigyem a
fiadat arra a földre, ahonnan eljöttél? 6Ábrahám
így válaszolt neki: Őrizkedj attól, hogy vissza-
vidd oda a fiamat! 7Az Úr, az ég Istene, aki ki-
hozott engem atyám házából és rokonságom
földjéről, aki beszélt velem, és így esküdött meg
nekem: A te utódaidnak adom ezt a földet! –
ő elküldi majd angyalát előtted, hogy onnan
hozhass feleséget a fiamnak. 8Ha a leány nem
akar követni téged, akkor mentes leszel a ne-
kem tett eskü alól, de a fiamat nem viheted
vissza oda. 9Ekkor a szolga odatette kezét
urának, Ábrahámnak a csípője alá, és meges-
küdött neki erre a dologra.

10Azután kiválasztott a szolga tíz tevét urá-
nak tevéi közül az útra, és magához vett urá-
tól mindenféle értékes dolgot. Elindult, és el-
ment Aram-Naharajimba, Náhór városába.
11A városon kívül megpihentette a tevéket
egy kútnál, estefelé, amikor vízért jártak az
asszonyok. 12Akkor ezt mondta: Uram, Ábra-
hámnak, az én uramnak Istene! Adj ered-
ményt még ma, és mutasd meg hűségedet az
én uram, Ábrahám iránt! 13Ideállok a forrás
mellé, amikor a városbeli leányok kijönnek vi-
zet meríteni. 14Legyen úgy, hogy ha azt mon-
dom valamelyik leánynak: Nyújtsd ide a kor-
sódat, hadd igyam! – ő pedig azt mondja: Igyál,
sőt még a tevéidet is megitatom – akkor őt ren-
delted szolgádnak, Izsáknak, és ebből tudom
meg, hogy megmutattad hűségedet az én
uram iránt!

15Még végig sem mondta ezt, máris jött Re-
beka, korsóval a vállán. Ő Betúélnak, Milká fi-
ának volt a leánya; Milká pedig Ábrahám
testvérének, Náhórnak volt a felesége. 16Na-
gyon szép leány volt, hajadon, akinek még nem
volt dolga férfival. Lement a forráshoz, meg-
töltötte a korsóját, és feljött. 17Ekkor a szolga
odaszaladt hozzá, és azt mondta: Adj nekem
egy korty vizet a korsóból! 18A leány így felelt:
Igyál, uram! És gyorsan levette korsóját a ke-
zébe, és inni adott neki. 19Miután eleget adott
neki inni, így szólt: Tevéidnek is merítek,
míg eleget nem isznak. 20Sietve beleöntötte a
korsó vizet a vályúba, azután ismét odaszaladt
meríteni a forráshoz. Így merített valamennyi
tevének. 21Az ember közben némán figyelte,
hogy megtudja, szerencséssé tette-e útját az Úr,
vagy sem.

22Miután a tevék már eleget ittak, elővett a
férfi egy fél sekel súlyú aranyfüggőt és a leány
kezére való két karperecet, tíz aranysekel sú-

lyút, 23és ezt kérdezte: Kinek a leánya vagy?
Mondd meg nekem, van-e számunkra hely éj-
szakára apád házánál? 24Ő azt felelte: Betúél le-
ánya vagyok, Milká fiáé, akit ő Náhórnak
szült. 25Azt is mondta neki: Van nálunk bőven
szalma is, abrak is, meg hely is van éjszakára.
26Akkor az ember meghajolt, leborult az Úr
előtt, 27és ezt mondta: Áldott az Úr, Ábrahámnak, az én uramnak Istene, aki nem vonta meg hűségét és szeretetét uramtól! Az Úr vezérelt engem ezen az úton uram testvérének házához.

Ábrahám szolgája Betúél házában

28A leány pedig elszaladt, és elmondta anyja háza népének, hogy mi történt. 29Rebekának pedig volt egy Lábán nevű bátyja. Ez a Lábán kiszaladt ahhoz az emberhez a forráshoz. 30Látta ugyanis a függőt és a húga kezén levő karpereceket, és hallotta húgának, Rebekának a szavait, aki elmondta, hogy miről beszélt vele az az ember. Odament tehát ahhoz az emberhez, aki még mindig ott állt a tevék mellett a forrásnál, 31és így szólt: Jöjj be, áldott embere az Úrnak, mit állsz idekint? Én már előkészítettem a házat és a tevék helyét is! 32Az ember bement a házba, Lábán meg levette a tevékről a szerszámot, adott a tevéknek szalmát és abrakot; azután vizet hoztak, hogy megmossák a lábát, meg a vele levő emberek lábát is. 33Majd ennivalót tettek eléje, de ő így szólt: Nem eszem, amíg el nem mondom a mondanivalómat! Lábán így szólt: Beszélj!

34Ő pedig ezt mondta: Ábrahám szolgája vagyok. 35Az Úr igen megáldotta az én uramat, aki meggazdagodott: adott neki juhokat, marhákat, ezüstöt, aranyat, szolgákat, szolgálókat, tevéket és szamarakat. 36Uram felesége, Sára, öregkorában szült fiút uramnak, és ő mindenét a fiúnak adta. 37Engem pedig így esketett meg az uram: Ne végy fiamnak feleséget a kánaániak leányai közül, akiknek a földjén lakom, 38hanem menj el apám házához, az én nemzetségemhez, és onnan hozz feleséget a fiamnak! 39S amikor azt mondtam uramnak: Hátha az a leány nem akar követni engem? – 40akkor így felelt nekem: Az Úr, akinek a színe előtt járok, elküldi majd angyalát veled, és szerencséssé teszi utadat, hogy feleséget hozhass fiamnak az én nemzetségemből, apám házából. 41Csak akkor mentesülsz a nekem tett eskü alól, ha elmész az én nemzetségemhez. Ha nem adják neked, akkor is mentesülsz a nekem tett eskü alól.

42Amikor ma a forráshoz értem, ezt mondtam: Uram, Ábrahámnak, az én uramnak Istene! Bárcsak szerencséssé tennéd utamat, amelyen járok! 43Ideállok a forrás mellé. Legyen úgy, hogy ha azt mondom valamelyik leánynak, aki kijön vizet meríteni: Adj innom egy kis vizet a korsóból, 44és az ezt feleli nekem: Igyál, sőt még a tevéidnek is merítek! – az legyen az a leány, akit az Úr az én uram fiának rendelt.

45Még végig sem mondtam ezt magamban, máris jött Rebeka, korsóval a vállán, lement a forráshoz, és merített. Ezt mondtam neki: Adj innom! 46Ő gyorsan levette a korsóját, és így felelt: Igyál, sőt még a tevéidet is megitatom. Ittam, és ő a tevéket is megitatta. 47Azután megkérdeztem tőle: Kinek a leánya vagy? Ő ezt mondta: Annak a Betúélnak a leánya vagyok, akit Milká szült Náhórnak. Ekkor a függőt az orrába tettem, a karpereceket pedig a kezére. 48Azután meghajoltam, leborultam az Úr előtt, és áldottam az Urat, Ábrahámnak, az én uramnak Istenét, aki a helyes úton vezérelt engem, hogy az én uram testvérének leányát vihessem el feleségül a fiának. 49Most azért ha hűséggel és szeretettel akartok bánni urammal, mondjátok meg nekem! De ha nem, azt is mondjátok meg, mert akkor máshol kell tovább keresgélnem!

Rebeka feleségül megy Izsákhoz

50Lábán és Betúél így válaszolt: Az Úrtól indult el ez a dolog, mi nem mondhatunk neked sem rosszat, sem jót. 51Itt van Rebeka, fogd és menj! Legyen urad fiának a felesége, ahogyan elvégezte az Úr. 52Amikor Ábrahám szolgája hallotta ezeket a szavakat, földre borult az Úr előtt. 53Azután a szolga ezüst és arany ékszereket meg ruhákat vett elő, és Rebekának adta. Drága ajándékokat adott a bátyjának és az anyjának is. 54Majd ettek és ittak az emberekkel együtt, akik vele voltak, és ott töltötték az éjszakát. Amikor felkeltek reggel, így szólt: Bocsássatok el uramhoz! 55A leány bátyja és anyja azonban azt mondta: Hadd maradjon velünk a leány még vagy tíz napig, azután elmehet! 56De ő így felelt nekik: Ne tartsatok vissza, hiszen az Úr szerencséssé tette utamat. Bocsássatok el, hadd menjek uramhoz! 57Azok ezt mondták: Hívjuk ide a leányt, és kérdezzük meg őt magát! 58Odahívták Rebekát, és azt kérdezték tőle: Elmész-e ezzel az emberrel? Ő azt felelte: Elmegyek! 59Elbocsátották tehát húgukat, Rebekát és a dajkáját meg Ábrahám szolgáját embereivel együtt. 60Megáldották Rebekát, és ezt mondták neki:

Húgunk, legyen utódaid száma ezerszer
tízezer!
Vegye birtokba utódod ellenségei városát!

61Azután fölkelt Rebeka és szolgálói, felültek a tevékre, és követték azt az embert. A szolga pedig fogta Rebekát, és elment.

62Izsák éppen megérkezett a Lahajrói-kúttól, mert a Délvidéken lakott. 63Estefelé kiment Izsák imádkozni a mezőre. Amint föltekintett, látta, hogy tevék közelednek. 64Rebeka is föltekintett, és meglátta Izsákot. Akkor leszállt a tevéről, 65és azt kérdezte a szolgától: Ki az a férfi, aki szembe jön velünk a mezőn? A szolga így felelt: Ő az én uram! Akkor Rebeka fátylat vett elő, és eltakarta magát. 66A szolga pedig elbeszélte Izsáknak mindazt, amit végzett. 67Izsák ekkor bevezette Rebekát anyjának, Sárának a sátrába, és feleségül vette Rebekát. Izsák megszerette őt, és megvigasztalódott anyja halála után.

Ábrahám második házassága

25 Ábrahám ismét megnősült, feleségének Ketúrá volt a neve. 2Ő szülte neki Zimránt, Joksánt, Medánt, Midjánt, Jisbákot és Súahot. 3Joksán nemzette Sebát és Dedánt. Dedán fiai lettek az assúriak, a letúsiak és a leummiak. 4Midján fiai pedig: Éfá, Éfer, Hanók, Abídá és Eldáá. Ezek mind Ketúrának a leszármazottjai.

5Ábrahám azonban Izsáknak adta mindenét, 6a fiaknak, akiket másodfeleségei szültek Ábrahámnak, Ábrahám csak ajándékokat adott, és még életében eltávolította őket fia, Izsák mellől kelet felé, egy keleti országba.

Ábrahám halála és temetése

7Ábrahám életkora, amit megért, százhetvenöt év volt. 8Akkor elhunyt Ábrahám, meghalt késő vénségében, öregen, betelve az élettel, és elődei mellé került. 9Fiai, Izsák és Izmael temették el a makpélai barlangban, Efrónnak, a hettita Cóhar fiának a szántóföldjén, Mamréval szemben, 10azon a szántóföldön, amelyet Ábrahám a hettitáktól vett meg. Ott temették el Ábrahámot, ahol Sárát, a feleségét. 11Ábrahám halála után megáldotta Isten az ő fiát, Izsákot. Izsák a Lahajrói-kútnál lakott.

Izmael nemzetsége

12Ez Ábrahám fiának, Izmaelnek a nemzetsége, akit az egyiptomi Hágár, Sára szolgálója szült Ábrahámnak. 13Így hívták Izmael fiait nevük és nemzetségük szerint: Izmael elsőszülöttje volt Nebájót, azután következett Kédár, Adbeél és Mibszám, 14továbbá Mismá, Dúmá és Masszá, 15Hadad, Témá, Jetúr, Náfis és Kédmá. 16Ezek Izmael fiai, és ez a nevük falvaik és sátortáboraik szerint: tizenkét fejedelem, törzseiknek megfelelően. 17Izmael életkora százharminckét esztendő volt. Akkor elhunyt, meghalt, és elődei mellé került. 18Izmael utódai Havílától Súrig tanyáztak, amely Egyiptomtól keletre, Assúr felé van. Szembeszálltak a testvértörzsekkel is.

Izsák fiai: Ézsau és Jákób

19Ez Izsáknak, Ábrahám fiának a nemzetsége: Ábrahám nemzette Izsákot. 20Izsák negyvenesztendős volt, amikor feleségül vette Rebekát, az arám Betúél leányát, az arám Lábán húgát Paddan-Arámból. 21És Izsák könyörgött az Úrnak feleségéért, mivel meddő volt. Az Úr pedig engedett könyörgésének, úgyhogy teherbe esett Rebeka, a felesége. 22De fiai verekedtek egymással a méhében. Akkor ezt mondta Rebeka: Ha így van, minek is élek? Elment azért, hogy megkérdezze az Urat. 23Az Úr pedig ezt mondta neki:

Két nép van méhedben,
két nemzet válik ki belsődből:
az egyik nemzet erősebb lesz a másiknál,
de a nagyobbik szolgál a kisebbnek!

24Elérkezett szülésének a napja, s íme, ikrek voltak a méhében. 25Világra jött az első: vöröses volt, és mindenütt szőrös, mint a daróc. Ezért Ézsaunak nevezték el. 26Azután világra jött a testvére, kezével Ézsau sarkába kapaszkodva. Ezért őt Jákóbnak nevezték el. Izsák hatvanesztendős volt, amikor ezek megszülettek.

Ézsau eladja elsőszülöttségi jogát

27Amikor a fiúk felnőttek, Ézsau a vadászathoz értő, szabadban élő ember lett, Jákób ellenben a szokásokat tisztelő sátorlakó. 28Ezért Izsák Ézsaut szerette, mert ízlett neki a vad, Rebeka viszont Jákóbot szerette.

29Egyszer Jákób valami főzeléket főzött, amikor Ézsau fáradtan megjött a mezőről. 30Ézsau azt mondta Jákóbnak: Hadd egyem ebből a vörös ételből, mert fáradt vagyok! Ezért nevezték el őt Edómnak. 31De Jákób azt felelte: Add nekem érte azonnal az elsőszülöttségi jogodat! 32Ézsau ezt mondta: Mindjárt éhen halok: mit számít nekem az az elsőszülöttségi jog? 33Jákób azt felelte: Akkor esküdj meg nekem azonnal! Ézsau megesküdött neki, és eladta az elsőszülöttségi jogát Jákóbnak. 34Jákób ekkor adott neki kenyeret és lencsefőzeléket. Ézsau evett, ivott, azután fölkelt és elment. Ennyire semmibe vette Ézsau az elsőszülöttségi jogot.

Izsák és Rebeka Gerárban

26 Egyszer éhínség támadt az országban, azon az első éhínségen kívül, amely Ábrahám idejében volt. Ekkor elment Izsák Abímelekhez, a filiszteusok királyához Gerárba. 2Mert megjelent neki az Úr, és ezt mondta: Ne menj Egyiptomba, hanem abban az országban lakj, amelyet én mondok neked! 3Maradj jövevényként ebben az országban, én pedig veled leszek, és megáldalak, mert neked és utódaidnak adom ezeket az országokat mind, és megtartom azt az esküt, amelyet apádnak, Ábrahámnak tettem. 4És úgy megszaporítom utódaidat, hogy annyian lesznek, mint az égen a csillag. A te utódaidnak adom mindezeket az országokat, és a te utódod által nyer áldást a föld minden népe, 5mert hallgatott Ábrahám a szavamra, és megtartotta mindazt, amiket elrendeltem: parancsolataimat, rendelkezéseimet és utasításaimat.

6Izsák Gerárban telepedett le. 7Amikor annak a helynek a lakosai a felesége felől kérdezősködtek, a húgának mondta őt. Félt bevallani, hogy a felesége, hogy meg ne öljék annak a helynek a lakói Rebeka miatt, hiszen szép asszony volt. 8Amikor már jó ideje ott lakott, történt, hogy Abímelek, a filiszteusok királya kitekintett az ablakon, és meglátta Izsákot, amint a feleségével, Rebekával nevetgélt. 9Ekkor hívatta Abímelek Izsákot, és ezt mondta: Mégiscsak a feleséged ő! Hogy mondhattad, hogy a húgod?! Izsák ezt felelte neki: Mert azt gondoltam, hogy meg fogok halni miatta. 10Akkor így szólt Abímelek: Miért tetted ezt velünk? Könnyen megeshetett volna, hogy valaki a nép közül a feleségeddel hál, és akkor bűnbe kevertél volna bennünket. 11Abímelek ezért megparancsolta az egész népnek: Aki ehhez az emberhez és feleségéhez nyúl, halállal lakoljon!

Izsák küzdelmei a kutakért

12Izsák ezután vetett azon a földön, és százszorosát aratta abban az esztendőben, úgy megáldotta őt az Úr. 13Így gazdagodott ez az ember; folyton-folyvást gazdagodott, míg végül is dúsgazdaggá lett. 14Volt juhnyája, marhacsordája és nagy szolgahada, s ezért féltékenyek lettek rá a filiszteusok. 15Mindazokat a kutakat, amelyeket apjának, Ábrahámnak az idejében apja szolgái ástak, betömték a filiszteusok, és teleszórták földdel. 16Abímelek ekkor így szólt Izsákhoz: Menj el tőlünk, mert sokkal hatalmasabb lettél, mint mi! 17El is ment onnan Izsák. Gerár völgyében ütött tábort, és ott lakott. 18Majd ismét kiásta Izsák azokat a kutakat, amelyeket apjának, Ábrahámnak az idejében ástak, de Ábrahám halála után a filiszteusok betömtek; és ugyanúgy nevezte el azokat, ahogyan apja nevezte őket.

19Egyszer Izsák szolgái a völgyben ástak, és ott olyan kutat találtak, amelyben forrásvíz volt. 20A gerári pásztorok azonban perlekedni kezdtek Izsák pásztoraival, és ezt mondták: Mienk a víz! Ezért nevezte el a kutat Észeknek: mert civakodtak vele. 21Azután egy másik kutat ástak, de amiatt is perlekedtek vele, ezért azt Szitnának nevezte el. 22Onnan is továbbvonult, és egy másik kutat ásott, amely miatt már nem perlekedtek vele, ezért azt Rehóbótnak nevezte el, mert ezt mondta: Most már tágas helyet szerzett nekünk az Úr, és szaporodhatunk ezen a földön. 23Onnan fölment Beérsebába.

24Azon az éjszakán megjelent neki az Úr, és ezt mondta:

Én vagyok atyádnak, Ábrahámnak Istene.
Ne félj, mert én veled vagyok, megáldalak,
és megsokasítom utódaidat szolgámért,
Ábrahámért!

25Ezért Izsák épített ott egy oltárt, és segítségül hívta az Úr nevét. Majd felverte ott a sátrát, szolgái pedig kutat ástak ott.

26Majd elment hozzá Abímelek Gerárból barátjával, Ahuzzattal és hadseregparancsnokával, Píkóllal. 27Izsák ezt kérdezte tőlük: Miért jöttetek hozzám? Hiszen ti gyűlöltök engem, és elűztetek magatok közül! 28De ők ezt felelték: Meg kellett látnunk, hogy veled van az Úr. Ezért azt mondtuk: Legyen esküvel kötött megállapodás köztünk és közted! Szövetséget akarunk kötni veled, 29hogy nem teszel rosszat velünk, ahogyan mi sem bántottunk téged, csak jót tettünk veled, és békével bocsátottunk el. Hiszen az Úr áldott embere vagy te! 30Akkor lakomát készített nekik, majd ettek és ittak. 31Amikor reggel fölkeltek, megesküdtek egymásnak, azután elbocsátotta őket Izsák, és békével mentek el tőle.

32Még aznap megérkeztek Izsák szolgái, és jelentették, hogy kutat ástak, és ezt mondták neki: Vizet találtunk! 33És elnevezte azt Sibának, ezért Beérseba annak a városnak a neve még ma is.

34Amikor Ézsau negyvenéves volt, feleségül vette Juditot, a hettita Beéri leányát és Boszmatot, a hettita Élón leányát. 35Ezek igen megkeserítették Izsák és Rebeka életét.

Jákób csalással szerzi meg az apai áldást

27 Amikor Izsák megöregedett, és annyira meggyengült már a szeme, hogy nem is látott, behívta a nagyobbik fiát, Ézsaut, és így szólt hozzá: Fiam! Ő felelt neki: Itt vagyok. 2Izsák ezt mondta: Lásd, én megöregedtem, bármikor meghalhatok. 3Most hát fogd a fegyvereidet, tegzedet és íjadat, menj ki a mezőre, és lőj nekem valami vadat! 4Azután készíts nekem finom falatokat, ahogyan én szeretem, és hozd be nekem, hogy egyem, és megáldjalak, mielőtt meghalok!

5Rebeka azonban hallgatózott, amikor Izsák a fiával, Ézsauval beszélt. Amint elment Ézsau a mezőre, hogy vadat lőjön, és elhozza, 6Rebeka ezt mondta fiának, Jákóbnak: Hallottam, hogy apád a bátyáddal, Ézsauval beszélt, és ezt mondta: 7Hozz nekem vadat, és készíts finom falatokat, hogy egyem, és megáldjalak az Úr színe előtt, mielőtt meghalok. 8Most azért, fiam, hallgass a szavamra, amit most megparancsolok neked. 9Menj el a nyájhoz, és hozz onnan két kecskegidát a javából, hadd készítsek abból apádnak finom falatokat, ahogyan ő szereti. 10Azután vidd be apádnak, hogy egyék, és téged áldjon meg, mielőtt meghal! 11De Jákób ezt mondta anyjának, Rebekának: Igen, de Ézsau bátyám szőrös, én pedig sima bőrű vagyok. 12Hátha megtapogat az apám, és akkor azt hiszi, hogy csúfot űzök belőle, és áldás helyett átkot szerzek magamnak. 13De az anyja ezt mondta neki: Engem sújtson az az átok, fiam! Te csak hallgass a szavamra, eredj, és hozd, amit mondtam!

14Elment tehát, elhozta a gidákat, és bevitte anyjának. Anyja pedig elkészítette a finom falatokat, ahogyan az apja szerette. 15Akkor fogta Rebeka nagyobbik fiának, Ézsaunak a legszebb ruháját, amely nála volt otthon, és felöltöztette Jákóbot, a kisebbik fiát, 16a kecskegidák bőrével pedig beborította a kezét és a sima nyakát. 17Azután kezébe adta fiának, Jákóbnak a finom falatokat és a kenyeret, amit készített.

18Akkor Jákób bement az apjához, és így szólt: Apám! Ő pedig így felelt: Itt vagyok. Ki vagy te, fiam? 19Jákób ezt felelte apjának: Én vagyok Ézsau, az elsőszülötted. Úgy cselekedtem, ahogyan mondtad nekem. Gyere, ülj hát fel, és egyél a vadpecsenyéből, azután áldj meg engem! 20Izsák azt kérdezte a fiától: Hogy találtál vadat ilyen hamar, fiam? Ő erre így felelt: Mert Istened, az Úr elém vezette. 21Akkor Izsák ezt mondta Jákóbnak: Gyere közelebb, hadd tapogassalak meg, fiam, hogy csakugyan te vagy-e az én Ézsau fiam, vagy sem? 22Jákób közelebb ment apjához, Izsákhoz, aki megtapogatta, és ezt gondolta: A hang Jákób hangja, de a kéz Ézsau keze. 23Nem ismerte meg őt, mivel szőrös volt a keze, mint bátyjának, Ézsaunak a keze, ezért áldotta meg őt. 24De megkérdezte: Te

vagy az, fiam, Ézsau? Ő így felelt: Én vagyok.
25Akkor ezt mondta: Hozd ide, hadd egyem a
fiam vadpecsenyéjéből, hogy utána megáldja-
lak téged. Odavitte neki, és megette. Bort is vitt
neki, ő pedig megitta.
26Akkor ezt mondta neki az apja, Izsák: Gye-
re közelebb, és csókolj meg, fiam! 27Erre oda-
ment, és megcsókolta őt. Amikor Izsák meg-
érezte ruhájának az illatát, megáldotta őt, és ezt
mondta:

Lám, fiam illata olyan, mint a mező illata,
amelyet megáldott az Úr.
28Adjon neked az Isten égi harmatot,
zsíros földet, sok gabonát és mustot!
29Népek szolgáljanak neked,
nemzetek boruljanak le előtted!
Légy ura testvéreidnek,
boruljanak le előtted anyádnak fiai!
Átkozott lesz, aki átkoz,
áldott, aki téged áld!

30Miután elmondta Izsák Jákób felett az áldást,
Jákób éppen csak kijött apjától, Izsáktól, ami-
kor a bátyja, Ézsau is megjött a vadászatból. 31Ő
is elkészítette a finom falatokat, bevitte apjá-
nak, és ezt mondta neki: Kelj föl, apám, egyél
a fiad vadpecsenyéjéből, és azután áldj meg en-
gem! 32De az apja, Izsák, ezt kérdezte tőle: Ki
vagy te? Ő így felelt: Én vagyok az elsőszülött
fiad, Ézsau. 33Ekkor megrendült Izsák, na-
gyon-nagyon megrendült, és ezt kérdezte: Ki
volt akkor az, aki vadat lőtt, behozta nekem,
meg is ettem mind, még mielőtt megjöttél? Én
őt megáldottam, és áldott is lesz!

Ézsau bánata és haragja

34Amikor meghallotta Ézsau apja szavait, han-
gosan és igen keservesen fölkiáltott, és azt
mondta apjának: Áldj meg engem is, apám!
35De ő ezt felelte: Öcséd álnok módon bejött,
és elvette az áldásodat. 36Ézsau így felelt: Mél-
tán nevezték el Jákóbnak, hiszen már másod-
szor csapott be engem! Elvette az elsőszülött-
ségi jogomat, most pedig elvette az áldásomat
is. Majd ezt kérdezte: Nem tartottál meg ne-
kem az áldásból valamit? 37Izsák ezt felelte
Ézsaunak: Már úrrá tettem őt feletted, és
szolgájává tettem valamennyi testvérét. Gabo-
nával és musttal is őt láttam el. Mit tehetnék
hát érted, fiam? 38Ézsau ezt mondta apjának:
Csak az az egy áldásod volt, apám? Áldj meg
engem is, apám! És Ézsau keserves sírásra fa-
kadt. 39Apja, Izsák erre megszólalt, és ezt
mondta neki:

Nem zsíros földön lesz a lakóhelyed,
nem hull rád égi harmat.
40Fegyvered éltet, öcsédet szolgálod.

De ha nekifeszülsz, letöröd igáját nyakadról!
41Ézsau azonban bosszút forralt Jákób ellen az
áldás miatt, amivel megáldotta őt az apja. Ezt
mondta magában Ézsau: Közelednek már a na-
pok, amikor majd apámat gyászoljuk. Akkor
majd megölöm az öcsémet, Jákóbot. 42De Re-
bekának hírül vitték nagyobbik fiának, Ézsa-
unak a szavait, ezért magához hívatta kisebb-
bik fiát, Jákóbot, és ezt mondta neki: Bátyád,
Ézsau bosszút forral ellened, és meg akar öl-
ni. 43Azért, fiam, hallgass a szavamra: indulj,
menekülj bátyámhoz, Lábánhoz Háránba!
44Maradj nála egy ideig, amíg bátyád haragja
elmúlik. 45Ha majd elfordul rólad bátyád ha-
ragja, és elfelejti, hogy mit követtél el ellene,
akkor majd érted küldök, és hazahozatlak on-
nan. Miért veszítenélek el mindkettőtöket
ugyanazon a napon?
46Izsáknak pedig ezt mondta Rebeka: Meg-
utáltam az életemet a hettita leányok miatt. Ha
Jákób is a hettita leányok közül vesz feleséget,
olyat, mint ezek, ennek az országnak a leányai
közül, mit ér akkor az életem?

Izsák Lábánhoz küldi Jákóbot

28 Ekkor Izsák hívatta Jákóbot, megáldot-
ta, és ezt parancsolta neki: Ne végy fele-
séget a kánaáni leányok közül! 2Indulj, eredj
el Paddan-Arámba, anyád apjának, Betúélnek
a házához, és ott végy feleséget anyád bátyjá-
nak, Lábánnak a leányai közül! 3A mindenha-
tó Isten pedig áldjon meg, szaporítson és so-
kasítson meg téged, hogy népek sokasága tá-
madjon belőled! 4Adja neked Ábrahám áldá-
sát, neked és utódaidnak veled együtt, hogy bir-
tokba vedd ezt az országot, ahol jövevény
vagy, amelyet Ábrahámnak adott az Isten.
5Így küldte el Izsák Jákóbot, hogy Paddan-
Arámba menjen Lábánhoz, az arám Betúél fi-
ához, Rebekának, Jákób és Ézsau anyjának a
bátyjához.
6Ézsau látta, hogy Izsák megáldotta Jákóbot,
és elküldte Paddan-Arámba, hogy ott vegyen
feleséget, és hogy amikor megáldotta, ezt pa-
rancsolta neki: Ne végy feleséget a kánaáni le-
ányok közül, 7és hogy Jákób engedelmeskedett
apjának és anyjának, és elment Paddan-Arám-
ba. 8Látta tehát Ézsau, hogy apja, Izsák a ká-
naáni leányokat rosszaknak tartja. 9Elment
ezért Ézsau Izmaelhez, és feleségül vette addi-
gi feleségei mellé Mahalatot, Ábrahám fiának,
Izmaelnek a leányát, Nebájótnak a húgát.

Jákób álma és fogadalma

10Jákób pedig elindult Beérsebából, és Hárán
felé tartott. 11Elért egy helyre, és ott töltötte az
éjszakát, mivel a nap lement. Fogott egyet az
ott levő kövek közül, a feje alá tette, és lefeküdt
azon a helyen. 12És álmot látott: Egy lépcső állt
a földön, amelynek teteje az égig ért, és Isten
angyalai jártak azon fel és le. 13Odafönt pedig
az Úr állt, és ezt mondta: Én vagyok az Úr,
atyádnak, Ábrahámnak Istene, és Izsáknak
Istene! Ezt a földet, amelyen fekszel, neked
adom és a te utódaidnak. 14Annyi utódod
lesz, mint a föld pora, terjeszkedni fogsz nyu-
gatra és keletre, északra és délre, és általad nyer
áldást, meg utódod által a föld minden nem-
zetsége. 15Mert én veled vagyok, megőrizlek té-
ged, akárhova mégy, és visszahozlak erre a föld-
re. Bizony, nem hagylak el, amíg nem teljesí-
tem, amit megígértem neked.
16Amikor Jákób fölébredt álmából, ezt
mondta: Bizonyára az Úr van ezen a helyen, és
én nem tudtam! 17Félelem fogta el, és így
szólt: Milyen félelmetes ez a hely! Nem más ez,
mint Isten háza és a menny kapuja.
18Reggel fölkelt Jákób, fogta azt a követ, amely
a fejealja volt, fölállította szent oszlopként, és
olajat öntött a tetejére. 19Azután elnevezte azt
a helyet Bételnek – azelőtt Lúz volt annak a vá-
rosnak a neve. 20És ilyen fogadalmat tett Jákób:
Ha velem lesz Isten, és megőriz ezen az úton,
amelyen most járok, ha ad nekem ételül kenye-
ret és öltözetül ruhát, 21és épségben visszatér-
ek apám házába, akkor az Úr lesz az én Iste-
nem. 22Ez a kő pedig, amelyet szent oszlopként
állítottam föl, Isten háza lesz, és bármit adsz ne-
kem, a tizedét neked adom.

Jákób Lábán házában

29 Jákób azután útnak indult, és elment a
keleten élő népek földjére. 2És látta,
hogy egy kút van a mezőn, és három juhnyáj
heverészik mellette. Abból a kútból szokták
ugyanis itatni a nyájakat. A kút száján egy nagy
kő volt: 3amikor minden nyájat összetereltek,
akkor szokták elgördíteni a követ a kút szájá-
ról, hogy megitassák a juhokat, azután vissza
szokták tenni a követ a kút szájára. 4Jákób meg-
szólította őket: Hova valók vagytok, barátaim?
Azok ezt felelték: Hárániak vagyunk. 5Akkor
megkérdezte tőlük: Ismeritek-e Lábánt, Náhór
fiát? Azt felelték: Ismerjük. 6Majd ezt kérdez-
te: Jól van-e? Azok így feleltek: Jól. Nézd, a le-
ánya, Ráhel éppen itt jön a juhokkal. 7Ekkor így
szólt: Hosszú még a nap, nincs itt az ideje, hogy
betereljék a jószágot. Itassátok meg a juhokat,
azután menjetek, legeltessetek! 8De azok ezt fe-
lelték: Nem tehetjük, amíg minden nyájat
össze nem terelnek, és el nem gördítik a követ
a kút szájáról, hogy megitathassuk a juhokat.
9Még beszélgetett velük, amikor megérke-
zett Ráhel az apja juhaival, mert ő legeltette
azokat. 10Amikor Jákób meglátta Ráhelt,
anyja bátyjának, Lábánnak a leányát és anyja
bátyjának, Lábánnak a juhait, odalépett Já-
kób, elgördítette a követ a kút szájáról, és
megitatta anyja bátyjának, Lábánnak a juha-
it. 11Jákób azután megcsókolta Ráhelt, és
hangos sírásra fakadt. 12Jákób elmondta Rá-
helnek, hogy ő rokona az apjának, mert Re-
bekának a fia. A leány ekkor elszaladt, és el-
beszélte ezt az apjának.
13Amikor Lábán meghallotta a hírt Jákóbról,
húgának a fiáról, eléje futott, megölelte, meg-
csókolta, és bevezette a házába. Ő pedig besza-
molt mindenről Lábánnak. 14Lábán ezt mond-
ta neki: Bizony, az én csontom és húsom vagy
te! Jákób aztán ott lakott nála egy hónapig.
15Akkor Lábán ezt mondta Jákóbnak: Ha ro-
konom vagy is, nem kell ingyen szolgálnod ne-
kem. Mondd meg nekem: mi legyen a béred?
16Volt pedig Lábánnak két leánya: a nagyobbik-
nak a neve Lea, a kisebbiknek a neve Ráhel.
17Leának kedves szemei voltak, Ráhel azonban
szép termetű és szép arcú volt. 18Jákób Ráhelt
szerette meg, ezért ezt mondta: Szolgálok ne-
ked hét esztendeig a kisebbik leányodért, Rá-
helért. 19Lábán azt felelte: Jobb, ha hozzád
adom, mintha más emberhez adnám. Maradj
nálam! 20Így szolgált Jákób hét esztendeig
Ráhelért, de ez csak néhány napnak tűnt neki,
annyira szerette őt.

Jákób házassága Leával és Ráhellel

21Utána Jákób ezt mondta Lábánnak: Add
hozzám a feleségemet, mert letelt az időm.
Hadd menjek be hozzá! 22Lábán össze is gyűj-
tötte annak a helynek valamennyi lakóját, és la-
kodalmat rendezett. 23De amikor este lett, fog-
ta a leányát, Leát, és őt vitte be hozzá. Jákób be
is ment hozzá. 24Lábán a szolgálóját, Zilpát, le-
ányának, Leának adta szolgálóul. 25Jákób csak
reggel vette észre, hogy Lea van vele. Akkor ezt
mondta Lábánnak: Mit tettél velem? Hát nem
Ráhelért szolgáltam nálad? Miért csaptál be en-
gem? 26Lábán így felelt: Nem szokás nálunk
férjhez adni a kisebbik leányt a nagyobbik előtt.
27Töltsd el ezt a lakodalmi hetet, aztán neked
adjuk amazt is a szolgálatodért, ha másik hét
esztendeig szolgálsz nálam.
28Jákób úgy is tett, eltöltötte azt a hetet. Az-
után Lábán hozzáadta Ráhelt, a leányát fele-
ségül. 29Lábán a szolgálóját, Bilhát leányának, Rá-
helnek adta szolgálóul. 30Jákób bement Ráhel-
hez is, és Ráhelt jobban szerette, mint Leát. Így
szolgált még Lábánnál másik hét esztendeig.

Jákób gyermekei

31De az Úr látta Lea megvetett voltát, és meg-
nyitotta a méhét; Ráhel ellenben meddő ma-
radt. 32Lea teherbe esett, és fiút szült. Rúben-
nek nevezte el, mert azt mondta: Meglátta az
Úr nyomorúságomat, most már szeretni fog a
férjem. 33Azután ismét teherbe esett, fiút
szült, és azt mondta: Bizony, meghallotta az Úr,
hogy milyen megvetett vagyok, azért adta ne-
kem ezt is. És elnevezte őt Simeonnak. 34Majd
újra teherbe esett, fiút szült, és azt mondta:
Most már ragaszkodni fog hozzám a férjem,
mert három fiút szültem neki. Ezért nevezte el
őt Lévinek. 35Megint teherbe esett, fiút szült,
és azt mondta: Most már hálát adok az Úrnak.
Ezért nevezte el őt Júdának. Azután nem szült
egy ideig.
30 Amikor Ráhel látta, hogy ő nem szülhet
Jákóbnak, féltékeny lett Ráhel a nővére-
re, és ezt mondta Jákóbnak: Adj nekem fiakat,
mert ha nem, belehalok! 2Jákób megharagudott
Ráhelre, és így szólt: Talán Isten vagyok én, aki
megtagadja tőled az anyaméh gyümölcsét? 3Ő
pedig ezt felelte: Itt van Bilha, a szolgálóm, menj
be hozzá, és ha majd a térdemen szül, az ő ré-
vén nekem is lesz fiam. 4Így adta hozzá fele-
ségül Bilhát, a szolgálóját, Jákób pedig bement ah-
hoz. 5Bilha teherbe esett, és fiút szült Jákóbnak.
6Akkor ezt mondta Ráhel: Ítélt ügyemben Is-
ten, meghallgatta szavamat, és adott nekem fi-
út. Ezért nevezte el őt Dánnak. 7Megint tehe-
be esett Bilha, Ráhel szolgálója, és másik fiút
szült Jákóbnak. 8Ráhel ezt mondta: Isten volt
velem a küzdelemben, amikor a nővéremmel
küzdöttem, és győztem is! Ezért nevezte el őt
Naftálinak.
9Amikor látta Lea, hogy egy ideje nem szül,
fogta a szolgálóját, Zilpát, és feleségül adta Já-
kóbhoz. 10És Zilpa, Lea szolgálója fiút szült Já-
kóbnak. 11Akkor ezt mondta Lea: Szerencsém
van! Ezért nevezte el őt Gádnak. 12Zilpa, Lea
szolgálója másik fiút is szült Jákóbnak. 13Akkor
ezt mondta Lea: Boldog vagyok! Bizony, bol-
dognak mondanak engem a leányok! Ezért ne-
vezte el őt Ásérnak.
14Egyszer Rúben búzaaratáskor kint járt a
mezőn, mandragórát talált, és elvitte anyjának,
Leának. Ráhel azt mondta Leának: Adj nekem
a fiad mandragórájából! 15De ő azt felelte ne-
ki: Nem elég neked, hogy elvetted a férjemet,
még a fiam mandragóráját is el akarod venni?
Ráhel azt mondta: Veled hálhat az éjszaka a fi-
ad mandragórájáért! 16Amikor este megjött Já-
kób a mezőről, Lea eléje ment, és ezt mondta:
Hozzám gyere be, mert bérbe vettelek a fiam
mandragóráján! És Jákób vele hált azon az éj-
szakán. 17Isten pedig meghallgatta Leát, aki te-
herbe esett, és egy ötödik fiút szült Jákóbnak.
18Akkor ezt mondta Lea: Megadta Isten annak
a bérét, hogy szolgálómat a férjemhez adtam.
Ezért nevezte el őt Issakárnak. 19Megint tehe-
be esett Lea, és hatodjára is fiút szült Jákóbnak.
20És ezt mondta Lea: Megajándékozott engem
az Isten egy szép ajándékkal: Most már énve-
lem fog lakni a férjem, mert hat fiút szültem ne-
ki! Ezért nevezte el őt Zebulonnak. 21Azután
leányt szült, és Dinának nevezte el.
22Megemlékezett Isten Ráhelről is, meghall-
gatta Isten, és megnyitotta a méhét. 23Ő tehe-
be esett, fiút szült, és ezt mondta: Elvette Isten
a gyalázatomat! 24És elnevezte Józsefnek, mert
ezt mondta: Adjon nekem az Úr még másik fi-
út is!

Jákób meggazdagodik

25Történt, hogy miután Ráhel megszülte Józse-
fet, Jákób azt mondta Lábánnak: Bocsáss el en-
gem, hadd menjek haza a szülőföldemre!
26Add ki a feleségeimet és gyermekeimet, aki-
kért szolgáltam neked! Hadd menjek el, hiszen
te tudod, hogy mennyit dolgoztam nálad!
27Lábán azt felelte neki: Bárcsak elnyerném jó-
indulatodat!Megtudtam a jelekből, hogy teér-
ted áldott meg engem az Úr. 28És hozzátette:
Szabd meg a béredet, amit szeretnél tőlem, és
én megadom neked! 29Jákób azt felelte neki: Te
tudod, hogyan szolgáltalak, és mivé lett nálam
a jószágod. 30Az a kevés, amid érkezésem
előtt volt, sokra szaporodott, mert megáldott
téged az Úr a lábam nyomán. De mikor tehe-
tek már valamit a magam családjáért is? 31Ek-
kor Lábán azt kérdezte: Mit adjak hát neked?
Jákób így felelt: Nem kell adnod nekem sem-
mit, ha megteszed ezt az egyet: Tovább legel-
tetem és őrzöm a nyájadat. 32De ma végigjárom
egész nyájadat. Különíts el abból minden
pettyest és tarkát, meg minden feketét a juhok
közül, és a kecskék közül is a tarkát és a
pettyest: ez legyen a bérem. 33Az mutatja
meg, hogy igaz ember vagyok-e, hogy majd
amikor eljössz megnézni a béremet, lopott jó-
ság lesz nálam mindaz, ami nem pettyes
vagy tarka a kecskék között, és nem fekete a ju-
hok között. 34Lábán ezt mondta: Jó, legyen úgy,
ahogy mondod. 35És elkülönítette még azon a
napon a csíkos lábú és tarka bakokat, minden
pettyes és tarka kecskét, mindazt, amelyiken
valami fehérség volt, és minden feketét a juhok
közül, és a fiaira bízta. 36Majd három napi já-
róföldet hagyott maga és Jákób között. Jákób
pedig tovább legeltette Lábán többi juhait.
37Jákób ekkor gyenge nyárfa-, mandulafa- és
platánfavesszőket vágott, majd fehér csíkokat
faragott beléjük úgy, hogy lecsupaszította a
vesszőket a fehér részig, 38és odarakta a kecs-
kenyáj elé a csíkos vesszőket a vályúkba és ita-
tókba, ahová inni járt a nyáj. Mert akkor szok-
tak párzani, amikor inni jártak. 39Ott párzott
a nyáj a vesszők előtt, és ezért csíkos lábúakat,
pettyeseket és tarkákat ellett a nyáj. 40Azután
különválasztotta Jákób a juhokat, és szembe-
fordította a nyájat Lábán csíkos lábú és feke-
te nyájával. Így szerzett magának külön nyája-
kat, amelyeket nem eresztett Lábán juhai kö-
zé. 41Valahányszor a nyáj fejlettebb állatai pá-
roztak, odarakta Jákób a vesszőket a vályúkba
a nyáj elé, hogy a vesszőket látva pározzanak.
42De amikor satnya volt a nyáj, nem rakta oda,
úgyhogy Lábánnak jutottak a satnyák, Jákób-
nak pedig a fejlettebbek. 43Így ez az ember egy-
re jobban gyarapodott: lett neki sok nyája, szol-
gálója, szolgája, tevéje és szamara.

Jákób elhagyja Lábánt

31 De Jákób meghallotta Lábán fiainak a
beszédét, akik ezt mondták: Elvette Já-
kób mindazt, ami apánké volt, az apánkéből
szerezte minden gazdagságát. 2Lábán arcán is
látta Jákób, hogy nem olyan hozzá, mint az-
előtt. 3Akkor ezt mondta az Úr Jákóbnak: Térj
vissza atyáid földjére, a rokonaidhoz, én veled
leszek! 4Üzent tehát Jákób, és kihívatta magá-
hoz Ráhelt és Leát a mezőre, a nyájhoz, 5és ezt
mondta nekik: Látom apátok arcán, hogy
nem olyan hozzám, mint azelőtt, pedig az én
atyám Istene volt velem. 6Ti tudjátok, hogy tel-
jes erőmmel szolgáltam apátokat. 7De apátok
becsapott engem, és tízszer is megváltoztat-
ta a béremet. Isten azonban nem engedte, hogy
kárt okozzon nekem. 8Ha így szólt: A pettye-
sek lesznek a béred! – az egész nyáj pettyese-
ket ellett. Ha pedig így szólt: A csíkos lábúak
lesznek a béred! – az egész nyáj csíkos lábú-
akat ellett. 9Így vette el Isten apátok jószágát,
és nekem adta. 10Mert a nyáj párzása idején ál-
momban föltekintettem, és azt láttam, hogy a
nyájban párzó bakok csíkos lábúak, pettyesek
és tarkabarkák.
11Akkor ezt mondta nekem álmomban az Is-
ten angyala: Jákób! Én azt feleltem: Itt vagyok.
12Azt mondta: Tekints föl, és lásd meg, hogy a
nyájban párzó bakok mind csíkos lábúak,
pettyesek és tarkabarkák. Mert láttam mind-
azt, amit Lábán tett veled. 13Én vagyok Bétel Is-
tene, ahol szent oszlopot kentél föl, és fogadal-
mat tettél nekem. Most indulj, menj el erről a
földről, és térj vissza szülőföldedre!

14Ekkor Ráhel és Lea ezt válaszolta neki:
Van-e még valami részünk vagy örökségünk
apánk házában? 15Nem számítunk-e neki ide-
geneknek? Hiszen eladott bennünket, és a vé-
telárat egészen elköltötte. 16Különben is a mi-
enk és a fiainké mindaz a gazdagság, amit Is-
ten apánktól elvett. Tégy hát mindent úgy, aho-
gyan Isten megmondta neked!
17Ekkor Jákób fölkelt, föltette gyermekeit
és feleségeit a tevékre. 18Elhajtotta minden jó-
ságát és minden szerzeményét, amit szerzett
– a Paddan-Arámban szerzett jószágát és va-
gyonát –, hogy elmenjen apjához, Izsákhoz Ká-
naán földjére. 19Amikor Lábán elment a juhait
nyírni, Ráhel ellopta apja házibálványát. 20Így
szedte rá Jákób az arám Lábánt: nem mondta
meg neki, hogy el akar menni, 21hanem elszö-
kött mindenével. Fölkerekedett, és átkelt a fo-
lyamon, és Gileád hegyvidéke felé tartott.

Lábán Jákób után megy

22Lábán csak harmadnap értesült arról, hogy
Jákób elment. 23Akkor maga mellé vette hoz-
zátartozóit, és hét napi járóföldön át üldözte,
míg utol nem érte Gileád hegyvidékén. 24Isten
azonban eljött az arám Lábánhoz álmában azon
az éjszakán, és ezt mondta neki: Vigyázz, ne
mondj Jákóbnak se jót, se rosszat!
25Amikor Lábán utolérte, Jákób már sátrat
vert a hegyen. Lábán is Gileád hegyvidékén vert
sátrat hozzátartozóival együtt. 26Lábán ezt
mondta Jákóbnak: Mit tettél?! Engem rászedtél, leányaimat meg elhajtottad, mint a hadifoglyokat! 27Miért titokban szöktél el, és miért szedtél rá engem? Miért nem szóltál nekem? Akkor örömmel és énekszóval, dobbal és citerával bocsátottalak volna el! 28Még azt sem engedted meg, hogy megcsókoljam unokáimat és leányaimat. Ostoba dolgot tettél! 29Volna erőm hozzá, hogy elbánjak veletek, de atyátok Istene a múlt éjjel ezt mondta nekem: Vigyázz, ne mondj Jákóbnak se jót, se rosszat! 30De ha már mindenáron el akartál menni, mivel nagyon kívánkoztál apád házába, miért loptad el a házibálványomat? 31Jákób erre így felelt Lábánnak: Mert féltem, és azt gondoltam, hogy elveszed tőlem erőszakkal a leányaidat. 32De akinél megtalálod a háziistenedet, az ne maradjon életben. Hozzátartozóink előtt vizsgáld meg, mi van nálam, és vidd a magadét! Jákób ugyanis nem tudta, hogy Ráhel ellopta azt. 33Bement tehát Lábán Jákób sátrába, Lea sátrába és a két szolgáló sátrába, de nem találta. Azután kijött Lea sátrából, és bement Ráhel sátrába. 34Ráhel közben fogta a házibálványt, egy teve nyergébe tette, és ráült. Lábán pedig fölforgatta az egész sátrat, de nem találta. 35Ráhel ugyanis ezt mondta az apjának: Ne haragudjék az én uram, hogy nem tudok fölkelni előtte, mert asszonyok baja van rajtam. Kutatott tehát utána, de nem találta a házibálványt.
36Ekkor Jákób haragra lobbant, és perlekedni kezdett Lábánnal. Azt mondta Jákób Lábánnak: Mi a bűnöm és mi a vétkem, hogy üldözőbe vettél? 37Hiszen fölforgattad minden holmimat! Találtál-e valamit, ami a te házadból való? Tedd ide az én hozzátartozóim és a te hozzátartozóid elé, döntsenek ők kettőnk ügyében! 38Már húsz esztendeje vagyok nálad, juhaid és kecskéid nem vetéltek el, nyájad kosait nem ettem meg. 39Amit a vad széttépett, nem vittem hozzád, magam térítettem meg, tőlem kérted számon; meg azt is, amit elloptak tőlem nappal vagy éjjel. 40Nappal a hőség emésztett, éjjel meg a hideg, szememet kerülte az álom. 41Ilyen húsz esztendőm volt a házadnál: tizennégy évig szolgáltalak két leányodért, hat évig meg juhaidért. Te pedig tízszer is megváltoztattad a béremet. 42Ha atyám Istene, Ábrahám Istene és Izsák félelmetes Istene velem nem lett volna, akkor most üres kézzel bocsátanál el. Isten azonban látta nyomorúságomat és kezem munkáját, ezért figyelmeztetett téged a múlt éjjel.

Lábán kibékül Jákóbbal

43Lábán azt felelte Jákóbnak: A leányok az én
leányaim, a fiúk az én fiaim, a nyáj az én nyá-
jam, minden az enyém, amit látsz. De tehetnék-e
most már bármit is a magam leányai ellen vagy
fiaik ellen, akiket szültek?! 44Jöjj hát, kössünk
szövetséget egymással, az legyen a tanú köztünk!
45Ekkor fogott Jákób egy követ, és fölállította azt
szent oszlopként. 46Majd ezt mondta Jákób a
hozzátartozóinak: Gyűjtsetek köveket! Azok kö-
veket szedtek, csináltak egy kőrakást, és ettek
a kőrakásnál. 47Azután elnevezte azt Lábán Je-
gar-Száhadútának, Jákób pedig elnevezte Gal-
Édnek. 48Lábán ugyanis ezt mondta: Ez a kő-
rakás a tanú köztünk! Ezért nevezik Gal-Édnek,
49de Micpának is, mert ezt mondta: Az Úr áll-
jon őrt köztem és közötted, amikor mi nem lát-
juk egymást! 50Ha leányaimmal rosszul bánsz,
ha leányaimon kívül más feleségeket is veszel,
azt közülünk ugyan senki nem fogja látni, de Is-
ten lesz a tanú köztünk. 51Majd ezt mondta Lá-
bán Jákóbnak: Itt van ez a kőrakás és a szent os-
zlop, amelyet közém és teközéd emeltem. 52Ta-
nú ez a kőrakás, és tanú ez a szent oszlop, hogy
sem én nem megyek át e kőrakás mellett tehoz-
zád, sem te nem jössz át e kőrakás és e szent os-
zlop mellett énhozzám ártó szándékkal. 53Ábra-
hám Istene és Náhór Istene, az atyák Istene ítél-
jen fölöttünk. Akkor megesküdött Jákób Izsák-
nak, atyjának félelmetes Istenére, 54majd áldo-
zatot mutatott be Jákób a hegyen, és meghív-
ta hozzátartozóit az áldozati lakomára. És mi-
után ettek, a hegyen töltötték az éjszakát.

Jákób követeket küld Észauhoz

32 Reggel fölkelt Lábán, megcsókolta uno-
káit és leányait, és megáldotta őket. Az-
után elment Lábán, és visszatért lakóhelyére.
2Jákób is útnak indult. Ekkor találkoztak ve-
le Isten angyalai. 3Amikor Jákób meglátta
őket, ezt mondta: Isten tábora ez! És elnevez-
te azt a helyet Mahanaimnak.
4Azután követeket küldött Jákób maga előtt
bátyjához, Észauhoz Széír földjére, Edóm me-
zejére, 5és ezt parancsolta nekik: Mondjátok meg
uramnak, Észaunak: Ezt mondja a te szolgád, Já-
kób: Lábánnál voltam jövevény, ott tartózkod-
tam mostanáig. 6Szereztem marhákat, szama-
rakat és juhokat, szolgákat és szolgálókat. Azért
küldök neked üzenetet, uram, hogy elnyerjem
jóindulatodat. 7A követek ezzel tértek vissza Já-
kóbhoz: Elmentünk bátyádhoz, Észauhoz: jön
is már eléd, de négyszáz férfi van vele! 8Jákóbot
ekkor nagy félelem és szorongás fogta el, ezért
két táborra osztotta a vele levő népet meg a ju-
hokat, marhákat és tevéket. 9Mert úgy gondol-
ta: Ha eléri Észau az egyik tábort, és levágja azt,
legalább a másik tábor megmenekülhet.
10Jákób azután ezt mondta: Ó, atyámnak,
Ábrahámnak Istene és atyámnak, Izsáknak Is-
tene, Uram, aki ezt mondtad nekem: Térj
vissza hazádba, rokonságod közé, és jót teszek
veled! 11Méltatlan vagyok mindarra a hűségre
és szeretetre, amiben szolgádat részesítetted.
Hiszen csak egy vándorbottal keltem át itt a Jor-
dánon, most pedig két táborom is van. 12Ments
meg engem bátyámnak, Észaunak a kezéből,
mert félek tőle, hogy ha idejön, megöl engem
és az anyákat is gyermekeikkel együtt. 13Hiszen
te mondtad: Sok jót teszek veled, és utódaidat
olyanná teszem, mint a tenger homokja, amely
olyan sok, hogy nem lehet megszámolni.
14Miután ott töltötte azt az éjszakát, ajándé-
kokat válogatott ki bátyjának, Észaunak mind-
abból, amire szert tett: 15kétszáz kecskét, húsz
bakot, kétszáz juhot, húsz kost, 16harminc
szoptatós tevét csikóstul, negyven tehenet és
tíz bikát, húsz szamárkancát és tíz szamárcső-
dört. 17Szolgáira bízott minden nyájat külön-
külön, és ezt mondta szolgáinak: Keljetek át
előttem, de hagyjatok távolságot a nyájak kö-
zött! 18Az elsőnek azt parancsolta: Ha találko-
zik veled a bátyám, Észau, és megkérdezi,
hogy kinek a szolgája vagy, hová mégy, kié ez
a jószág előtted, 19akkor ezt mondd: Szolgádé,
Jákóbé, aki ajándékul küldi uramnak, Észaunak.
Ő maga is itt van mögöttünk. 20Ezt parancsol-
ta a másodiknak is, a harmadiknak is, mind-
azoknak, akik a nyájak után mentek: Így beszél-
jetek Észauval, amikor találkoztok vele! 21Ezt
is mondjátok: Szolgád, Jákób itt van mögöttünk.
Mert ezt gondolta: Megengesztelem őt az
ajándékkal, amely előttem megy, és csak azután
kerülök a színe elé: talán akkor szívesen fogad.
22Az ajándék tehát elindult előtte, ő azonban
a táborban töltötte azt az éjszakát.

Jákób tusakodása

23De fölkelt még azon az éjszakán, fogta két fe-
leségét, két szolgálóját és tizenegy gyermekét,
és átkelt a Jabbók-gázlónál. 24Fogta és átvitte
őket a patakon, majd átvitte mindenét, amije
volt. 25Jákób pedig ott maradt egyedül. Ekkor
Valaki birokra kelt vele, egészen hajnalhasad-
táig. 26De látta, hogy nem bír vele, ezért meg-
ütötte a csípője forgócsontját, úgyhogy kifica-
modott Jákób csípőjének forgócsontja, mi-
közben vele birkózott.
27Akkor ezt mondta Jákóbnak: Bocsáss el,
mert hajnalodik! Ő azt felelte: Nem bocsátlak
el, amíg meg nem áldasz. 28Ekkor megkérdez-
te tőle: Mi a neved? Ő így felelt: Jákób. 29Erre
azt mondta: Nem Jákób lesz ezután a neved, ha-
nem Izráel, mert küzdöttél Istennel és embe-
rekkel, és győztél. 30Jákób azt kérte: Mondd meg
nekem a nevedet! De ő így válaszolt: Miért kér-
ded a nevemet? És megáldotta őt. 31Jákób Pe-
núélnak nevezte el azt a helyet, és ezt mond-
ta: Bár láttam Istent színről színre, mégis élet-
ben maradtam.
32Már sütött a nap, amikor átkelt Penúélnál,
és sántított csípőjére. 33Ezért nem eszik meg Iz-
ráel fiai mindmáig a csípő forgócsontján levő
inat, mert ütés érte Jákób csípőjének forgó-
csontján az inat.

Észau kibékül Jákóbbal

33 Amikor Jákób föltekintett, látta, hogy
már jön is Észau, és négyszáz férfi van
vele. Ekkor szétosztotta a gyermekeket Lea,
Ráhel és a két szolgáló mellé. 2Előreállította
a szolgálókat és gyermekeiket, mögéjük Leát
és gyermekeit, ezek mögé Ráhelt és Józsefet.
3Ő maga előttük ment, és hétszer borult le a
földre, amíg a bátyjához ért. 4Észau eléje fu-
tott, megölelte, nyakába borult, megcsókol-
ta, és sírtak. 5Amikor Észau föltekintett, és
meglátta az asszonyokat és gyermekeket, azt
kérdezte: Kik ezek? Jákób így felelt: A gyerme-
kek, akiket Isten adott kegyelméből a te szol-
gádnak. 6Majd odaléptek a szolgálók gyerme-
keikkel együtt, és leborultak. 7Odalépett Lea
is gyermekeivel együtt, és leborultak. Végül
odalépett József és Ráhel is, és ők is lebor-
ultak. 8Akkor ezt mondta Észau: Mire való ez
az egész tábor, amellyel találkoztam? Ő ezt fe-
lelte: Arra, hogy elnyerjem uram jóindulatát.
9Észau ezt mondta: Van nekem bőven, öcsém,
legyen a tied, ami a tied! 10De Jákób ezt
mondta: Ne úgy, hanem ha elnyertem jóindu-
latodat, fogadd el tőlem ezt az ajándékot! Mert
amikor megláttam arcodat, mintha Isten ar-
cát láttam volna, olyan kedvesen fogadtál. 11Fo-
gadd el ajándékomat, amelyet áldásommal vit-
tek neked, hiszen Isten kegyelmes volt hoz-
zám, és van mindenem. És addig unszolta őt,
amíg el nem fogadta.
12Akkor Észau ezt mondta: Induljunk el, men-
jünk, majd én előtted megyek! 13De Jákób így
felelt neki: Tudja az én uram, hogy a gyerme-
kek gyengék, meg szoptatós juhok és tehenek
vannak velem. Ha csak egy napig is hajszolják
azokat, elhullik az egész nyáj. 14Menjen csak az
én uram a szolgája előtt, én majd ballagok las-
san az előttem járó jószág és a gyermekek jará-
sa szerint, amíg eljutok az én uramhoz Széírbe.
15Észau ezt mondta: Hadd hagyjak nálad néhá-
nyat a velem levő emberek közül. De ő azt fe-
lelte: Minek az, ha elnyertem uram jóindulatát?
16Így kelt útra Észau még aznap Széír felé.
17Jákób azonban Szukkót felé indult, és ott
épített magának házat, jószágának pedig lom-
bokból árnyékvetőt készített. Ezért hívják azt
a helyet Szukkótnak. 18Így jutott el Jákób,
Paddan-Arámból elindulva, épségben Sikem
városáig, amely Kánaán földjén van. Tábort
ütött a várossal szemben, 19és a mezőnek azt
a részét, ahol sátrat vert, megvette Hamórnak,
Sikem apjának a fiaitól száz keszítáért. 20Majd
felállított ott egy oltárt, és így nevezte el: Isten,
Izráel Istene!

Sikem és Dina

34 Egyszer Dina, Lea leánya, akit Jákóbnak
szült, kiment, hogy szétnézzen annak a
vidéknek a leányai között. 2Meglátta őt Sikem,
a hivvi Hamórnak, az ország fejedelmének a fia.
Magához vitette, és vele hált, erőszakot köve-
tve el rajta. 3De lelkéből ragaszkodott Dinához,
Jákób leányához, mert megszerette a leányt, és
szívhez szólóan beszélt a leánnyal. 4Majd ezt
mondta Sikem az apjának, Hamórnak: Kérd
meg nekem feleségül ezt a leányt! 5Jákób meg-
hallotta ugyan, hogy megbecstelenítették a le-
ányát, Dinát, de mert fiai a mezőn voltak a jó-
ággal, hallgatott Jákób, amíg megjöttek. 6És
kiment Hamór, Sikem apja Jákóbhoz, hogy be-
széljen vele.
7Jákób fiai is hazajöttek a mezőről. Amikor
meghallották a dolgot, felháborodtak ezek a fér-
fiak, és nagy haragra lobbantak, mivel gyalázá-
tot követett el Sikem Izráelen, amikor Jákób le-
ányával hált, mert nem szabad ilyet tenni. 8Ha-
mór azonban így beszélt velük: A fiam, Sikem
lelkéből ragaszkodik a leányotokhoz, adjátok
hát hozzá feleségül! 9Házasodjatok velünk
össze: adjátok hozzánk leányaitokat, és vegyé-
tek el a mi leányainkat! 10Lakjatok közöttünk!
Itt az ország előttetek: lakjatok, járjatok ben-
ne szabadon, és telepedjetek le! 11Sikem pedig
ezt mondta a leány apjának és bátyjainak: Ha
elnyerem jóindulatotokat, megadom, amit
csak kívántok tőlem. 12Kérjetek tőlem bármek-
kora mátkapénzt és ajándékot, megadom,
amennyit kívántok, csak adjátok hozzám fele-
ségül a leányt!
13De Jákób fiai álnok módon válaszoltak Si-
kemnek és apjának, Hamórnak. Azért beszél-
tek így, mert megbecstelenítette Dinát, a
húgukat. 14Ezt mondták nekik: Nem tehetjük
meg azt, hogy húgunkat körülmetéletlen
emberhez adjuk, mert az gyalázatot hozna
ránk. 15Csak akkor egyezünk bele, ha olyanok
lesztek, mint mi, és minden férfi körülmetél-
kedik nálatok. 16Akkor hozzátok adjuk leánya-
inkat, a ti leányaitokat pedig elvesszük, köz-
tetek lakunk, és egy néppé leszünk. 17De ha
nem hallgattok ránk, és nem metélkedtek kö-
rül, akkor fogjuk leányunkat, és elmegyünk.
18Tetszett a beszédük Hamórnak és Sikemnek,
Hamór fiának. 19Nem is halogatta az ifjú a
dolgot, mert kedvelte Jákób leányát, és neki
volt apja egész háza népe között a legnagyobb
tekintélye.
20Visszament tehát Hamór és fia, Sikem vá-
rosuk kapujába, és így szóltak a városban élő
férfiakhoz: 21Ezek az emberek békében akar-
nak élni velünk. Hadd lakjanak az országban,
és járjanak benne szabadon, hiszen elég tágas
ez az ország számukra is mindenfelé. Leánya-
ikat feleségül vesszük, a mi leányainkat pedig
hozzájuk adjuk. 22De csak akkor egyeznek be-
le ezek a férfiak, hogy köztünk lakjanak, és ve-
lük egy néppé legyünk, ha minden férfi kö-
rülmetélkedik nálunk, ahogyan ők is körül
vannak metélve. 23Jószáguk, vagyonuk és
minden állatuk a mienk lesz azután, csak
egyezzünk bele, hogy köztünk lakjanak! 24És
hallgatott Hamórra meg a fiára, Sikemre
mindenki, aki odajött a város kapujába, és kö-
rülmetélkedett minden férfi, aki odajött a vá-
ros kapujába.

A sikemi vérfürdő

25A harmadik napon azonban, amíg ezek seb-
lázban szenvedtek, fegyvert ragadott Jákób két
fia, Simeon és Lévi, Dina bátyjai, rátörtek a gya-
nútlan városra, és legyilkoltak minden férfit.
26Hamórt is meg a fiát, Sikemet is kardélre
hányták, Dinát pedig kihozták Sikem házából,
és elmentek. 27Így törtek rá Jákób fiai a sebe-
sültekre, a várost pedig kifosztották, mert
megbecstelenítették a húgukat. 28Juhaikat,
marháikat, szamaraikat, s ami csak a városban
és a mezőn volt, elvitték magukkal. 29Minden
vagyonukat, valamint gyermekeiket és asszo-
nyaikat is mind foglyul ejtették, a házakat pe-
dig teljesen kifosztották.
30Jákób azonban ezt mondta Simeonnak és
Lévinek: Szerencsétlenségbe döntöttetek, hisz
gyűlöletessé tettetek engem ennek az ország-
nak a lakói, a kánaániak és perizziek előtt. Én
csak kevesedmagammal vagyok, és ha össze-
fognak ellenem, levágnak, és elpusztulok há-
zam népével együtt. 31De ők azt felelték: Hát
szabad úgy bánni a mi húgunkkal, mint egy pa-
ráznával?!

FOLYTATÁS A JÚNIUS 20-ÁN MEGJELENŐ SZÁMUNKBAN.

Az 1975-ben megjelent, 1990-ben revideált protestáns új fordítású Biblia revideált szövege © Magyar Bibliatársulat, 1975, 1990, 2010.
A melléklet megjelentetésével a Luther Kiadó a Magyar Bibliatársulat Alapítvány megbízásának tesz eleget.
Felelős kiadó: dr. Pecsuk Ottó.

Az ünnepek rangja

Ribár János

Az *Evangélikus Élet* múlt heti, pünkösdi számának első oldalán ezzel a furcsa címmel volt olvasható a vezércikk: *A legfontosabb ünnep?* Azt jelentené ez, hogy az összes többi ünnep elvesztette volna a rangját? Azok kevésbé fontosak? Talán még a Szentháromságot is veszélyeztetjük? Pál apostol után szabadon: semmiképpen! Ezen a félreértésen szeretnénk most segíteni.

Címként itt és most azt is megadhattuk volna: *A legfontosabb ünnep, 2. rész.* Nem mentegetőzésre van szükség, hanem a keresztény üdvtörténeti ünnepek spirituális rangjának megértését célozzuk meg

ezzel a pár sorral. A korábbi, említett írásunknak a végső mondanivalója egyszerűen az volt, hogy a pünkösdöt az teszi fontossá, hogy nemcsak külső, úgynevezett objektív események, történések sorozata, hanem a lelkünkben lejátszódó eseménysor, így kell és lehet átélni, tehát megtapasztalható valóság. A karácsony és a húsvét az ember körül történő szent eseménysor, de a pünkösd bennünk történik, ezért a legfontosabb a számunkra.

Ennek ellenére szeretnénk mindegyik üdvtörténeti ünnepnek visszaadni az őt megillető rangját, hogy érezzük a fontosságukat, nélkülözhetetlenségüket, és így igazítsuk magunkat az ünnepek értékeléséhez. Ha a pünkösd a legfontosabb, akkor miben lehet „leg” a karácsony és a húsvét?

A válasz egyszerű. A karácsony a legszebb keresztény ünnepünk! A passió és a feltámadás a legkomolyabb és legigazibb drámai ünnepünk! A pünkösd pedig a legfontosabb ünnepünk a bennünk történő szent valóság (megtérés, újjászületés) miatt.

Lényegüket tekintve mindegyikük meghatározza a hozzájuk való viszonyulásunkat is.

Az embernek mérhetetlenül nagy vágya van a szépség, az esztétikum után, talán ezért is a legszebb és legnépszerűbb ünnep a karácsony. Jézus Krisztus születéstörténetének egyetemes hatása már abban is megmutatkozik, hogy ebben az esetben sikerült a legjobban elszakadni az eredeti tartalomtól (vagyis Jézus születésétől *Máté* és *Lukács evangéliuma* szerint), és lett belőle általános értelmű ünnepe a szeretetnek. Nemcsak hívők, de Istent nem ismerők is karácsonyfát állítanak, ajándékoznak, beleélik magukat a szentimentális karácsonyi hangulatba. Csillagszórók, gyertyák, lágy zene, kalács- és fenyőillat, és ilyenkor mindig illendő kimutatni a szeretetet is.

Persze, az éles fényben az árnyékok is sötétebbek. De nem az árnyék a lényeges, hanem mindaz, ami a legszebbé teszi az ünnepek között a karácsonyt. Szépsége átlépte a bibliai határokat, megérinti a szíveket, s mindenki meghatódva hallgatja a *Csendes éjt* vagy egyéb karácsonyi énekeket. Ezért is igyekszünk tapintattal figyelmeztetni gyülekezeteinket: vigyázat, bele ne navigáljuk magunkat a túlzottan is érzelgős hangulatba, mert akkor arról feledkezünk meg, aki miatt és akinek köszönhetően lett és van a karácsony, a legszebb ünnep, csupa esztétikum zenében, betlehemesben, de ételben és italban egyaránt.

Legkomolyabb drámai ünnepünknek kettős osztása van. A nagyhét drámája, Jézus passiója, a szenvedéstörténet és a feltámadás. Fenséges méltóságú a nagycsütörtök, amikor megszületett a második szentség, az úrvacsora, az oltári szentség. És éjfél után elszabadult a pokol. Isten Fia azonban mindent méltósággal viselt, a gúnyt, az ütlegeket, a kereszt cipelését, míg a Kálvárián – úton a Golgota felé – összeesett. Csak néhány asszony sajnálta és könnyezte meg. Cirénei Simon sem szabad akaratából vitte tovább a keresztet a tántorgó Jézus előtt.

Minden nagypéntek megrendíti a hívő lelket, és szent komolysággal borul le az Úr Jézus előtt, hogy volt ereje bemutatni érettünk és miattunk, bűnösök miatt a megváltó áldozatot. A fekete oltár- és szószékterítő látványa is nagyon komollyá tesz, de mindez eszünkbe juttatja az Úr Jézus rettenetes útját és hét szavát a kereszten.

Harmadnap pedig újra tanítványaihoz fordul valóságosan. Isten feltámasztotta őt, és megkezdődik (vagy éppen folytatódik) a csődöt mondott tanítványok felkészítése a nagy misszióra. Világmisszióra. Megrendültség, komolyság, meghatódottság, majd lassan a felszabadult lélek meglátása: feltámadt. De még csak erőtlen felismerés, mert marad mindenki a zárt ajtók mögött. Már mondják, hogy feltámadt, de még csak egymás között, és még ott is újra és újra felüti a fejét a kétség, a kételkedés, a hitetlenkedés. A missziói parancs is olyan csapat számára hangzik el, amelyben a kétség jelen van. A Feltámadott Galileába rendeli őket: *„Amikor meglátták őt, leborultak előtte, pedig kétségek fogták el őket.”* S nekik hangzik el a missziói parancs, hogy az egész világon hirdetni kell az evangéliumot. (Mt 28,17 kk.)

Indulnak-e? Szó sincs róla. Majd ötven nap múlva történt egy szent fordulat a szívükben, amelyet a Szentlélek végzett el. Újjászülettek, és még beszédük is megváltozott.

Nekünk is erre a szent belső és felső fordulatra van szükségünk. Mint Nikodémusnak, nekünk is újjá kell (felülről jövő érintésre) születnünk (Jn 3,1 kk.). S ez a belső történés a legegzisztenciálisabb történés az életünkben, ezért a számunkra a legfontosabb. Csak alázatosan várakozhatunk. Várakozunk, de szorgalmasan kérve, keresve, zörgetve: *„Mert aki kér, mind kap, aki keres, talál, és a zörgetőnek megnyittatik.”* (Mt 7,8) *„Ha tehát ti gonosz létetekre tudtok gyermekeiteknek jó ajándékokat adni, mennyivel inkább ad mennyei Atyátok Szentlelket azoknak, akik kérik tőle?”* (Lk 11,13) Ez a legfontosabb!

A szerző evangélikus lelkész, a Nyugat-békési Egyházmegye esperese

Szentlélek Isten! Hálával áldunk, hogy nem hagytad árván a világot, eljöttél, hogy Krisztus titkára elvezess, hogy égi ajándékaidban részeltess bennünket.

Köszönjük, hogy hitre segítesz. Nélküled valóban nem tudnánk Krisztushoz térni, sem benne megmaradni. Hálát adunk a hit ajándékáért.

Könyörgünk azokért, akik előtt még nem tárult fel hitünk lényege, a Krisztus titka. A körülöttünk élőkért imádkozunk, akik nem tudnak mit kezdeni a személyeddel, akiknek a pünkösdi ünnepléséből éppen te, Szentlélek Isten maradsz ki. Köszönjük az ige biztatását, hogy a Lélek szele arra fúj, amerre akar. Így tekintünk reménységgel szeretteinkre, barátainkra, azokra, akiknek kárhozata reánk szakad, akikért bánat éget, mert még nem ismerték fel hatalmadat. Belekapaszkodunk abba a bizonyosságba, hogy te, Istenünk, minden embert üdvözíteni akarsz s az igazság ismeretére eljuttatni. Így kérjük a hit ajándékát azoknak, akik még nélküled ünnepelnek téged!

Könyörgünk magunkért is. Oly sokszor megfogyatkozik a mi hitünk is. Jöjj segítségünkre, hogy életünk próbái ne elfonnyasszák, hanem javunkra válva, erősítsék beléd vetett bizodalmunkat! Köszönjük, hogy ennek az esztendőnek éves igéjében különösen is bátorítasz erre minket. Kérünk újra mégis: állj mellénk, ha nyugtalankodna szívünk, és légy támaszunk, hogy szüntelen tudjunk benned hinni!

Könyörgünk idei konfirmandusainkért. Azokért, akik az elmúlt vasárnapokban léptek először oltárodhoz, hogy fogadalmuk életre szóló döntéssé formálódjon. Tartsd meg őket a hitben, hogy elnyerhessék az élet koronáját.

Köszönjük, Szentlélek Isten, közösségteremtő erődet. Hálát adunk, hogy megérthettük, Krisztus váltságművének ajándékaként már semmi sem választhat el bennünket mennyei Atyánk szeretetétől. De köszönjük neked azt is, hogy benned az emberek között húzódó vastag válaszfalak is könnyedén leomlanak.

Ezzel a bizalommal könyörgünk, Urunk, a világ népeiért. Megszégyenítő szereteteddel kényszerítsd térdre a békétleneket, a viszályt szítókat. Szentlélek Isten, neked van hatalmad arra, hogy az egyetértést munkáld közöttük.

Könyörgünk, Urunk, egységért a hívők között. Imádkozunk a különböző felekezetekhez tartozókért. Add, hogy példamutató hitélettel tudjanak bizonyságot tenni rólad, aki nem ismered a személyválogatást. Segíts, hogy híveid ezt a mindenki iránt el- és befogadó szeretetet sugározzák a világba.

Könyörgünk, Szentlélek Isten, a betegekért, a szenvedőkért. Őrizz meg attól bennünket, hogy magukra hagyjuk őket próbáik közt. Te, aki a tanítványoknak is segítségére voltál, taníts bennünket is, hogy mikor mit szóljunk. Segíts, hogy szavaink és egész életünk a ránk bízott közösségek épülését szolgálják, a békességet és az egységet munkálják.

Kérünk, jöjj, és légy mindehhez támaszunk, Szentlélek Isten! Ámen.

HETI ÚTRAVALÓ

„Szent, szent, szent a Seregek Ura, dicsősége betölti az egész földet!” (Ézs 6,3)

Szentháromság ünnepének hetében az *Útmutató* reggeli és heti igéi a világot teremtő, megváltó és megszentelő Isten imádására hívnak. Ezt teszik a szeráfok hangos kiáltással, mert „örökkévaló Isten az Úr, aki teremtette a föld határait: kifürkészhetetlen az ő bölcsessége” (Ézs 40,28; LK). Hirdessük: „Hárman vannak, kik a mennyben bizonyságot tesznek: Atya, Ige és Szentlélek, s e három egyetlenegy lényeg.” (GyLK 674) Jézus nem csak Nikodémust figyelmezteti, hogy felülről, tehát *„újonnan kell születnetek. (…) Bizony, bizony, mondom néked, ha valaki nem születik víztől és Lélektől, nem mehet be az Isten országába.”* Az újjászületés csak a Krisztusba vetett élő hit által lehetséges; *„hogy aki hisz, annak örök élete legyen őbenne”* (Jn 3,7b.5.15). Az emberek újjászületésén a Szentháromság mindhárom személye munkálkodik; s Pál is a háromságos egy Isten bölcsességének dicséretét zengi: *„Bizony, tőle, általa és érte van minden: övé a dicsőség mindörökké.”* (Róm 11,36) A próféták is hirdették: a bálványok csupán ügyes mesteremberek csinálmányai. *„De az Úr az igaz Isten, élő Isten, örökkévaló Király!”* Valljuk: *„Nincs hozzád hasonló, Uram!”* (Jer 10,10.6) Sőt tanúi lehetünk az örök Vagyok egyszülött Fiában elnyert szabadításának: *„Én, én vagyok az Úr, rajtam kívül nincs szabadító. (…) Ti vagytok a tanúim – így szól az Úr – , hogy én Isten vagyok. Ezután is csak én leszek!”* (Ézs 43,11–13) Athénben, a bálványokkal teli városban Pál az Areopágoszon is őt, a pogányoknak eddig ismeretlen Istent hirdette, *„aki teremtette a világot és mindazt, ami benne van, aki mennynek és földnek Ura”.* Ő *„most azt hirdeti az embereknek, hogy mindenki mindenütt térjen meg”,* mielőtt *„igazságos ítéletet mond majd az egész földkerekség fölött”* (ApCsel 17,24.30.31). S Pál a Szentháromság egységéről így tanít: *„…egy a Lélek, (…) egy az Úr* (Jézus), (…) *egy az Istene és Atyja mindeneknek; ő van mindenek felett és mindenek által és mindenekben.”* (Ef 4,4–6) „Aki üdvözülni akar, annak mindenekelőtt az egyetemes-keresztyén hitet kell megtartania; ez pedig: az egy Istent a háromságban, a háromságot pedig az egységben tiszteljük.” (*Athanasius* hitvallása) Isten Fia, a Messiás halálának azonnali következménye volt Isten dicsőítése s tanúskodás az Úrról; mert a szemtanú százados így szólt: *„Ez az ember valóban igaz volt.”* (Lk 23,47) Isten dicsőítése és ismerete csak Fia által lehetséges számunkra, ezért kéri Jézus: *„Higgyetek nekem, hogy én az Atyában vagyok, és az Atya énbennem van (…). Aki engem lát, látja az Atyát. (…) és amit csak kértek majd az én nevemben, megteszem, hogy dicsőíttessék az Atya a Fiúban…”* (Jn 14,11.9.13) Reformátorunk így tanít: „A teljes Szentháromság mindegyik személye azon van, hogy a szegény, nyomorult embert bűnből, halálból, ördög hatalmából megigazulásra, örök életre – Isten országába segítse. Micsoda vigasztalás ez!”– „Hiszek benned, Istenemben, (…) / Atya, Fiú és Szentlélek! / Hiszem, veled célhoz érek, / Örökkön-örökké élek!” (EÉ 251,1.9)

Garai András

HIRDETÉS

Meghívó

Az Evangélikus Kórházi Lelkigondozói Szolgálat nyári kétnapos konferenciát tart június 4-én és 5-én, péntek délelőtt 10 órától szombat délután 4 óráig Piliscsabán, a Béthel Evangélikus Missziói Otthonban (Széchenyi u. 8–12.). Téma: *A család.* Ízelítő az előadásokból: *A Hellinger-féle családállítás; Tizenévesek világa; Kommunikáció a családban; A család apraja-nagyjával törődő Krisztus; Család születik; Családterápiás módszerek.*

Érdeklődni és jelentkezni lehet: *Balogh Éva:* 20/824-4723, bodzabokor@gmail.com; *Honti Irén:* 20/824-5629, hirene@citromail.hu; *Heinemann Ildikó:* 20/770-0442, ildiko.heinemann@lutheran.hu; *Kulcsár Zsuzsanna:* 20/824-2256, kulzsi@hotmail.com.

Szeretettel várjuk önkéntes segítőinket és az érdeklődőket!

HIRDETÉS

Egyházunk Női Missziói Szolgálata ez évben is meghirdeti az egyedülálló szülők és gyermekeik konferenciáját július 18. és 25. között Révfülöpön, az Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központban *Bővelkedjetek a reménységben!* címmel. (Az alkalom 18-án, vasárnap vacsorával kezdődik, és 25-én ebéddel fejeződik be.) Részvételi díj: 25 000 forint/fő. Tíz év alatti gyermekek részvételi díja: 14 000 forint/fő.

Jelentkezéssel kapcsolatos információ a Női Missziói Szolgálat címén kérhető: *B. Pintér Márta* lelkész, 1085 Budapest, Üllői út 24.; tel.: 1/483-2261, 20/824-2791; e-mail: marta.pinter@lutheran.hu.

HIRDETÉS

Nyaraljon Négyfaluban!

Megismerkedhet a hétfalusi csángók vendégszeretetével. Megismerheti a Barcaság jellegzetes történelmi és kulturális létesítményeit. Együtt lehet erdélyi evangélikus hittestvéreivel. Különleges szépséggel megáldott tájban gyönyörködhet és pihenhet. Megismerkedhet a Székelyföld déli részének helységeivel és kultúrájával (Zágon, Csomakőrös, Kovászna, Szent Anna-tó stb.).

Szállást biztosítunk a Keresztyén Csángó Ház 2, 3 és 4 ágyas vendégszobáiban. Szállásdíj: 60 lej (15 EUR)/fő + reggeli. Estebéd kérésre: 25 lej (6 EUR)/fő. 3 éven aluli gyermekeknek: 30 lej (7 EUR)/fő + reggeli. Estebéd kérésre: 15 lej (4 EUR)/fő.

Érdeklődni lehet a 0040268276445-ös telefonszámon 8 és 13 óra között vagy a kajcsalaszlo@clicknet.ro e-mail címen.

Várjuk jelentkezését!

A modern gospel napja

Tízéves jubileumi Ez az a nap! a Margitszigeten

A tíz évvel ezelőtt indult rendezvénysorozat a modern gospel műfaján keresztül új lendületet és színt hozott a magyar egyházi és zenei életbe. A felekezetközi események az elmúlt évtizedben több mint százezer főt mozgattak meg az egész Kárpát-medencét érintve. Az idei rendezvényen a szervezők a jubileumhoz méltó programmal szeretnének szolgálni.

A Margitszigeti Atlétikai Centrum területén június 19-én 15.30 és 22.30 között tartandó program a baptista fúvósok kürtzengésével veszi kezdetét, őket *Pintér Béla* és „csemetéi" követik, majd egy színvonalas magyar blokkban *Csiszér László, Gyárfás István, Lakatos Béla, Prazsák László* és Pintér Béla fogja „irányítani" a hangulatot. Néhány dal erejéig színpadra lép *Karácsony János* (LGT), *Sasvári Sándor, Bolyki Balázs, Johnny K. Palmer* és az Eucharist együttes *(Gável testvérek).*

Először látogat hazánkba *Ron Kenoly,* aki talán a ma ismert legnagyobb hatású gospel-előadóművész. 1992 óta, amikor megjelent a *Lift Him Up* című albuma, a modern gospelt kedvelők milliói nőttek fel zenéjén. Zenei küldetésének célja, hogy olyan légkört teremtsen, amelyben Isten szeretete megnyilvánulhat. A koncerten közreműködnek Ron Kenoly fiai is, a The Kenoly Brothers, illetve a magyar Joy Gospel Music.

A tartalmas napot az ausztrál Planetshakers zárja majd, akik a fiatalos, lendületes stílust képviselik a mai modern gospelzene területén.

Délután a lelki feltöltődés része lehet a közös imádság, és hallhatunk majd hitről szóló személyes megtapasztalásokat is.

Sok-sok színes programmal várják a gyermekeket is! A Csemeték koncertje után a gyermekszínpadon találkozhatnak *Levente Péterrel,* a további vidám hangulatról pedig a Sisa Show gondoskodik. Lesznek még kézműves-foglalkozások, sportvetélkedők, arcfestés, ugrálóvár, élő csocsó, megannyi vidám program a Palánta Gyermekmisszió vezetésével.

A Misszió Expó lehetőséget ad az érdeklődőknek arra, hogy megismerjék a hazánkban dolgozó missziós szervezetek munkáját.

(Az Ez az a nap! június 19-i rendezvényére tizennégy éven aluliaknak az állóhelyekre ingyenes lesz a belépés, felnőttek elővételben 1490, 2490 és – korlátozott számban – 3990 forint ellenében regisztrálhatnak maguknak álló-, illetve ülőhelyeket a küzdőtérre, valamint a lelátóra.)

▶ *EvÉlet-infó*

HIRDETÉS

Fogadóórámat minden hónap első hétfőjén tartom. Mindenkit szeretettel várok délután három órától öt óráig a Déli Egyházkerület székházában (1088 Budapest, Puskin u. 12.).

Radosné Lengyel Anna országosfelügyelő-helyettes, a Déli Egyházkerület felügyelője

HIRDETÉS

Meghívó

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) Doktori és Habilitációs Tanácsa tisztelettel meghívja az érdeklődőket *Enghy Sándor* tanszékvezető főiskolai tanár (Sárospataki Református Teológiai Akadémia) nyilvános habilitációs előadására az egyetem (1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3.) 10-es számú tantermébe. Június 17-én, csütörtökön 15.15-kor *Die Innenwelt und die Aussenwelt in den Psalmen. Auf Spuren von Leo Mock* című, német nyelvű, nyilvános habilitációs előadás; 16.15-kor *Zofóniás apokalipszisének elemzése és értelmezése* című, magyar nyelvű, nyilvános habilitációs előadás. A habilitációs bizottság (HHB) tagjai: *dr. Hausmann Jutta* professzor (EHE), *dr. Kőszeghy Miklós* docens (Károli Gáspár Református Egyetem, Budapest), *dr. Korányi András* docens (EHE). A nyilvános előadásokkal kapcsolatos hallgatói kérdésekre, észrevételekre a második előadás után van (rövid) lehetőség, majd a HBB döntéshozatalra visszavonul, és döntését kihirdeti.

HIRDETÉS

Meghívó

Az Evangélikus Külmissziói Egyesület 2010. évi *nyári konferenciáját* július 8. és 11. között rendezi a Béthel Missziói Otthonban (2081 Piliscsaba, Széchenyi u. 8–12.). A konferencia csütörtökön 10 órától vasárnap 13 óráig tart. Téma: *„Légy békekövet!" – Megbékélés, kiengesztelődés, békesség egymással, önmagunkkal.*

A konferencián vendégszolgálatot vállaltak: *Gáncs Péter* püspök, *Jean-Claude Masambuko Leya* kongói külmissziói lelkész, *Orbán Attila* lelkész, *Szirmai Zoltán* nyugalmazott esperes, *Vári Krisztina* lelkész, *dr. Fischl Vilmos* lelkész.

Lehetőséget kínálunk gyermekes családok részvételére: a felnőtt programokkal párhuzamosan gyermekfoglalkozások lesznek a külmissziói ifjúsági és gyermektábor keretében, amelyet július 7-én délutántól 13-án délig tartunk.

Jelentkezni postai úton, telefonon vagy e-mailben lehet a következő elérhetőségeken: Evangélikus Külmissziói Egyesület: 1085 Budapest, Üllői út 24.; *Szirmai Zoltánné* szervezőtitkár: 20/620-2789, margit.szirmai@lutheran.hu; *B. Pintér Márta* lelkészi elnök: 20/824-2791, marta.pinter@lutheran.hu. Az ifjúsági táborra *Gaál János* ifjúsági felelősnél: 20/824-5541, gaal.janos@gmail.com.

Jelentkezési határidő: június 15.

Részvételi díj felnőttek részére 10 000 forint + 500 forint ágyneműhasználat, gyermekeknek július 7-től 13-ig (a teljes időtartamra) tízéves kor alatt 9 000 forint, tízéves kor felett 18 000 forint.

A támogatásra szorulókat bátorítjuk, hogy jelentkezéskor jelezzék, ha hozzájárulást kérnek.

Szirmai Zoltánné szervezőtitkár

Jelentkezz idejében a Szélrózsára!

Kedvezményes részvételi díjak június 15-ig

Akár háromezer-ötszáz forintot is megspórolhat az, aki június 15-ig jelentkezik a 8. országos evangélikus ifjúsági találkozóra. A Szélrózsáig ugyan még bő másfél hónap hátravan – július 14. és 18. között lesz Szarvason –, de aki élni kíván a kedvezményekkel, annak bizony igyekeznie kell. Hogy pontosan mit is kell tudni az előzetes jelentkezésről, illetve a helyszíni regisztrációról, arról *Kelényi Zsolttal,* a jelentkezés és regisztráció munkaág vezetőjével beszélgettünk.

– A Szélrózsára – akárcsak a többi országos szervezésű evangélikus táborra, ifjúsági konferenciára – a *Camper* evangélikus programszervezés-támogató, regisztrációs, nyilvántartási és pénzügyi elszámolási rendszeren keresztül lehet jelentkezni; címe: *www.luthercamper.hu.* A rendszer működése tavasszal némiképp megváltozott, ezért előfordulhat, hogy a régi felhasználóknak frissíteniük kell a jelszavukat. Senkinek nem kell azonban tartania a rendszertől, mert igyekeztünk mindenhol a lehető legaprólékosabban és legegyértelműbben megfogalmazni, hogy a jelentkezés adott pontján pontosan mit is kell tenni. Ha valaki követi ezeket az utasításokat, akkor nagy baj nem történhet.

A félreértések elkerülése végett nem árt tisztázni, hogy a helyszíni regisztráció – függetlenül attól, hogy előzetesen jelentkezett-e a Camperen – mindenki számára kötelező.

Az előzetes jelentkezés – történjen a június 15-ig tartó kedvezményes időszakon belül vagy kívül – jelentős könnyebbséget nyújt a résztvevőknek, ugyanis így a helyszíni regisztráció sokkal gyorsabb lesz számukra. Ráadásul a különféle szolgáltatásokat is – ilyen lehet az étkezés, a fedett szálláshely, a Szélrózsa-póló, valamint a Szélrózsa-különvonatra szóló menetjegy – csak azoknak tudjuk garantáltan biztosítani, akik legkésőbb július 9-ig jelzik a rendszeren keresztül, hogy részt kívánnak venni a találkozón, és addig be is fizetik a részvételi díjat. A konkrét menüről és a szálláshelyekről csak a Camperen lehet információkhoz jutni, az árakat és a kedvezményeket azonban a Szélrózsa honlapján *(www.szelrozsatalalkozo.hu)* is meg lehet tekinteni. Két évvel ezelőtt egyébként minden második résztvevő élt az előzetes jelentkezés lehetőségével.

– Mikortól számít érvényesnek a jelentkezésem?

– A jelentkezés csakis a részvételi díj befizetésével és a befizetési azonosító megadásával válik érvényessé! Ez azt jelenti, hogy a kedvezményes árak igénybevételéhez nem elég az, ha valaki június 15-ig jelentkezik a találkozóra a Camperen keresztül,

eddig az időpontig a részvételi díjat át is kell utalnia a Fiatalok Mindenkiért Alapítvány bankszámlájára (száma: 11711034-20803489), illetve a befizetési azonosítóját is rögzítenie kell a Camperen. Ha ez nem történik meg, akkor a teljes árat ki kell fizetnie, és hiába utalja át, mondjuk, június 20-án az eredeti kedvezményes összeget, a különbözetet meg kell majd fizetnie a helyszínen. Hasonlóképpen, ha valaki legkésőbb július 9-ig nem fizeti be a már nem kedvezményes árat, vagy nem rögzíti a befizetését a Camperen, annak nem fogjuk a szolgáltatásokat megrendelni. Jelentkezni ettől függetlenül július 9-e után is lehet – ebben az esetben azonban már semmiképpen ne utalják át a díjat, hanem majd a helyszínen rendezzék –, illetve akár előzetes jelentkezés nélkül is el lehet jönni, hiszen a belépőjegyek száma nincs korlátozva. Ami nagyon fontos: tizennégy év alatti személy csak nagykorú kísérővel együtt vehet részt a találkozón.

– Változtathatok a jelentkezésemen, netán vissza is vonhatom?

– Amíg a részvételi díjat nem utalta át valaki, addig szabadon változtathat azon, hogy milyen szolgáltatásokat rendel meg. Ha már átutalta a részvételi díjat, de a módosítással nem változik a végösszeg, akkor ezt szabadon megteheti legkésőbb július 9-ig. Azonban ha a változtatás azt jelenti, hogy utólag rendel még meg valamit, akkor a különbözetet a helyszíni regisztrációkor kell rendeznie. Amennyiben a változtatás arra irányul, hogy lemond valamiről – például valamelyik étkezésről vagy a fedett szálláshelyről –, akkor a különbözetet nem áll módunkban visszaadni. A szolgáltatást azonban a helyszínen szabadon átruházhatja valaki másra, és így végső soron mégsem „veszíti el" azt az összeget. Ugyanígy a teljes jelentkezést is csak úgy lehet veszteség nélkül visszavonni, ha az illető talál maga helyett valaki mást, aki részt vesz a Szélrózsán, és az ő nevére „íratja át" a jelentkezését.

– Ha nem akarok sátorozni, akkor akár nyolccsillagos szálláshelyen is álomra hajthatom a fejem...

– A rendszerben minden egyes szálláshelytípus – egycsillagos, kétcsillagos és így tovább – felszereltségét (például fürdőszoba, tévé, teakonyha, medence) jelöltük. Mindegyik szálláshely maximum tízperc-nyi sétára van a találkozó központi helyszínétől; a szállásuk pontos címét a regisztrációnál tudhatják majd meg a résztvevők. A szálláshelyek minősítései egyébként egyediek, nem a hagyományos szállodai besorolásokat jelzik.

– Mit tudok tenni azért, hogy a helyszíni regisztrációm zökkenőmentes legyen?

– A jelentkezésről mindenki kap egy visszaigazoló e-mailt, amely tartalmazza a megrendelt szolgáltatások listáját, valamint a saját jelentkezési azonosítóját. (Ha valaki több ember nevében jelentkezik, akkor minden egyes személy jelentkezéséről külön-külön kap levelet.) A részvételi díj befizetésekor ezt a jelentkezési azonosítót kell beírni a közlemény rovatba. Több ember részvételi díja egyszerre is befizethető, azonban ekkor a közlemény rovatba minden egyes jelentkezési azonosítót be kell írni.

Azt kérjük a jelentkezőktől, hogy a díj rendezése után újból lépjenek be a Camperbe, és adják meg a befizetési azonosítójukat – ez banki átutaláskor a tranzakciós szám, közvetlen banki befizetéskor a fiókszám plusz ügyletszám –, az előbb említett visszaigazoló e-mailt pedig nyomtassák ki, és hozzák magukkal Szarvasra. (Ha változtattak a jelentkezésükön, akkor a legutolsó módosításkor kapott e-mail az érvényes.) Ezzel jelentősen megkönnyíthetik majd a regisztrációs csapat munkáját, és kevesebbet kell majd sorban állniuk ahhoz, hogy megkapják a programfüzetet, az étkezési jegyeket és így tovább.

Ez a bizonyos e-mail ráadásul egyben vonatjegyként is szolgál majd azoknak, akik a Szélrózsa-vonattal mennek Szarvasra. A tervek szerint nekik már az utazás ideje alatt lehetőségük lesz a helyszíni regisztrációra.

■ – VITÁLIS –

HIRDETÉS

Meghívó

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) Doktori és Habilitációs Tanácsa tisztelettel meghívja az érdeklődőket *Egeresi László Sándor* egyetemi docens (Debreceni Református Hittudományi Egyetem) nyilvános habilitációs előadására az egyetem (1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3.) 10-es számú tantermébe. Június 16-án, szerdán 15.15-kor *Hebrew Epigraphy at the Beginning of the 21. Century* című, angol nyelvű, nyilvános habilitációs előadás; 16.15-kor *Aqédáh (Gen 22)* című, magyar nyelvű, nyilvános habilitációs előadás. A habilitációs bizottság (HBB) tagjai: *dr. Hausmann Jutta* professzor (EHE), *dr. Kőszeghy Miklós* docens (Károli Gáspár Református Egyetem, Budapest), *dr. Szentpétery Péter* docens (EHE). A nyilvános előadásokkal kapcsolatos hallgatói kérdésekre, észrevételekre a második előadás után van (rövid) lehetőség, majd a HBB döntéshozatalra visszavonul, és döntését kihirdeti.

KERÜLETI VISSZATEKINTŐ

Hazai evangélikus egyházunk kétségkívül legjelentősebb évenkénti eseményei közé tartoznak a missziói napok, melyeket idén Salgótarjánban, Kissomlyón és Bonyhádon rendeztek meg május 15-én az egyházkerületek. Az összesen mintegy háromezer főt megmozgató eseményről már természetesen jelentettünk meg „párhuzamos tudósításokat", ám a pünkösdi lapszám terjedelmi korlátai viszonylag rövid beszámolókra adtak csupán lehetőséget. Hogy azonban ezúttal se pusztán egy-két további fényképfelvétel közlésével elevenítsük fel a nem kis előkészítő munkát igénylő egész napos alkalmat, a rendezvények szervezéséért elsősorban felelős kerületi missziói lelkészeket kértük meg arra, hogy néhány mondatban maguk is összegezzék benyomásaikat…

Észak felől…

Az északi egyházkerületi missziói nap egyik szervezőjeként a nap számomra kicsit mást jelentett, más hangsúlyokat hordozott, mint másnak. Pontosabban fogalmazva: az én élményeim meghatározója főként a *feladat* volt.

Nehezen számolhatnék be azon élményeimről, hogy vajon az igehirdetésben mi volt számomra megszólító, vagy hogy a pódiumbeszélgetés három meghívott előadójának bizonyságtételei hogyan csapódtak le bennem. Ugyanis annyi háttérmunka, „lótás-futás", intézkedés hárul a szervezőre, hogy arra nem nagyon adatik alkalom, hogy bármelyik programpontban mint egyszerű néző/hallgató vegyen részt. A szervezés oroszlánrésze az együttlét előtti hetekben zajlik, de bőven van levezényelni és simítani való a finisben is. Mindezt persze nem keserűséggel mondom, hiszen a szervező feladata az, hogy szervezzen, mindig mindenben képben legyen, s ha netalán be nem tervezett, váratlan akadály jelentkezne, azonnal intézkedjen a megoldás érdekében.

Mint mindig, természetesen most is voltak váratlan események, amelyeket hirtelen kellett megoldani. De milyen jóleső volt a sóhajtás utána: sikerült! Milyen jóleső volt konstatálni, hogy bár közel nyolcszáz ember megmozgatása, egész napos programjuk bölcs megszervezése nem kis feladat, de azért nem lehetetlen! Ugyanígy jóleső – bár néha fejcsóválva történik – a tanulságok levonása is: megint tanultunk valamit, mit kell legközelebb máshogyan vagy éppen hasonlóan tervezni, szervezni.

Olykor egészen váratlanul adatnak ötletek új szolgálati lehetőségekre is. A kerületi missziói napok főleg középkorúakat, időseket mozgatnak meg, de ugyanekkora, sőt talán kevesebb szervezéssel megoldható lenne egy országos, kifejezetten ifjúsági nap sok zenével, határozottan megtérésre hívó, evangélizáló jelleggel! Istenünk tárháza minden bizonnyal kifogyhatatlan!

■ Blatniczky János Dániel *kerületi missziói lelkész*

FOTÓK: HORVÁTH-HEGYI ÁRON

Nyugat felől…

Évek óta egyik szervezője vagyok a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület missziói napjának. A több hónapot igénylő előkészítő munka után az adott napon nekem általában a tartalmi és logisztikai izgalom szokott osztályrészül jutni. A sok fontos apró részletben sokszor bizony nemigen jut idő a nap lényegének átélésére.

Most azonban valahogy másképp történt. Pedig bőven lett volna okom a korábbi ritmusnak megfelelően izgulni az egyébként csodálatos környezetben fekvő, de infrastrukturálisan szerény kissomlyói helyszín miatt vagy az egyik beteget jelentő előadónk miatt vagy a minden lehetséges információs csatornán beígért ítéletidő miatt vagy a hétszáz lelkes vendégsereg miatt – és akkor a magam répcelaki, száz testvért számláló küldöttségéről még nem is beszéltem.

Isten tudta, hogy ez túl sok lenne izgalomból, ezért rögtön az elején az igehirdetésben megszólított. Azonnal rájöttem, hogy én nem szervezője vagyok ennek a napnak, hanem egyik olyan résztvevője, akinek szüksége van erre a napra. Ki is engedtem a kezemből az eseményeket, pontosabban átengedtem Isten kezébe, és úgy volt jó minden, ahogy volt. Az Úr összeszövögette a történések szálait, amíg kellett, bezárta az ég csatornáit, parancsolt a szelek-nek, és parancsolt nekem is valamit, amit persze régóta tudok: *„Ne aggódjatok életetekért (…) a ti mennyei Atyátok pedig tudja, hogy szükségetek van minderre. De keressétek először az ő országát és igazságát, és ezek is mind ráadásul megadatnak nektek."* (Mt 6,25.32–33)

Mert végül is a missziói nap Isten országának kereséséről szól!

■ Veresztó János *kerületi missziói lelkész*

FOTÓK: MENYES GYULA

Dél felől…

A misszió Istenének Krisztusban reményt ébresztő hálójában akadtunk fenn csaknem ezren Bonyhádon. Ezen a különlegesen sokszínű „szigeten", az új atlétikai centrumban fél éve még géptorzók porosodtak – most Isten éltető igéje és sokak közös imája templommá szentelte a megújult csarnokot. A hangnem, a légkör újszerűen oldott és közvetlen volt.

A terheket oldó, kockázatos tanítványi életre hívó, a saját cölöpjeink helyett a mennyei erőre támaszkodó vízen járásra kaptunk biztatást *Gáncs Péter* igehirdetéséből. Majd a hálózatkutató professzor, *dr. Csermely Péter* vallott konfirmációs Bibliája nagyatyai ajánlásáról, angyali körökről, a depresszív természetünk elleni harc esélyeiről és a hosszú távon tervező, együttműködésre kész hívek szerepéről a világban.

Szinte ezt példázta tartalmában és formájában a nap további kínálata. Példaértékű összhang sugárzott a helyi evangélikus iskola és gyülekezet közös munkájából, az egész nap olajozottan zajló vendéglátásból. Talán először frissült fel délben ennyi evangélikus méltányos kereskedelemből származó kávéval hazánkban. A missziói szervezetek standjainál pedig tucatnyi szolgálati ág mutatkozott be cigánymissziótól a Válóhálóig.

A délután kínálatából három öböl vonzotta a legtöbb érdeklődőt: a zuluföldi ébredést átélő, itthon új belmissziós bázist építő *Orbán Attila* lelkész szolgálata, a helyi gyülekezet fiataljai és énekkara által nagy sikerrel bemutatott *Eredendő bűn* című könnyűzenei oratórium és *Mangasi Sihombingnak,* Indonézia nagykövetének előadása, amelyet étel és táncbemutató *(képünkön)* is kísért. Kicsi szórványok és patinás régi gyülekezetek tagjainak, őszülő halántékú öregeknek és érdeklődő fiataloknak, valamint a hatalmas kék matracokról magasba rugaszkodó gyerekeknek a szemében is ugyanaz az öröm csillogott a nap végén. Mint akik fennakadtak a bizalom és remény krisztusi hálóján. *„A hit pedig a remélt dolgokban való bizalom."* (Zsid 11,1a)

FOTÓK: SMIDÉLIUSZ ANDRÁS

■ Aradi György *kerületi missziói lelkész*

HIRDETÉS

Az Oktatási és Kulturális Minisztériumban 2010. május 18-án átadták azt az okiratot, amely szerint a Magyar Köztársaság elnöke *dr. Szabó Lajos* egyetemi tanárt a 2010. augusztus 1-jétől 2014. július 31-ig terjedő időtartamra az Evangélikus Hittudományi Egyetemen a rektori feladatok ellátásával bízza meg.

HIRDETÉS

Felhívás

2007-ben az országos presbitérium megalkotta szabályrendeletét (I/2007. V. 10.) az Ordass Lajos-díjról és a Prónay Sándor-díjról. A díjak 2010. évi odaítélésére a kuratórium ajánlásokat vár egyházunk tagjaitól.

Emlékeztetőül: az Ordass Lajos-díj olyan feddhetetlen életű, magyar vagy külföldi, felszentelt – akár más felekezetű – személynek ítélhető, aki kiemelkedően sokat tett a magyar evangélikus egyházért. A Prónay Sándor-díj olyan világi személynek vagy intézménynek ítélhető, aki vagy amely kiemelkedő szellemi vagy anyagi támogatással áll a Magyarországi Evangélikus Egyház mellett.

Az ajánlásokat – 1500–3000 leütésnyi indoklással – *Zászkaliczky Zsuzsannának,* a kuratórium titkárának kérjük eljuttatni *augusztus 15-ig.* Cím: 1085 Budapest, Üllői út 24. vagy zsuzsa.zaszkaliczky@lutheran.hu.

HIRDETÉS

Igazgatói pályázat

A Malomsoki Evangélikus Egyházközség pályázatot hirdet a Kmety György Evangélikus Általános Iskola és Óvoda (Marcaltő) igazgatói állásának betöltésére.

Képesítési és egyéb feltételek: az intézményben pedagógus munkakör betöltéséhez szükséges felsőfokú iskolai végzettség és szakképzettség; legalább ötéves pedagógusi vagy egyetemi oktatói gyakorlat; pedagógus-szakvizsga; evangélikus vallás, ötéves egyházközségi tagság, evangélikus hitében elkötelezett példamutató élet; konfirmáció, lelkészi ajánlás.

Juttatások, illetmény, pótlék, egyéb: a közalkalmazotti törvénynek megfelelően.

A pályázatnak tartalmaznia kell: a pályázó jelenlegi munkahelyét, beosztását; önéletrajzát; részletes szakmai önéletrajzát; az intézmény vezetésére vonatkozó szakmai programját; szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzelését.

A pályázathoz mellékelni kell: a legmagasabb iskolai végzettséget és a pedagógus-szakvizsga meglétét igazoló iratok másolatát; érvényes erkölcsi bizonyítványt; lelkészi ajánlást gyülekezeti lelkészétől; a konfirmációi emléklap hiteles másolatát vagy a konfirmáció igazolását.

Az állás elfoglalásának ideje: 2010. augusztus 1. A megbízás hatéves időtartamra szól, amelyre a pályázó egy év próbaidőt kérhet. A pályázat benyújtásának határideje: 2010. június 4. A pályázat elbírálásának határideje: 2010. július 5.

Egyéb: a leendő igazgatónak a helyi önkormányzat Marcaltőn szolgálati lakást biztosít; a törvényben előírt feltételeken túl az iskola fenntartójának szándéka, hogy az intézmény vezetője legyen hazaszerető, nemzete iránt elkötelezett, konzervatív, keresztyén elveket érvényesítő, hatékony pedagógiai oktató-nevelői munkára ösztönző személy; a fenntartó mindehhez testvéri együttműködését ígéri és garantálja.

Felvilágosítás a részletes pályázati feltételekről: Malomsoki Evangélikus Egyházközség, 8533 Malomsok, Kossuth út 16. Tel.: 89/347-807; 89/347-888; 20/824-6297; 20/770-0484. E-mail: weltler.sandor@rlan.hu. A pályázat címzése: Malomsoki Evangélikus Egyházközség, 8533 Malomsok, Kossuth út 16. A borítékra kérjük ráírni: *„Igazgatói pályázat”.*

Istentiszteleti rend • 2010. május 30.

Szentháromság ünnepe. Liturgikus szín: fehér.
Lekció: Róm 11,33–36; Ézs 6,1–13. Alapige: Jn 17,1–10. Énekek: 41., 250.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; du. 6. Balicza Iván; **II., Hűvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. Szalay Tamás; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztojanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. Iványi Miklós; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Grendorf-Balogh Melinda; de. 11. (úrv.) Smidéliusz Gábor; du. 6. (úrv., orgonazenés) Gerőfiné dr. Brebovszky Éva; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv., konfirmáció) Aradi György; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Szabó Bertalan; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák, úrv.) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Szabó Bertalan; **IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Harmati Béla; de. 11. (úrv.) dr. Harmati Béla; du. 6. (vespera) dr. Blázy Árpádné; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Balicza Iván; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (búcsú-istentisztelet) Kendeh György; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamásné; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Régi Fóti út 72. (nagytemplom)** de. 10. (úrv.) Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Fekete Gy. Viktor; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Kósa László; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Kósa László; **Rákoscsaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Nagyné Szeker Éva; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (gyülekezeti nap); **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Hulej Enikő; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Solymár Gábor; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. dr. Lackner Pál; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Názáret-templom, Mátraszentimre-Bagolyirtás** de. fél 12. Zászkaliczky Pál.

Összeállította: Boda Zsuzsa

Emléktábla-avatás

Dr. Bodrog Miklós, 2009-ben nyolcvanévesen elhunyt evangélikus teológiai tanár tiszteletére állított emléktáblát a Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium.

Az intézmény Szent István utcai falára helyezett táblát május 19-én *dr. Fabiny Tamás* püspök és *Benczúr László* egyházkerületi felügyelő leplezte le a megjelent városi képviselők, gyülekezeti tagok, gimnáziumi oktatók és Kossuth-diákok előtt. Emlékező szavakat Fabiny Tamás, *Ugrin Aranka* irodalmi főszerkesztő – Bodrog Miklós özvegye –, valamint *dr. Bánszki István,* a Bessenyei Társaság elnöke, a gimnázium volt igazgatója mondott.

A felszólalókon kívül koszorút helyezett el *Csabai Lászlóné,* a város polgármestere és *Tar Jánosné,* a gimnázium igazgatója. Az avatás után a díszteremben Ugrin Aranka tartott előadást *Tamási Áron élete és művei* címmel.

■ Horváth-Hegyi Áron *felvétele*

Családi nap a szeretetotthonban

Nagyon várták már a Tótkomlósi Evangélikus Szeretetszolgálat Szeretetotthonának lakói és dolgozói az idén május 22-én tartott családi napot. A harmadszor megszervezett rendezvény immár hagyományosnak mondható.

A program arra hivatott, hogy a lakók és hozzátartozóik, valamint a dolgozók és a fenntartó egyház tagjai lehetőséget kapjanak a szabadidő közös eltöltésére és egymás jobb megismerésére. A férfi és női munkatársak sokat fáradtak azért, hogy a környezet tiszta és rendezett legyen erre az alkalomra; utóbbiak közül néhányan a vállalkozó szellemű idősekkel együtt készítették a meghívókat és a dekorációt is. Az otthon műhelyében – a főszervező, *Pomucz Mihályné* foglalkoztató nővér vezetésével – szorgos kezek munkája nyomán szebbnél szebb tombolatárgyak születtek.

Pünkösd szombatján *Lopuch Pálné* intézményvezető köszöntő szavait követően *Lázár Zsolt* szarvas-ótemplomi evangélikus igazgató lelkész Jób 12,12 és Péld 17,6 alapján tartott áhítatot. Ezután a lakók által előadott irodalmi összeállítás következett.

A SZERZŐ FELVÉTELE

A családi nap keretében a vendégeknek lehetőségük nyílt vérnyomásuk és vércukorszintjük megméretésére is. A nap folyamán a jó hangulatról *Garai Kálmán,* majd a későbbiekben a *Rozmaring népdalkör* és a helyi „specialitást”, az úgynevezett „komlósi marsot” is előadó *Tótkomlósi néptánccsoport (képünkön)* gondoskodott.

És mivel jó volt az idő, szép számban érkeztek vendégek. Így nem veszett kárba a remek szakács által készített, ízletes bográcsos marhapörkölt és a sok finom sütemény sem…

■ Gazdag Zsuzsanna

ERŐS VÁRAK

Szandavár

A Nógrád megyei Szandaváralját Szanda község felé elhagyva tábla jelzi a várba vezető gyalogutat. A kék jelzésen haladva 2,4 kilométeres séta várt ránk. A táj változatos, az erdős és ligetes részeket tisztások tarkítják, így rovargyűjtő szenvedélyünknek is hódolhattunk. Az út egyórányi, de csak az erődítés lábához érve válik igazán meredekké. Ekkor már egy óriási bazaltkúpon járunk, melynek csúcsa 528 méterre magasodik. Utunk végét a lelkes kirándulók által emelt fakapu és tűzrakóhely után fafeszület jelzi. Összeakadunk egy lelkes túrakerékpárossal, aki a környéken nyaralva már megjárta gyalogosan a várat, de most a drótszamár hátán – számunkra lélegzetelállító módon – újra meghódítja a csúcsot, persze az utolsó métereken már csak tolva és emelve járművét.

A szikla egykor a vár védelmét szolgálta, fizikai adottságainál fogva azonban jóval túlélte „gazdáját”. Az erődítésből nem sok maradt, de a csodálatos környékbeli táj és a néhány középkori falmaradvány, a történelmi mementó kárpótol mindenért. Tornyának egy égbeszökő falszakasza, illetve több méter átmérőjű vízgyűjtő medencéje még dacol az idővel. Az előbbi adja fő látványosságát, már több kilométerről jól látható. Az utóbbi pedig azt jelzi, hogy a vezetékes víz korszakát megelőzően csak az alacsonyabban fekvő tájakon volt mód a bővizű folyók, illetve a fúrt kutak áldását élvezni, a magasan fekvő területeken egyedül az esővíz gyűjtésére alkalmas ciszternák gondoskodtak a biológiai léthez számtalan szempontból szükséges víz tárolásáról.

FOTÓ: REZSABEK NÁNDOR

Nemcsak a környező magaslatok, hanem a távolabbi hegységek is jól látszanak innen. A történelem iránt érdeklődőknek azonban a környező hegyek a legizgalmasabbak. Egyiken a bányászat pusztított el egy szintén középkori várat. A kitermelés azonban folyik: néhány kilométeres távolban éppen üzemel az egyik külszíni bánya, teherautói szorgos hangyáknak látszva hordják a föld adta kincseket. A másik környező hegyen a neolitikum korának sáncai húzódnak.

Mielőtt visszaindulunk, Szandavár múltját vesszük számba. Az erődítmény 12. századi; első okleveles említése a 14. század elejéről származik. Királyi birtok volt, de többször került magánkézbe, majd királynék hozománya lett. A 16. században az egyre északabbra húzódó törökök bírták, pusztulása is ekkor következett be.

De indulni kell, hiszen lefelé is egy órára van szükség, ráadásul a Cserhát hegyei közt az autóstempó is lassú. És nem kalkuláltuk be a kék jelzésről való letérést! De újra megleljük az utat, és örülünk, hogy itt voltunk. Derűs hangulatunkat még az esti kullancskiszedés sem veheti el.

■ R. N.

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Jerabek-Cserepes Csilla

Az év madarai a fecskék

Még a veréb is talál házat, és a fecske is fészket, ahová fiókáit helyezi oltáraidnál, Seregek Ura, királyom és Istenem! (Zsolt 84,4)

Gyermekkorom kedves emlékei közé tartozik a tavasszal az eresz alá költöző fecskepár életének nyomon követése. A korábbi fészek kijavítása, a fiókák etetése, növekedése, kirepülése (és macskák előli menekülése) a szemünk előtt zajlott. A szeptemberi iskolakezdés pedig egybeesett a vonulásra készülő fecskék gyülekezésével. A fészek alá helyezett kis deszkalap (úgynevezett *fecskepelenka*) talán még most is megvan az eresz alatt, de a kedves kis madarak hosszú évek óta nem térnek vissza.

Idén – többek között – a biodiverzitás évében a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME) az év madaraiul a fecskéket választotta, felhívva a figyelmet a madárfajok fogyatkozásának veszélyére. A fecskék a hosszú távú – vagyis a Szaharától délre – vonuló énekesmadarak közé tartoznak, melyek között az egyéb fajokhoz képest több a veszélyeztetett, és melyek európai állományai az elmúlt évtizedben csökkenő tendenciát mutattak.

A csökkenés hátterében (mely a többi madárfaj esetében is elmondható) a klíma és az élőhely megváltoz(tat)ása egyaránt szerepet játszik. Az eredeti élőhely átalakítása, az őszi gyülekezőhelyek felszámolása, a települési szúnyogirtás, az intenzív mezőgazdálkodásból származó környezetszennyezés, a vadászat, a közvetlen emberi zavarás, a fészkek elpusztítása, a klímaváltozás hatására az extrém száraz vagy éppen ellenkezőleg, a csapadékos időszakok gyakoriságának és időtartamának növekedése mind az okok között szerepel. Ezeknek a hatásoknak a kiküszöböléséhez összehangolt környezet- és természetvédelmi akciókra, a gazdálkodási struktúra átalakítására, majd a környezeti rendszerek több évtizedes regenerálódására van szükség.

Hazánkban három valódi fecskefaj fordul elő: a füstifecske, a molnárfecske és a partifecske. Ezek közül legveszélyeztetettebb a partifecske, melynek állománycsökkenése éves szinten akár húsz százalék is lehet, de a másik két fajé is öt-hét százalék között mozog. Az elmúlt hetek, napok szokásosnál hűvösebb, szelesebb, csapadékosabb időjárása is kedvezőtlen a madarak számára: veszélyeztetheti a fiókák kikelését, és megnehezíti mind a szülők táplálkozását, mind a kicsinyek ellátását. A madártani egyesület honlapja *(www.mme.hu)* útmutatást ad, hogyan segíthetünk ebben a helyzetben.

Mivel a több napig tartó hűvös, csapadékos idő esetén a táplálékot jelentő rovarok „eltűnnek", a madarak éhezni kezdenek. Az energiafelhasználás csökkentése végett az idős madarak nem repülnek, védett, belső helyre húzódnak, vagy beülnek a fészekbe. Ilyen esetekben átmenetileg a szülőket is táplálhatjuk a közelükben lapos tálkában kihelyezett lisztkukaccal.

Az útmutatás szerint a fiókák esetében is jó eséllyel segíthetünk. A táplálékfalatokat csipesszel kínálhatjuk a fiókáknak. (Sőt bátrabbak tartós kedvezőtlen idő esetén a fészekből kivéve kis dobozban tartva őket kézből is etethetik, míg szüleik újra el tudják látni feladatukat! Jó idő esetén az etetést abba kell hagyni.)

Fontos megemlíteni, hogy március közepétől elérhetővé vált az MME – negyedik – madármonitorozó weblapja, a fecskefigyelő oldal *(www.fecskefigyelo.mme.hu).* Ez tulajdonképpen egy lakossági adatbázis, ahová bárki feltöltheti az adott fajra vonatkozó megfigyeléseit, amelyekkel hozzájárulhat a hazai fecskeállomány feltérképezéséhez, kutatásához és védelméhez.

Érdekességként említhető, hogy Európa-szerte – többek között Magyarországon is – számos madárfészek mellé webkamerát helyeztek el, melyeken keresztül szinte a nap huszonnégy órájában megfigyelhetjük egyes madarak életét (ezekre szintén rákereshetünk az interneten).

■ *Összeállította:* JCsCs

Hol terem a boldogság?

Kedves Barátom! Régen történt, mégis élénken él bennem az a nap, amelyről most mesélek neked.

Gyönyörű, simogató tavaszi időben indultunk a játszótérre. Babakocsi, motor, homokozós felszerelés, minden, ami ahhoz kell, hogy megrakott sivatagi tevének érezzem magamat. Nagy mindig előreszaladt pár métert, élvezte a szabadságot, Középső férfiasan, lustán terpeszkedett a kocsijában, végül el is aludt. Kicsi nagyokat rúgott a hasamban, pedig még csak alig félidőnél tartottunk. Mindenkit felvidámított az időjárás tökéletessége, az a „se túl meleg, se túl hideg" állapot. A nap olyan erősen sugározta az életvidámságot, hogy nem lehetett aznap másként érezni, mint hogy „de jó, de jó, csuda szép ez a világ". (Vagy valami hasonló, erre nem emlékszem már pontosan.)

Beléptünk a játszótér kapuján. Többen túrták már a homokot: készültek a csodatorták csodagyertyával, csodaebédek csodaöntettel. Néhányan motoroztak, hintáztak; felszabadultan tombolt a maroknyi gyereksereg. Nagy rögtön a kakasos várhoz sietett, de hamar megtorpant, mert egy morcos szőke kisfiú állta el az útját.

– Ez az én váram – mondta megmásíthatatlanul. Olyan határozottan mondta, hogy jobbnak láttam távol tartani tőle Nagyot.

– Nem engedlek be – folytatta –, mert ez az enyém.

Jól van. Ennyi bemutatkozás után már láttuk, hogy mi nem sokat fogunk barátkozni egymással. Nagy is így gondolta, és továbblépdelt az elefántos hintához. Majdnem felmászott rá, amikor hátunk mögül indiánüvöltéssel megérkezett a morcos szőke, és kis híján fellökte Nagyot.

– Ez az enyém, nem mászhatsz fel rá! – kiáltott barátságtalanul. És rögtön felült a hintára. Jól van. Szép nagy ez a játszótér, találunk még játékokat. Szimpatikusnak tűnt a csúszda, Nagy fellépkedett a lépcsőjén, de a tetején visszafordult, mert a morcos szőke hisztérikusan sikoltozott, és toporzékolva kiabált valamit, amit már nem is értettünk. Körbenéztem, nem hiányzik-e valakinek ez a kis méregzsák, és hosszas keresés után felfedeztem, hogy egy jól öltözött hölgy integet felé. Nem jött közelebb, mert fontoskodva telefonált, láthatólag nem ért rá, csak odaszólt:

– Rolandka, nem szabad!

Ezzel aztán megtudtuk, hogy Rolandkával állunk szemben, és rögtön el is köszöntünk, hogy „szia, Rolandka" vagy valami hasonló, nem emlékszem pontosan. Visszamentünk a kakashoz, most úgysem volt ott senki, „elfoglaltuk" a várat. Nem uralkodtunk sokáig, mert a mi kedves Rolandkánk újra megérkezett, és el akart minket űzni, de most már nem hagytuk magunkat:

– Szia, Rolandka – kezdtem –, szerintem elférünk itt hárman is.

Vörös volt már a feje, láthatólag nem tetszett neki jelenlétünk. Mikor már kezdtem volna elveszíteni a türelmem, a jól öltözött hölgy befejezte a telefonálást, és odakiáltott:

– Rolandka, nem szabad! Gyere, megyünk fagyizni.

Nagyszerű ötletnek tartottam a fagyizást, visszatérhet a nyugalom erre a szép térre. Rolandka elviharzott, de előtte még visszakiabált, hogy ezt még megbánjuk, vagy valami hasonló. Láttuk, ahogy ingerült arccal elvonult, és a fagyizónál nagy balhét csapott, mert a jól öltözött hölgy csak egy gombócot akart neki venni – végül kettő lett belőle. Rolandka azonnal falni kezdte, de pár lépés után az egészet leejtette a földre. Erről pontosan értesültünk, mert az egész környéken őt figyelte mindenki mint meglehetősen feltűnő jelenséget. A hangzavar csillapítására a jól öltözött hölgy vett neki két újabb gombócot, majd nem várt gyorsasággal kisétáltak az életünkből.

Szegény Rolandka! Nem tud örülni semminek: sem a játszópajtásoknak, sem a tavaszi napsütésnek, sem az egygombócosnak, semminek. Rolandka annyira boldogtalan, hogy mindenkiben ellenséget lát, mindenkit megtámad, egyszerűen olyan, mint egy undok kismalac. Utálatos viselkedése ellenére nagyon megsajnáltam.

* * *

Nagy már nem is emlékszik erre a történetre. De arra igen, hogy milyen gyönyörű a játszótér, amikor kisüt a nap, tavaszillatúak az utcák, és az életvidámság elönti az embereket. Minden kis virág bájos mosolya arra vár, hogy te, barátom, meglásd, és magadba szívd. A nap minden sugara egy apró ajándék aznapra: bontsd ki, és add tovább másoknak is! Hol terem a boldogság? Fűben, fában, fagylaltban, barátban, mindenhol. Szeresd a világot, s az is viszontszeret téged. Remélem, egyszer Rolandka is rájön erre.

■ – MAMASZEK –

EVÉL&LEVÉL

Az első világháború Lébényben

Nagy érdeklődés mellett mutatták be a *Lébény az első világháborúban Németh Károly lelkész naplója alapján* és *A Lébényi Evangélikus Egyházközség története* című könyvet április 30-án a Lébényi Önkormányzat házasságkötő termében.

A kiadvány megjelentetésével a gyülekezet a múltidézés harmadik állomásához érkezett. 2008 őszén ugyanis előadással emlékeztek meg az első világháború befejezésének kilencvenedik évfordulójáról, majd tavaly, Németh Károly halálának negyvenedik évfordulóján a gyülekezet emléktáblát állított, amely lelkészei nevét örökíti meg.

A könyvbemutatón *dr. Ferenczi Zoltán* nyugalmazott egyetemi tanár, a kiadvány szerkesztője és *Hatos János* történész, az Országos Műemléki Szakszolgálat munkatársa is részt vett, akik e sorok írójával közösen mutatták be a kötetet a hallgatóságnak.

KOHÁRY FERENC *lelkész (Lébény)*

Gólpassztól a gospelig

– avagy egy német–magyar testvérkapcsolat

A Csákvári Evangélikus Egyházközség Harmonia Floriana kórusa május 13-tól 16-ig a németországi Pyrbaum St. Georgs-Kirche kórusának vendégszeretetét élvezhette. A két kórus tavaly ünnepelte együttműködésük tizedik évfordulóját.

A kapcsolat a két település között jóval régebbi, ugyanis a partnerség ápolásának a nyolcvanas években a két futballcsapat között évente megrendezett rangadó adott formát, azaz a közeledés nem éppen egyházi keretek között indult.

Néhány év szünet után a pyrbaumi evangélikus gyülekezet kórusa kereste fel a csákvári gyülekezet frissen alapított kórusát, hogy újra élhessen az együttműködés a két fél között. Ezért minden esztendőben találkozik a két énekkar, évente váltogatva a helyszíneket, így kétévente mindkét fél vendégül látja a másikat. A közös tevékenység azóta gyülekezeti szintre emelkedett: az elöljárók minden alkalommal közös presbiteri ülésen osztják meg egymással tapasztalataikat, élményeiket, terveiket. Ebben az esztendőben a csákvári kórus utazott Pyrbaumba.

Mennybemenetel ünnepén utaztunk, a hosszú út után ízletes vacsorával vártak bennünket, amelyet közös presbiteri ülés zárt. Másnap kora reggel indultunk Münchenbe, ahol az ökumenikus egyházi napok rendezvényein vettünk részt. Fantasztikus élmény volt az ortodox rítusú vecsernyét követő úrvacsora – kereken húszezer résztvevővel. (Mellékesen kiváló alkalom a régen látott magyar barátainkkal való találkozásra is…)

Koncertünk napján Pyrbaum városát ismerhettük meg alaposabban: a katolikus templom, a helytörténeti múzeum és a belülről teljesen felújított evangélikus óvoda gondos kezek munkáját hirdeti. A délután a pihenés, a koncertre készülés jegyében telt, az este hét órai kezdésre szépen megtelt templom fogadta a fellépőket. Műsorunkban magyar és német szerzők művei mellett egy húsvéti gregorián tétel, magyar népdalok, illetve gospelénekek hangzottak el, ezek közül kettőt a vendéglátó kórussal közösen adtunk elő. Néhány darab kamara-zenekari kísérettel szólalhatott meg. Fuvolakvartett, furulyaconsort, hegedű, zongora, orgona, illetve ütőhangszerek emelték a hangzás fényét. A kórust *Szebik Ildikó* vezényelte, az áhítatot *Klaus Eyselein* helyi lelkész tartotta az ökumenikus egyházi napok alapigéje, mottója alapján: *„…hogy reménységetek legyen"* (1Pt 1,21)

FOTÓ: MÉSZÁROS TAMÁS

Exaudi vasárnapjának ünnepi istentiszteletén *Szebik Károly* lelkész hirdette Isten igéjét német nyelven, az egyesített kórus *Mendelssohn* két művét énekelte. Az istentisztelet után történelminek mondható eseményre került sor: Pyrbaum főterén, egy kis folyó medrét átívelő kőhídon gyűltek össze lelkészeikkel a katolikus és az evangélikus hívek közös éneklésre, imádkozásra, hogy később az evangélikusok lila, a katolikusok sárga színű szövetdarabokat kössenek össze egy hosszú lánccá, ezzel jelképezve a keresztény egyházak és híveik közötti összetartozást és szövetséget.

Kora délután rövid beszélgetést, kávézást-süteményezést követően indultunk hazafelé, hogy másnap reggel mindannyiunk a megszokott hétköznapi rend szerint kezdhesse az új munkahetet.

Egy kicsit kívülállóként, mégis aktív résztvevőként az ragad meg leginkább ebben a „Partnerschaftban", hogy a két gyülekezet tagjai – a személyes barátságokat nagyon is beleértve – nyílt, őszinte szívvel, szeretettel ápolják a kapcsolatot. Felmerülhet a kérdés, hogy a partnerséget lehet-e fejleszteni, s ha igen, milyen irányban. A jelek szerint a fejlődés iránya a „Bruderschaft" („testvériség"), ennek jellegzetességeit máris érezni lehet a két gyülekezet egymás iránti viszonyán. Jézus Krisztusban már testvérek vagyunk – de hogy Isten mit ki tud hozni egy focimeccsből…

■ SZEBIK ATTILA

A május 12. és 16. között Münchenben zajlott 2. ökumenikus egyházi napokról ígért összeállításunkat – hely hiányában – lapunk következő számában közöljük.

HÍREK, HIRDETÉSEK

HIRDETÉS

Meghívó

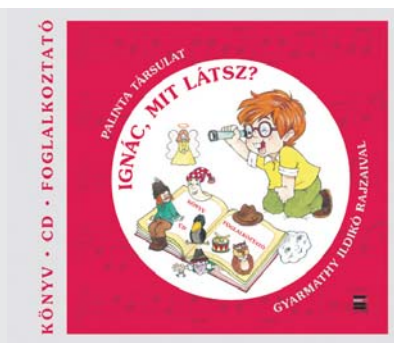

A Luther Kiadó szeretettel és kedvezményekkel vár minden kedves érdeklődőt és vásárlót a *81. ünnepi könyvhétre és 9. gyermekkönyvnapokra.* Időpont: június 3–7. Helyszín: Budapest, Vörösmarty tér, 81-es stand.

A tavalyi jubileumon sikeresen debütált *könyvek éjszakáját* idén is megrendezik június 5-én, szombaton. A program utcabállal kezdődik, a standok pedig legalább éjfélig nyitva tartanak. Az ünnepi könyvhét honlapján, a *www.unnepikonyvhet.hu* oldalon megtalálhatják a műfajlistát és a dedikálásokat is.

A könyvhéten lesz először megvásárolható kiadónk legújabb kiadványa, az *Ignác, mit látsz?* című könyv – CD – foglalkoztató.

További információ: Luther Kiadó, 1085 Budapest, Üllői út 24. Telefon: 1/317-5478, 20/824-5518. Fax: 1/486-1229. E-mail: kiado@lutheran.hu. Web: *www.lutherkiado.hu.*

APRÓHIRDETÉS

Templomok, templomtornyok felújítása, villámvédelem kiépítése. 26 év referenciával. Bede László, 30/943-5089.

Budapest III., Kolosy téren 39 négyzetméteres garzonlakás lelkészcsaládtól bérbe adó. Érdeklődni a 20/824-6401-es számon lehet.

Keresztény, diplomás társkereső. 30/254-0414. *www.prokrisz.hu*

FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból május 30-ától június 6-áig

VASÁRNAP

8.00 / Civil Rádió (Budapest)
Evangélikus óra
10.00 / Duna Tv
Evangélikus istentisztelet közvetítése Hétfaluból
18.15 / m1
Magyarország története (ismeretterjesztő sorozat)
Egy kicsorbult szélű ötpengős pénzdarab: ez fogta fel a pisztolygolyót Bajcsy-Zsilinszky Endre mellényzsebében, amikor 1944. március 19-én szembeszállt a német megszállókkal… Szó lesz a magyar holokausztról és a két, tisztázatlan körülmények között megölt szovjet parlamenterről, valamint a Steinmetz kapitány haláláról utólag, játékfilmszerűen leforgatott álhíradófilmről…

HÉTFŐ

10.00 / Torony Rádió (Békés)
Lelki szósz (evangélikus félóra)
11.34 / M. Katolikus Rádió
Gospelkrónika
13.08 / Bartók rádió
A húszéves Angelica leánykar hangversenye
18.00 / Bartók rádió
Kapcsoljuk az MR Márványtermét
Bazsinka József tubázik
19.55 / Kossuth rádió
A mosolygó alma
Benedek Elek meséje
21.30 / m1
Elizabeth (amerikai–angol történelmi dráma, 2005) (104') 1. rész
23.25 / Duna Tv
Fiúk a rács mögött (fekete-fehér olasz filmdráma, 1946) (90')

KEDD

11.10 / TV2
Az élet iskolája (kanadai–amerikai családi film, 2005) (110')
11.30 / Kossuth rádió
Vendég a háznál
Gyerekekről – felnőtteknek
12.33 / Bartók rádió
A Bajor Rádió Szimfonikus Zenekarának hangversenye
16.35 / Filmmúzeum
Betlehemi gyermek (olasz filmdráma, 2002) (100')
18.00 / PAX
A zsoltáros és a zsoldos (színházi felvétel) (38')
Az Evangélium Színház előadása
20.00 / Duna Tv
Vörös föld (magyar filmdráma, 1982) (100')

SZERDA

10.00 / Bartók rádió
Hang-fogó
Benne: Bach: Singet dem Herrn ein neues Lied – motetta
13.30 / Kossuth rádió
„Tebenned bíztunk eleitől fogva…”
A református egyház félórája
14.15 / PAX
János bácsi (magyar portréfilm) (47') A Zákeus Médiacentrum műsora
16.34 / M. Katolikus Rádió
Testvéregyházaink életéből
Jelentések a protestáns világból
21.30 / m1
Rekviem egy álomért (amerikai filmdráma, 2000) (100')
22.05 / Duna Tv
A kamaszkor küszöbén (kubai–spanyol–venezuelai filmdráma, 2006) (88')

CSÜTÖRTÖK

5.20 / m1
Hajnali gondolatok
14.05 / Kossuth rádió
Arcvonások
Lakatos Tamás ortopédprofesszor és hitoktató
14.50 / Duna Tv
Vértanúink, hitvallóink
Apor Vilmos (1895–1945)
18.00 / Duna II. Autonómia
Kolostorlakók (magyar dokumentumfilm, 2003) (43')
18.30 / PAX
Nagytarcsa (dokumentumfilm) (26')
19.35 / Bartók rádió
A BBC Szimfonikus Zenekarának hangversenye
20.30 / Kossuth rádió
Kultúrkör
81. ünnepi könyvhét és 9. gyerekkönyvnapok

PÉNTEK

9.45 / Duna Tv
Isten kezében
Az egyházak és Trianon
11.05 / Kossuth rádió
A Hely (riportműsor)
14.00 / Bartók rádió
A hét zeneszerzője: Szergej Rahmanyinov
Egyházi zene
18.40 / Bartók rádió
A néphagyomány zenész mesterei. Gyimesi prímások
19.00 / Duna Tv
Csempészek (fekete-fehér magyar filmdráma, 1958) (81')
21.20 / Duna Tv
Sütő András: Balkáni gerle (magyar színházi felvétel, 2000) (145') A Nemzeti Színház előadása felvételről
22.00 / m2
Te, aki élsz (svéd vígjáték, 2006) (89')

SZOMBAT

9.55 / m2
Miért?
Trianon – Okok, előzmények
10.00 / Duna Tv
Az egyházi művészet kincsei – Barangolások Toscanában (olasz ismeretterjesztő filmsorozat) (30')
A plébániáktól a kegytemplomokig
12.05 / Duna Tv
Isten kezében
Egyházüldözés a Kádár-korszakban I.
13.00 / Lánchíd Rádió (Budapest)
Hittel és gitárral
Keresztény kortárs zenék
18.00 / PAX
Őrház az ezeréves határon (51')
19.00 / Bartók rádió
Előadások a zenéről
A magyar barokk

VASÁRNAP

6.03 / M. Katolikus Rádió
Orgonamuzsika
8.00 / MR6 – A régió rádiója
Zsinatoló (ökumenikus műsor)
10.04 / Kossuth rádió
Református istentisztelet közvetítése Ócsáról. Igét hirdet: Hantos Péter lelkész
10.20 / m1
Evangélikus magazin
11.45 / m1
Evangélikus templomok
A kiskőrösi és a soltvadkerti evangélikus templom
13.50 / m1
Mai hitvallások
Látogatóban Schulek Mátyásnál
16.10 / m1
Keresztelő (fekete-fehér magyar játékfilm, 1967) (83')
16.30 / Mária Rádió
Ökumenikus lapszemle

Új nap – új kegyelem

Vasárnap
Józsué arccal a földre borult előtte, és ezt mondta neki: Mit akar mondani szolgájának az én Uram? Józs 5,14 (Jn 12,26; Jn 3,1–8/9–15/; Róm 11,/32/33–36; Zsolt 145) Szentháromság ünnepének hetében Isten személyének titkaira figyelhetünk napról napra. Ő megismerteti magát velünk Jézusban. Józsué Jerikó ostroma előtt kereste Isten akaratát, nem akart egyedül dönteni. Ekkor jelent meg előtte Isten küldötte az Úr parancsával. Mózeshez hasonlóan Józsuénak is le kellett oldania saruját lábáról, mert szent az a hely, ahol Isten vele beszél. Isten titkait csak alázattal lehet befogadni, megérteni életünkben. Így nyissuk ki mi is a Bibliát mindennap, és várjuk, hogy a Lélek által megelevenedjen az olvasott szöveg. Vajon tudunk-e alázattal leborulni előtte, hogy megkérdezzük tőle: mit akar mondani szolgájának az Úr?

Hétfő
Krisztus mondja:„Az én juhaim hallgatnak a hangomra, és én ismerem őket, ők pedig követnek engem. Én örök életet adok nekik, és nem vesznek el soha, mert senki sem ragadhatja ki őket az én kezemből.” Jn 10,27–28 (Zsolt 37,23–24; Jer 10,6–12; Zsid 11,8–22) A Szentháromság második személye, Jézus a pásztor és juhai metaforában úgy mutatkozik be, mint aki szüntelenül törődik az övéivel. Ismer név szerint, és örök életet ajándékoz nekünk. Kezében biztonságban vagyunk jó és rossz napokban egyaránt. Mindez örömmel és jó reménységgel tölthet el minket. Egy régi ének sorával mondhatjuk: „Hű Jézusom kezébe teszem kezem le én.” Ha figyelünk hangjára, akkor senki és semmi sem szakíthat el minket tőle. Ilyen Megváltónk van, aki ennyire szeret minket.

Kedd
Légy óvatos, maradj nyugton! Ne félj, ne lágyuljon meg a szíved. Ézs 7,4 (1Kor 16,13; Ézs 43,8–13; Zsid 11,23–31) Ézsaiás próféta nehéz feladatot kapott. Az ellenségtől megrettent királyhoz, Áházhoz kellett mennie az Úr üzenetével. A fenyegető veszedelemmel szemben hirdette: nem a félelem, a pánikba esés a megoldás. Stresszoldó tréning és nyugtatók helyett komolyan vehetjük az Úr ígéretét. A nehézségekkel, gondokkal, bajokkal szemközt is megőrizhetjük nyugalmunkat, belső békénket, ha belekapaszkodunk a biztató szóba: Ne félj! Isten már tudja a kiutat, ne engedd, hogy a kétségbeesés, a rémület irányítsa cselekedeteidet. Jó várni és csendben lenni az Úr szabadításáig.

Szerda
Vajon az Isten nem szolgáltat-e igazságot választottainak, akik éjjel-nappal kiáltanak hozzá? És várakoztatja-e őket? Lk 18,7 (5Móz 32,36; ApCsel 17,/16/22–34; Zsid 11,32–40) A hamis bíró példázatában Jézus arra tanít minket, hogy legyünk kitartóak az imádságban, ne csüggedjünk el. Ha az istentelen hivatalnok, megelégelve az asszony könyörgését, végre elintézte ügyét, mennyivel inkább törődik velünk a mi mennyei Atyánk! Isten nem közömbös szenvedéseink iránt. Egyszerűen az ő órája másképp jár, mint a miénk. Ő tudja, mikor jön el a segítség ideje. Bízzunk benne, hogy bölcsen dönt.

Csütörtök
Ne légy tőlem távol, mert közel van a baj, és nincs, aki segítsen! Zsolt 22,12 (Jn 16,33; Ef 4,1–7; Zsid 12,1–11) Sokszor megkísérti ez a gondolat a hívő embert: Hol van Isten? Miért engedte meg ezt az életünkben? Ha ránk szakad az ég, úgy érezzük, egyedül maradtunk megoldatlan problémáinkkal, bajainkkal. Barátaink, rokonaink is elhagynak, és úgy gondoljuk, Isten is néma marad kiáltásunkra. Valóban távol lenne Isten? A 22. zsoltár a szenvedő ember imádsága. Jézus is ezt mondta a kereszten kínjai közepette. Mindez arra tanít minket, hogy szabad kétségeinket, bizonytalanságunkat Isten elé vinni. Ő nem botránkozik meg szavainkon. Mellettünk van akkor is, ha felhők takarják a napot. „Bár késik a segítség, / és nem találsz vigaszt: / Eloszlik bú és kétség, / Előbb, mint véled azt.” (EÉ 342,6)

Péntek
Tudjátok, hogy nem veszendő dolgokon, ezüstön vagy aranyon váltattatok meg atyáitoktól örökölt hiábavaló életmódotokból, hanem Krisztus drága vérén. 1Pt 1,18–19 (Zsolt 44,27; Lk 23,44–49; Zsid 12,12–17) Tudjuk, hogy Krisztus a mi Megváltónk. De honnan tudjuk ezt? A Szentlélek Isten, a Szentháromság harmadik személye tesz bizonyságot bennünk arról, hogy az életünk nem hiábavaló. Nem üres térben lebegünk, félúton a semmi felé. Valakinek fontosak vagyunk, hiszen életét adta értünk. A Szentlélek győz meg arról, hogy Krisztus halála az örök életet hozta. A Lélek emlékeztet arra, hogy Isten gyermekeiként szabadságban élhetünk. Ezért adjunk hálát az Úrnak!.

Szombat
Tudom, hogy mindent megtehetsz, és nincs olyan szándékod, amelyet meg ne valósíthatnál. Jób 42,2 (Lk 18,27; Jn 14,7–14; Zsid 12,18–24) A szenvedő Jób lázadása véget ért. Míg barátaival szemben bátran megvédte igazát, most, amikor Isten megszólal, és kijelenti magát neki, elhallgat. Rádöbben arra, hogy Isten előtt minden igazságunk por és hamu. Vallomása a Mindenhatóról azt a döbbenetes felismerést is hordozza, hogy Isten szóba áll az emberrel. Az Ige testté lett érettünk, a Lélek bennünk munkálkodik, mert a szeretet irányítja minden döntését. A Szentháromság titka valahol itt rejlik, érettünk történik minden, ezért magasztalhatjuk őt.

■ Gerőfiné dr. Brebovszky Éva

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • **EvÉlet on-line**: www.evelet.hu, www.evangelikuselet.hu
Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu.
Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). **Szerkesztőségi titkár** (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vitális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). **Olvasószerkesztő**: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor**: Sinkáné Zombory Katalin (katalin.zombory@lutheran.hu). **Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line**: Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com). **Rovatvezetők**: Boda Zsuzsa – Új nap – új kegyelem (zsuzsa.boda@lutheran.hu), Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518; fax: 1/486-1229. **Felelős kiadó**: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu).
Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán.
Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével töröltetni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hétvégi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

1 133130 210229